

**glasilo
rudarsko
elektroenergetske
kombinata
zasavje**

srečno

Ob 1. maju 1978

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA TEMELJNIH ORGANIZACIJ
ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIM SKUPNOSTIM
RUDARSKO ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
ZASAVJE, ČESTITAMO K PRAZNIKU DELA 1. MAJU
IN PRAZNIKU USTANOVITVE OSVOBODILNE FRONTE
SLOVENSKEGA NARODA, 27. APRILU

Leto za letom se izteka, vsako pa ima praznične dni, ki dajejo času v katerem se praznujejo, svoje obeležje in vsebino. Kakor želimo na eni strani ohraniti tradicijo, tako želimo na drugi strani ob takšnih dnevih dejansko stanje ovrednotiti v primerjavi s preteklimi in ugotoviti rezultate uspešnosti ali neuspešnosti. Če smo v preteklosti imenovali 1. maj delavski praznik, danes temu pravimo praznik dela, kajti samo takšen je lahko simbol in osnova vsega našega napredka.

Letošnje praznovanje poteka v znamenju kongresov ZK Slovenije, ZK Jugoslavije, kongresov slovenskih sindikatov in ZSMS.

Če na kratko preletimo dogajanja v razdobju od lanskoletnega do letošnjega praznovanja praznika dela, potem nedvomno lahko ugotovimo, da je bil napravljen velik premik, predvsem na področju dograjevanja samoupravne organiziranosti in urejevanju dohodkovnih odnosov, kakor tudi v smislu proizvodnje in storitev.

Pred seboj imamo velike in zahtevne cilje in naloge. Z novo ustavo in zakonom o združenem delu, sklepi Zveze komunistov, Sindikatov, Zveze socialistične mladine, Socialistične zveze in drugih družbenih dejavnikov, smo si naložili in si še vedno znova nalagamo nove

Na manifestativnem zborovanju, dne 3. aprila 1978 v čakalnici TOZD Premogovnik Trbovlje, se je zbralo mnogo delavcev iz TOZD in delovnih skupnosti REK Zasavje s področja Trbovelj. V imenu vseh teh, pa tudi v imenu tistih, ki so bili na delu, je bila poslana delegatom VIII. kongresa ZKS pozdravna brzojavka. (Foto A. Bregant)

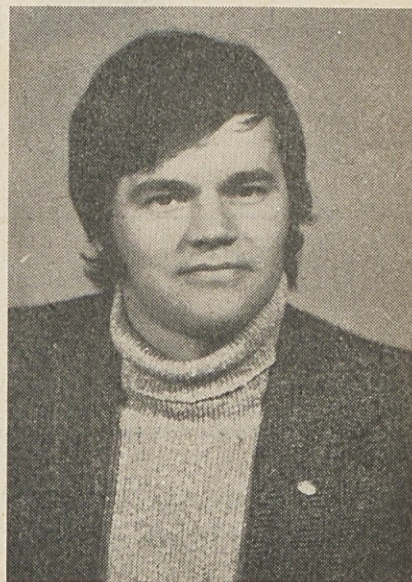
in nove naloge. Poglavitno med temi je vsekakor, da zaključimo samoupravno organiziranost, da vnesemo tempo dela v vse temeljne organizacije združenega dela, tako v tiste, ki so bile doslej, tako tudi v novoustanovljene. Vsak delavec mora biti resnični samoupravljalec. Nihče ne more namesto njega, nihče v njegovem imenu in nihče mimo njega odločati. Temeljna organizacija mora postati resnični temelj njegovega ustvarjanja, odločanja in gospodarjenja z delom in sredstvi. Delavec-samoupravljalec je v večini primerov spoznal nujnost, da vsaka TOZD združuje svoje delo in sredstva v delovni organizaciji, v sestavljeni delovni organizaciji in drugih samoupravnih oblikah. To ni več združevanje od zgoraj, od monopolnih pobud, temveč je združevanje proizvajalcev in njihovih sredstev, da bi kar najbolje gospodarili in širili svojo gospodarsko dejavnost, da bi več ustvarili in tako tudi več delili. Z družbenimi dogovori, s samoupravnimi sporazumi in z oblikovanjem ustreznih notranjih meril ter z drugimi napori bomo morali povsod doseči, da ne bo nihče več prejemal dohodka mimo sadov dela.

Neposredni oblasti delavstva nad dohodkom in v vseh drugih družbenih zadevah služi delegatski sistem, ki ni le delavsko predstavništvo, temveč eden od načinov neposrednega delavskega odločanja. Za uveljavitev resničene vsebine delegatskega sistema in celotnega samoupravljanja so odgovorne vse družbenopolitične organizacije, predvsem pa sindikati.

Vse kar smo doslej dosegli in česar se veselimo ob praznovanju prvega maja pa seveda ne bi bilo, če bi pred 33 leti ne dosegli tako pomembne zmage, ki je bila povezana z našo osvoboditvijo in revolucionarno spremembo celotnega našega družbenega sistema. Zato ne moremo mimo zahvale vsem žrtvam, kakor tudi tistih, ki so v tem boju na življenje in smrt ostali živi in so omogočili, da danes v miru snujemo in ustvarjamo pota našega lastnega samoupravnega socialističnega razvoja.

Za letošnji praznik 1. maj, želimo vsem delavcem v TOZD in delovnih skupnostih mnogo delovnih uspehov!

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije REK Zasavje

Jože Glavan, rudar v jami TOZD Rudnik premoga Trbovlje, delegat na VIII. kongresu ZKS.

Slavnostna otvoritev elektroenergetskih objektov

Po sklepu samoupravnih organov SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije, bo po soglasju z republiški organi in delovnimi organizacijami, v petek, 28. aprila, slavnostna otvoritev vseh novozgrajenih elektroenergetskih objektov. Ob tej priliki bodo slavnostno odprti vsi novi elektroenergetski objekti, ki so bili zgrajeni v zadnjem ob-

dobju do letošnjega 1. maja oziroma, ki bodo pričeli obratovati do 1. maja. Proslava bo potekala v Šoštanjju pri novozgrajeni TE Šoštanj IV — REK Velenje, izvedena pa bo v počastitev letošnjega delavskega praznika 1. maja. Vseh objektov je okrog 40 v vsej Sloveniji.

Pred osrednjo proslavo, istočasno ali po njej bodo potekale

proslave tudi po posameznih večjih objektih, vendar v skromnem obsegu, v kakršnem bo tudi potekala osrednja proslava v Šoštanjju.

Pripravljalni odbor za organizacijo in izvedbo osrednje proslave sestavljajo za področje vse Slovenije oziroma vsega elektrogospodarstva Janez Sterniša, Tone Tribušon, Drago Pe-

trovič, Ciril Grebenšek, Alojz Saviozzi, Maks Radojko, Pavel Kunc, Valentin Golob, Dušan Janežič, Anton Kočar, Janez Prelog in predsednik delavskega sveta sestavljene organizacije EGS.

Program proslave, dne 28. aprila v Šoštanju, obsega:

— pozdravni govor predsednika delavskega sveta SOZD EGS;

— Janez Sterniša, dipl. inž., generalni direktor SOZD EGS bo predstavil novozgrajene elektroenergetske objekte v Sloveniji v zadnjem obdobju;

— Andrej Marinc, dosednji predsednik republiškega izvrš-

nega sveta bo imel slavnosti govor;

— sledil bo kulturni program;

— na koncu pa bo poslano pozdravno pismo predsedniku republike tovarišu Titu;

— sledil bo ogled termoelektrarne IV v Šoštanju.

Vsak delavec v SOZD EGS, torej tudi člani REK Zasavje, smo prejeli ob tej priliki značko.

Dne 26. aprila pa bo imel svojo slavnostno sejo delavski svet SOZD Elektrogospodarstva Slovenije. Na tej seji bo podelil nekaj priznanj in plaket delovnim organizacijam

in posameznikom po določenih kriterijih, ki jih je predlagal koordinacijski odbor osnovnih organizacij sindikata SOZD EGS.

Pri REK Zasavje v Termoelektrarni ne bo kakšne posebne proslave, pač pa bomo vsi vključeni z osrednjo proslavo preko radijskih zvez v Šoštanju.

Sredstva za slavnostno odprtje elektroenergetskih objektov ob letošnjem prazniku dela je določil delavski svet SOZD EGS, s tem da bodo le-te porazdelili sorazmerno na vse delovne organizacije.

Rudniki in elektrogospodarstvo z roko v roki

Dne 28. marca t.l. je potekalo v predavalnici Delavskega doma v Trbovljah posvetovanje o dohodkovnih odnosih v elektrogospodarstvu Slovenije, s posebnim ozirom na premogovnike oziroma REK Zasavje in REK Velenje.

Posvetovanje je organiziral revirski komite ZKS Trbovlje v okviru predkongresne dejavnosti. Pri tem je sodelovala tudi komisija predsedstva CK ZKJ za družbenoekonomska vprašanja in socialno politiko. Posvetovanja so se udeležili predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, član predsedstva SRS Tone Bole, član IK CK ZKS Igor Uršič, predsednik IO ISE Tone Tribušon, predsednik republiškega komiteja za energetiko Drago Petrovič, generalni direktor SOZD EGS Janez Sterniša s svojimi sodelavci, predstavniki revirskih občin in družbenopolitičnih organizacij, predstavniki REK Velenje, pa tudi predstavniki REKZ. Posvetovanje je odprl sekretar revirskega komiteja ZKS Franci Grešak. V svojih uvodnih besedah je na kratko seznanil navzoče o vzrokih za

organiziranost posvetovanja na temo o dohodkovnih odnosih v elektrogospodarstvu, nato pa so navzoče seznanili s problematiko, ki izvira iz te teme Rajko Medvešek, sekretar sveta ZKS REKZ, Srečko Klenovšek, generalni direktor REKZ, Mirko Bizjak, generalni direktor REK Velenje, Janez Ocepek, predsednik skupščine občine Trbovlje, ki je govoril v imenu vseh treh zasavskih občin, v razpravi pa so sodelovali s svojimi mnenji in predlogi Drago Petrovič, Janez Sterniša, Tone Tribušon, Igor Uršič, Tone Bole, na koncu pa je spregovoril tudi Sergej Kraigher.

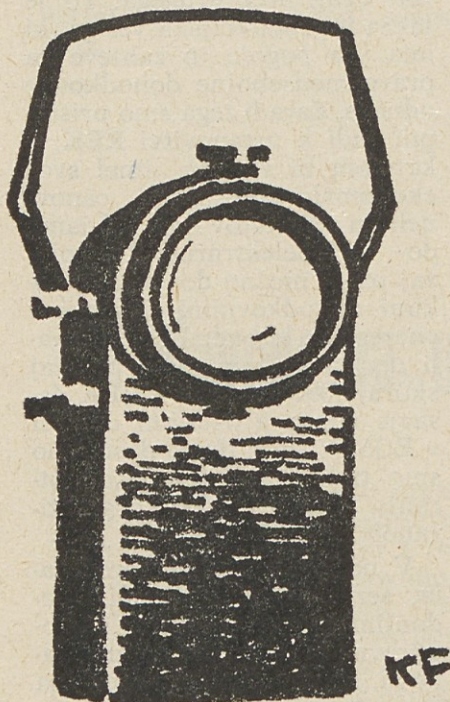
Iz razprave tovariša Srečka Klenovška lahko povzamemo naslednje uvodne besede:

Proizvodnja električne energije je svojo ekonomsko osnovo v Zasavju dobila že pred mnogimi leti, in sicer na spoznanju, da so drobne frakcije premoga ne le stranski proizvod rudnikov, temveč bogat vir energije za proizvodnjo elektrike. Zmanjševanje proizvodnje komercialnega premoga zaradi zaloga, ki so na razpolago in stal-

na rast potrošnje elektrike je to proizvodnjo v zadnjih nekaj letih hitro povečalo. To nas je vodilo k spoznanju, da so rudniki in termoelektrarna skupen živ organizem, ki ne morejo živeti drug brez drugega. To je jasna reprodukcijska veriga, ki ima vse pogoje in zahteve za prave medsebojne dohodkovne odnose. Zaradi tega smo pristopili tudi k ustanovitvi REK, v katerem bi vsakdo imel svoj ekonomski položaj na osnovi dela in rezultatov dela, od jame do termoelektrarne. Ta položaj pa je možno doseči le s takimi dohodkovnimi odnosi v energetiki, ki bodo opredeljevali družbenoekonomski položaj skoraj 5000 delavcev v REK Zasavje enako z ostalimi delavci v EGS. V želji, da to dosežemo smo tudi preuredili našo notranjo samoupravno organiziranost.

V nadaljevanju je poročevalec seznanil navzoče tudi s sedanjim stanjem nove samoupravne in poslovne organiziranosti, ko prehaja nova delovna organizacija REK Zasavje v sestavljeno organizacijo združenega dela.

Za oba REK in ostale slovenske premogovnike je posebno pomembna razprava v kateri je sodeloval predsednik Kraigher. Sodil je, da nova samoupravna organiziranost na ravni rudnikov in termoelektrarn sicer omogoča stvarnejše razreševanje odnosov med primarno produkcijo surovine — premoga, ki ga potem elektrarne predelajo v kakovostnejšo energijo. Toda dohodkovni odnosi in soodvisnost gospodarjenja enih in drugih tozdov še ni docela speljana. Pozornejši bi morali biti do odnosov tistih TOZD, ki so življenjsko vezani na premog oziroma njegovo spreminjanje v električno energijo. Pogoji, pod kašnimi vse to teče, kakšni so stroški in dohodek, so stvari skupnega interesa. Ob tem je predsednik Kraigher omenil, da bi morali pri bodočem samoupravnem sporazumevanju TOZD o združevanju v kombinat pozorno spremljati jamstvo TOZD; neomejeno jamstvo lahko pride v poštev samo za tiste, ki so povezani s proizvodnjo električne energije, skratka te odnose bi morali določneje opredeliti.

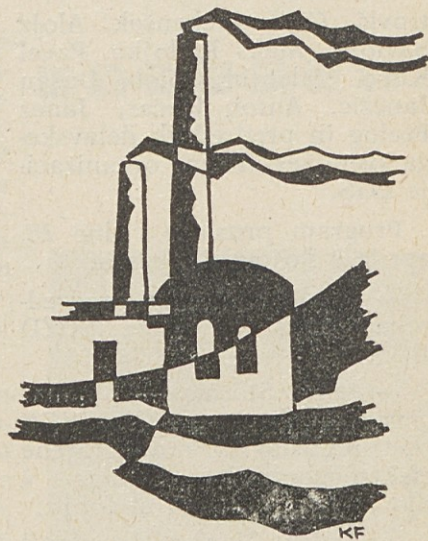

Ena izmed številnih rudarskih svetilk.

V Sloveniji sedaj drugače vrednotimo možnosti proizvodnje električne energije na bazi premoga. Od nas je odvisno, v naših rokah je, da v skladu s politiko cen, skozi primarno delitev dohodka ustvarimo pogoje za reprodukcijo in za eksistenco tako premogovnikov kot elektrarn. Nikjer ni rečeno, da nimamo nobenega vpliva na ceno, res pa je tudi, da cene prizadenejo enkrat enega, drugič drugega. Te stvari pa se morajo regulirati in to smo sposobni urejati. Zato je ta tudi ena od nalog ISE, da ima te stvari pred očmi, kot je to hkrati tudi naloga vsakega REK.

Po mnenju predsednika Kraigherja se odločanje o odnosih med rudniki in termoelektrarnami na ravni EGS mora spreminiti. To ustvarja nestabilnost v proizvodnji. Posebej je še razčlenjeval nekatere dileme v zvezi z vprašanjem interne in eksterne cene; za dohodek je prav gotovo bistvena realizirana cena elektrike in to ne na pragu elektrarne, ampak tiste, ki jo plača kupec. Te zadeve velja reševati na ravni ISE. Pri oceni lahko nedvomno imajo glavno besedo porabniki, vendar si le-ti spet ne morajo izmišljati stvari tjavdan. Strojne službe morajo pri tem predočiti objektivne elemente in potem se je treba skupaj odločiti za vir energije. Mimo dejstva, da sodi premog v energetska bilanco, slovensko gospodarstvo ne more. Sicer pa bo treba slejkoprej priti do tega, da ustanovimo interesno skupnost, ki bo povezovala vse proizvajalce in porabnike energije pri nas.

V nadaljevanju razprave je bilo precej govora o dohodkovnih vezeh med TOZD premogovništva in TET pri REKZ. Sporazumi med obema stranema, tako je bilo govora v razpravi, ne morejo zaživeti zlasti zato, ker je elektrarna trdno zasidrana v dohodkovni sistem EGS. Razmak dohodkovnega povezovanja v elektrogospodarstvu pa ovirajo tudi navidez različni interesi rudnikov in

elektrarn. Rudarji si prizadevajo, dati elektrarnam čimvečje količine premoga. V tej pa ne porabijo neomejenih količin. Očitno bo ta zagata letos še ostrejša, ker se bo TET zaradi remonta za tri mesece ustavila, rudniki vključeni v REKZ pa bodo prisiljeni premog deponirati oziroma ga voziti po železnici v Šoštanj. Nastale stroške bo EGS sicer priznaval, vendar pa ni v interesu združevanja v kombinat, katerega namen je smotnejša proizvodnja in skupni razvoj premoga in električne energije. Dohodkovni odnosi v REK Zasavje bodo lahko zaživel, ko bo natančno opredeljeno mesto TET kot dela reprodukcijske celote REK v celotnem slovenskem elektrogospodarstvu.

Nadalje je bilo govora tudi o samoupravnem organiziranju prenosa električne energije, preobrazbi v revirjih, prizadevanjih za odpravo lokalističnih teženj, o samoupravni organiziranosti in dohodkovnih odnosih v REK Velenje in o podobni problematiki.

Posvetovanja, katerega se je udeležilo preko 70 delegatov in gostov, je potekalo zelo dobro, razjasnjene pa so bile tudi marsikakšne zadeve o katerih bo treba v bodoče še reči kakšno besedo, predvsem v smeri trdnejših medsebojnih dohodkovnih vezeh.

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. IV. 1978

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

	plan	doseženo	doseženo ±	%
TOZD				
RPH	84.480	95.262	+10.782	112,8
Ojstro	76.850	99.751	+22.901	129,8
RPT	188.720	170.068	-18.652	90,1
Kisovec	32.050	34.904	+ 2.854	108,9
Kotredež	56.750	50.326	- 6.424	88,7
RŠC	14.470	16.439	+ 1.969	113,6
REK-Zasavje	453.320	466.750	+13.430	103,0

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (MWh)

	plan	doseženo	%
TET I	30.455	25.160	82,6
TET II	189.195	164.400	86,9
Skupaj	219.650	189.560	86,3

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

	letni plan	doseženo	%
TOZD			
RPH			
— betonarna (kos)	103.000	26.522	25,8
— kamnolom (m ³)	16.000	3.140	19,6
GRAMAT			
— opekarna (kos)	9.000.000	1.782.673	19,8
— kamnolom (m ³)	34.000	15.377	45,2
RPZ			
— kamnolom (m ³)	160.000	22.735	14,2

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

— RGD (din)	148,627.520	34,500.000	23,2
— Avtoprevoz (t/ure)	6,600.000	1,791.581	27,1
— ESD (ure)	281.024	95.482	34,0
— Toplarna (Gcal)	21.500	8.030	37,3

Erika Kavčič

27. APRIL — OBLETNICA USTANOVITVE OF

Potrjeno je, da boj za uveljavitev novih družbenih razredov, narodov in še širših skupnosti ljudi, prebudi v prelomnih dobah nevarnost neverjetne ustvarjalne sposobnosti.

Izvirnost, organiziranost in moč, ki se pokažejo v kritičnih trenutkih, presenečajo nasprotnike, čeprav so jim na voljo brezmejno večji viri, s katerimi branijo staro. Značilno za organizacije, rojene v revolucionarnih obdobjih je resna, neposredna človečnost, ki izraža višjo, do slej še malo znano podobo zavestnega spreminjevalca obstoječega reda, človeka akcije. Oportunizem roditeljev delavskega gibanja navkljub, je na primer v teku prve svetovne vojne doraslo revolucionarno komunistično gibanje in z oktobrom 1917 odprlo novo poglavje svetovne zgodovine. Pred in med drugo svetovno vojno proti fašizmu so revolucionarna gibanja prerasla razredne meje in ideje oktobra so postale stvar najširših slojev zatiranih narodov. Vodilna vloga komunistov v teh gibanjih je bila vselej posledica tesne zračnosti z usodo borečih se množic. Povezanost z najnaprednejšimi tabori v svetu, stvarno izkazani patriotizem, dosledno enakopravno spoštovanje vsakega borca v boju za pravice zatiranih, zgledna delavnost, smelost in požrtvovalnost brez sebičnosti, so komuniste pripeljali in ustalili na čelu.

V stari Jugoslaviji vseskozi preganjani komunisti so po njenem zlomu, kakor dober magnet zbrali in razvili vse zdrave patriotske sile v Osobodilno fronto slovenskega naroda, katere pobudnik je bil neumorni organizator Boris Kidrič. Le tako združeni v enotni narodnoosvobodilni organizaciji, smo bili Slovenci spo-

sobni na svojih tleh skupaj z ostalimi narodi Jugoslavije voditi boj do zmagovitega konca.

Naš narodnoosvobodilni boj je bil od začetka dobro organiziran in voden ter v nobeni svojih razvojnih faz ni postal le slepa sila ljudskega ogorčenja. Ob komunističnem jedru zbrane napredne sile vseh frakcij nekdanjega strankarskega, društvenega in kulturnega življenja na Slovenskem, so obvladovale celotno etnično področje slovenskega naroda. Čeprav smo glede na posebne pogoje posameznih pokrajin oborožen boj vodili v širših ali ožjih razmerjih, je bila usodna povezanost narodove celote vselej in povsod pričujoča. To povezanost je posebej prava OF, ki se je razvila v edinega resničnega predstavnika slovenskega naroda. Da pa je to postala, gre priznanje slovenskem partizanstvu in dejstvu, da je OF od vsega začetka razvijala vse elemente ljudske oblasti na principih neposredne demokracije. Partizanska vojska je bila ena bistvenih sestavin ne samo oboroženega boja, temveč enotne politične borbe OF. Vsi člani OF, ne glede na svetovno nazorsko pripadnost, so videli v partizanih prave borbe za osvoboditev in so za to, zlasti še mladina, v vse večjem številu stopali v partizanske vrste.

Program OF, kratek in jasen, vsega deset točk, izraža razpoloženje in voljo borečih se množic.

Čeprav smo vedeli za težave, ki jih nalaga izvršitev programa, nismo imeli iluzij, da ga lahko izvrši kdo drug namesto nas. Obvezna takojšnja oborožena akcija za člane, ki so sposobni zanjo, je v samem začetku obravnavala OF pred vsemi tistimi, ki bi se hoteli iz sebičnih nagibov vključiti vanjo z namenom, da jo v primernem trenutku zlorabijo. Delavci, kmetje, komunisti in mladina v prvih partizanskih četah, med katerimi so nekatere povsem izkrvavele so z lastnim zgledom strli strah kapitulacije pred silo. Kontrarevolucija, oznanjevalec strahu in spoštovanja fa-

šističnega nasilja, je tako ostala sama in povsem razgaljena pred ogorčenimi množicami. Prikrivanja sramotnega izdajstva z verskim plaščem ji ni pomagalo, osvestilo pa je množice vernih v OF. Vsi poizkusi razbijanja OF so tudi v najhujših preizkušnjah naleteli na enoten odpor. Z razvojem NOB se je baza politične akcije OF stalno širila. Idejno in organizacijsko širjenje in čiščenje je bilo v OF neprestano živo. V tej razgibani ljudski tvornosti je vse preživelo odmrlo in preraslo v novo kvaliteto, ki še danes nalaga naslednici OF, Socialistični zvezi delovnega ljudstva mnoge trajne moralne obveznosti do slovenskega ljudstva, do skupnosti jugoslovanskih narodov in do splošnega napredka v svetu.

OF je bila za ljudi privlačna. Prvi kristjani, marksisti in svobodomisleci, delavci, kmetje in izobraženci, mladina in stari, smo se čutili v OF združeni v eno ozračje demokratičnosti, sproščenosti velike ideje, kjer je lahko vsak razvil svoje sposobnosti, je popolnoma prekinilo prakso in metode političnega življenja med vojnama na Slovenskem. Načelo samoupravnosti v naši družbeni stvarnosti je vzkliklo v tistem vseljuskem gibanju.

Sedanji in prihodnji čas sta bogata problemov, terjata pa veliko pozornosti, sposobnosti, zavzetosti in osredotočenja na ključne točke družbenih procesov socialistične graditve.

Sledeč izkušnjam neposrednega vključevanja vseh prizadetih v akcijo, je Socialistična zveza delovnega ljudstva tisto mesto, ki naj omogoči tehtanje idej, združevanje najboljših predlogov z enotno zasnovo in mobilizacijo sil za izpeljavo ukrepov. Komunisti, ki so spoznali, da je zdaj SZDL kar je bila nekoč OF, to je živa reka delovnih ljudi v kateri se daje in sprejema po načelu enotnosti in stopnje odgovornosti glede na znanje in zavest, ne morejo živeti brez te osvežujoče vezi.

Predvsem od odnosa komunistov in metod dela SZDL je odvisna njena, kar se da široka dejavnost.

Tako sijajno orožje v boju za napredek, kot smo ga skovali v preteklosti, gotovo ni otopelo. Vidimo, da ga s pridom uporabljajo narodi, ki gotovo o naših izkušnjah ne vedo veliko, a so jih podobne prilike v boju za svobodo in napredek privedle do tega.

Dokler bo SZDL in komunisti v njej tako delala, da bo vsak član naše narodne skupnosti našel v njej možnost za soočenje svojih idej z drugimi, obenem pa pobudo za tvoren prispevek v skupno zakladnico materialnega, moralnega in duhovnega bogastva, bodo vsi poskusi razbijanja naše enotnosti naleteli na odpor množic. Kdor jemlje SZDL le kot eno od mnogih organizacij pri nas, ne vidi v njej dragocene ljudske izkušnje OF. OF nas je ohranila kot narod, ki je prav zato dal svojim komunistom odlično oceno.

Ob obletnici OF je pred nami preveč resnih problemov, da bi se smeli predajati samozavoljstvu. Preteklost nas predvsem spodbuja, da se z voljo do dela in z ljubeznijo do ljudi združeni spopravimo s težavami spreminjanja sveta in ljudi v njem.

Vili Kuhar

Delegati na XI. kongresu ZKJ

XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije bo v Beogradu v času od 20. do 23. junija. Kongresa se bodo udeležili tudi delegati iz Zasavja, to je iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Iz Hrastnika se bo udeležil kongresa delegat Momir Savič, steklar v

Steklarni Hrastnik, iz Trbovelj Franja Šprogar, učiteljica na Osnovni šoli Trbovlje in Ivan Grobin, rudar — tesar iz Rudnika Zagorje.

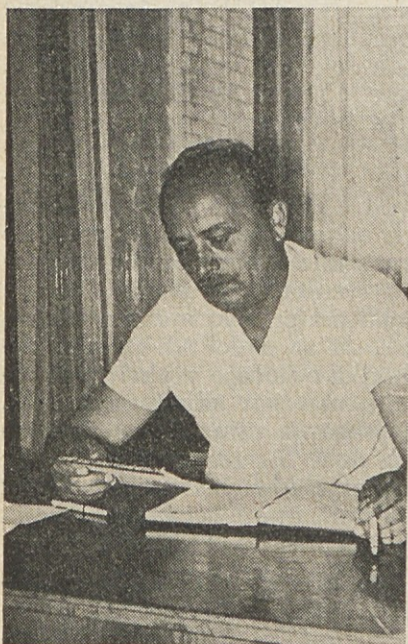
Delegat želimo našim bralcem predstaviti nekoliko podrobneje, tako da bo sleherni član kolektiva lahko z njimi seznanjen.

Momir Savič

Rodil se je 5. 6. 1933 v Prokuplju. Izvira iz kmečke družine. V Hrastnik je prišel leta 1951 iz Steklarske šole Rogaška Slatina, kot steklarski pomočnik. Leta 1952 je bil sprejet v ZKJ. Še pred tem se je vključil v mladinsko organizacijo.

V teh letih je opravljal razne funkcije v mladinski organizaciji, ZK, v organih upravljanja, ter v republiškem in zveznem odboru sindikatov. V letu 1958 je bil v politični šoli pri CK ZKS v Ljubljani.

Vse ta leta je M. Savič delal kot steklar pihalec. Kljub težkemu delu v osnovni proizvodnji, je našel vedno čas za politično delo. Od leta 1967 je tudi

Momir Savič iz Steklarne Hrastnik, delegat na XI. kongresu ZKJ v Beogradu.

brigadir (mojster) pri ročni izdelavi stekla, kar opravlja še danes. Za svoje delo je prejel vrsto priznanj, v letu 1977 pa je bil odlikovan z Redom dela z srebrnim vencem s katerim ga je odlikoval tovariš Tito.

Sedaj je M. Savič član občinske konference ZKS Hrastnik, član občinskega komiteja ZK Hrastnik, član revirskega komiteja ZK Trbovlje ter predsednik odbora za informacije v Steklarni Hrastnik. Bil je tudi sekretar občinske konference aktiva delavcev komunistov Hrastnik.

Na kongresu bo govoril o delu aktiva ZK delavcev ter o delavski večini v ZK.

Franja Šprogar

Rojena 19. 9. 1931, stanujoča v Trbovljah, učiteljica v Osnovni šoli Trbovlje. Član ZK je od leta 1949.

Tov. Šprogarjeva se je zelo zgodaj vključila v družbenopolitično delo. Bila je članica SKOJ, udeležila se je MDA na izgradnji avto ceste. Opravljala je različne funkcije v ZK in samoupravnih organih v osnovni šoli Trbovlje in v komisijah pri CK ZKS Trbovlje. Je član občinske konference ZKS Trbovlje, član revirskega komiteja

ZKS Trbovlje. Je delegat zbora združenega dela in kandidat za družbenopolitični zbor pri SO Trbovlje. Tov. Šprogarjeva pri svojem delu dosledno izvaja sklepe in stališča ZKJ in ZKS. V praksi pa uspešno oblikuje reševanje najaktualnejših družbenih vprašanj. Je zelo vestna in samoiniciativna družbena delavka.

Ivan Grobin

Rojen je 1. 2. 1934, po poklicu rudar — tesar, član ZK od leta 1957, zaposlen v TOZD Rudnik premoga Zagorje.

Tov. Ivan Grobin je bil dve mandatni dobi član občinske konference ZKS Zagorje in njenega komiteja, včasih član sekretariata OO ZK v Rudniku Zagorje in član samoupravnih organov. Sedaj je član družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Zagorje in član občinske konference ZK Zagorje.

S svojo dosedanjo družbenopolitično aktivnostjo, skromnostjo, tovarištvom in razredno usmerjenostjo pri reševanju problemov, je pridobil veliko zaupanja tako med zaposlenimi v rudniku, kot tudi v celotni občini. Sprejete zadolžitve opravlja vestno in predano.

E. Kardelj:

Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja

IV. VSEBINA IN NARAVA SVOBOŠČIN IN PRAVIC V NAŠI SOCIALISTIČNI SAMOUPRAVNI DRUŽBI.

Samoupravna demokracija, ki jo razvijamo v naši socialistični samoupravni družbi bistveno razširja področje človekove svobode in človekovih pravic. Na tem področju je velik

napredek narejen tudi v buržoaznem parlamentarnem sistemu, vendar pa je tu razvoj svobodnih omejen že s samimi kapitalističnimi družbenimi odnosi, katerih obstoj je pogojen z odvisnostjo večine — to je delavskega razreda, od manjšine, ki jo predstavljajo lastniki proizvodnih sredstev in z njimi povezana intelektualna elita.

Socializem pa, prav nasprotno od kapitalizma, odpira in mora odpirati zelo široko področje svobode in pravic prav za večino družbe, to je za delovnega človeka. Razvoj tega področja pa je mogoč samo v političnem sistemu, ki je osnovan na konkretnem delovnem človeku, ki lahko in mora sam odločiti o svojih interesih in o tem, na kak način bo te interese uresničil in povezoval v okvirih interesov naše celotne družbe. Ker pa sama ustavna določila še vedno ne pomenijo avtomatičnega uresničevanja pravic tudi v praksi, je v tem trenutku naša največja in najvažnejša naloga zgraditev celovitega političnega sistema na osnovi samoupravljanja. Ustrezna demokratična sredstva, oblike in metode, morajo omogočiti, da bo samoupravljalca lahko demokratično odločal o svojih interesih, pri tem pa ne smemo pozabiti na mehanizme, ki bodo pravice in svoboščine samoupravljalcev tudi varovali. Dоследno in popolnoma izpeljana socialistična samoupravna demokracija povsem izključuje vsako možnost za izkoriščanje človeka po človeku, kakor tudi vse oblike ekonomskega in političnega monopola, pri tem pa zagotavlja svobodo delovnega človeka, da razpolaga s pogoji, sredstvi in rezultati svojega osebnega in združenega dela, svobodo samoupravnega odločanja v krajevni skupnosti in občini v vseh vprašanjih, ki so zanj življenjskega pomena, svobodo volitev delegatov iz svoje samoupravne skupnosti za vse skupščine in druga delegatska telesa in organe samoupravljanja, kakor tudi pravico in dolžnost odločanja na vseh ostalih družbeno pomembnih področjih. Socialistična samoupravna demokracija se lahko in mora razširiti na vsa področja družbenega samoupravljanja.

Pravice, ki jih ima delovni človek v sistemu samoupravne demokracije, se odražajo tudi v načinu odločanja o družbeno pomembnih stvareh. Odločamo bodisi z osebnim izrekanjem

ali pa preko svojih delegatov. Ker je praktično nemogoče, da bi vedno in o vsem odločali z osebnim izrekanjem, se naša volja večkrat prenaša preko posebnih pooblaščenec, v našem primeru preko delegatov. Na videz enako se volja ljudi prenaša tudi v sistemu strankarskega političnega pluralizma, vendar pri tem ne smemo prezreti, da tu obstajajo bistvene razlike. V strankarskih političnih sistemih se državljani zelo redko osebno izrekajo o sprejemu konkretnih sklepov. V glavnem se izrekajo na volitvah za določenega kandidata, ki naj jih zastopa in predstavlja, običajno pa je ta kandidat določen na vrhu posamezne partije ali stranke. Tak način pa seveda predstavlja tudi v primeru volilne pravice politično odtujitev državljanov, ker je z aktom o izvolitvi dal svojemu kandidatu splošno pooblastilo, ki samega državljanov dokončno ločuje od upravljanja družbe. V našem sistemu samoupravne demokracije pa je akt o izvolitvi samo prvi, vendar ne tudi najvažnejši akt. Delegat je v stalni povezavi s svojo delegatsko bazo in prenaša njen interes na osnovi konkretnih pooblastil, ki so povezana z določenimi sklepi samoupravnih in družbenih organov. Na ta način je zagotovljena stalna prisotnost interesov volilcev, možnost odločanja in upravljanja celotnega procesa družbene produkcije, ki je v meščanski demokraciji izključna domena lastnikov kapitala, tehnobirokratskega monopola in državnega aparata.

Pravica do samoupravljanja je nova in neposredna demokratična pravica, ki lahko obstoja samo v razmerah in družbi, kjer so proizvodna sredstva družbena last in kjer ima delavski razred vladajoči položaj. Njeno bistvo je odločanje o osebnih, skupnih in splošnih družbenih interesih. To pravico uresničujemo v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, občini in drugih oblikah samoupravnega povezovanja delovnih ljudi in občanov.

Na osnovi take pravice in takih možnosti uresničevanja te pravice postaja človek nosilec vseh družbenih odnosov. Tak položaj pa je tudi osnova za naš celoten družbenoekonomski in politični sistem.

Pravica do samoupravljanja pa je nedvoumno tudi velika odgovornost, ker je v sistemu samoupravne demokracije vsak človek odgovoren tudi za usodo drugega človeka. Vse svoboščine in pravice človeka je mogoče uresničevati samo v medsebojni solidarnosti ljudi in z izpolnjevanjem dolžnosti in odgovornosti vsakega od vseh in vseh od vsakega. Velika odgovornost in dolžnost, ki izhaja iz pravice do samoupravljanja je v tem, da je vsakdo dolžan spoštovati svoboščine in pravice vseh drugih in je zato tudi odgovoren.

Pravice, pa naj bodo še tako lepo definirane, bistveno ne spreminjajo položaja človeka v družbenih odnosih, če jih v praksi ne uresničujemo, ali če niso zagotovljena sredstva in načini za takšno uresničevanje. V temeljni organizaciji združenega dela npr. nihče razen delavcev ne more odločati o njihovem delu in o rezultatih tega dela. Pravica delavca odločati o dohodku TOZD, pa je vendarle omejena z enako pravico drugih delavcev v združenem delu, ker obstaja družbenoekonomska povezanost vseh delavcev, ki na družbenih sredstvih ustvarjajo skupni družbeni proizvod. Takšna povezanost v skupni odgovornosti za gospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi in rezultati minulega dela pa tudi materialno motivira delavce, da se o delitvi svojega dohodka odločajo v okvirih skupnih interesov združenega dela. Doseganje čimvečjega skupnega dohodka združenega dela je namreč eden bistvenih pogojev za možnost doseganja dohodka v posameznih TOZD.

Iz pravice do samoupravljanja izhaja tudi pravica delovnih ljudi in občanov v delegatskem sistemu. Ta pravica pomeni vključevanje v celovit sistem samoupravnega družbene-

ga odločanja v vseh oblikah organiziranja in povezovanja, tudi na tistih področjih interesov, na katerih je imela odločilno vlogo država. Z delegatskim sistemom je omogočena neposredna povezanost delovnega človeka in občana z odločanjem v širši samoupravni skupnosti, kakor tudi v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti. Preko svojih delegacij in delegatov sodeluje v pripravah predlogov in sprejemanju odločitev, ki so v njegovem neposrednem ali dolgoročnem interesu. Z odločanjem v skupščini, preko zbora združenega dela, odloča delavec tudi o tistem delu dohodka, ki je namenjen za skupno in splošno porabo, kar pomeni zaokrogleno obvladanje in razpolaganje s celotnim dohodkom.

Ena od oblik in možnosti da delavec gospodari z vsemi oblikami rezultatov svojega dela, je tudi povezovanje v samoupravnih interesnih skupnostih. Tu imajo delovni ljudje iz materialne proizvodnje pravico in dolžnost, da z delovnimi ljudmi iz družbenih dejavnosti skupno neposredno in enakopravno odločajo o odnosih in možnostih pri zadovoljevanju svojih potreb. Ti odnosi se na področjih, kjer se ustanavljajo SIS, uresničujejo praviloma brez intervencije države, razen v primerih, ko v skupščini SIS ni mogoče doseči sporazuma, sama dejavnost na tem področju pa je nujna in širšega družbenega pomena, kar pa je izjema in kot taka jasno precizirana v ustavi in zakonu.

V krajevni skupnosti delovni ljudje in občani odločajo o uresničevanju svojih skupnih potreb na stanovanjskem področju, področju komunalne dejavnosti, otroškega in socialnega varstva, izobraževanja, kulture in telesne kulture, varstva potrošnikov, splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite itd. Krajevna skupnost postaja vse bolj oblika humanega združevanja ljudi, ki v določenem kraju delajo in prebivajo.

Občina je temeljna družbenopolitična in samoupravna skup-

nost delovnih ljudi in občanov in kot taka tudi oblika in sredstvo dejanske demokracije na področju družbenega in političnega odločanja. V občini se uresničujejo pravzaprav vse funkcije oblasti in upravljanja, razen tistih, ki jih zaradi skupnega pomena ni potrebno uresničevati v republiki, avtonomni pokrajini in federaciji. Vpliv delovnih ljudi in občanov pa je tudi na teh nivojih zagotovljen preko delegatskega sistema.

V sami praksi še vedno obstajajo pojavi, da delovni človek in občan ne more v celoti uresničevati svojih pravic. Takšno krnjenje pravic pa ni vedno pogojeno z delovanjem birokracije, tehnokracije in upravljske samovolje, pač pa je mnogokrat odraz institucionalne, pravne in politične nedograjnosti sistema odnosov. Zato moramo pri nadaljnji graditvi našega političnega sistema odpraviti take deformacije in oblikovati ustrezne obrambne mehanizme, ki bodo preprečevali ali zmanjševali možnost razraščenja preje omenjenih subjektivnih tedenc.

Uresničevanje temeljnih demokratičnih pravic samoupravnega delovnega človeka in občana ni možno brez političnega sistema, ki varuje tudi osebne demokratične in človekove pravice in svoboščine, ki jih določa in jamči naša ustava. Naš ustavni sistem zagotavlja osebne svoboščine in pravice, ki so v skladu z načelom enakosti in enakopravnosti vseh občanov pri njihovih pravicah, svoboščinah in dolžnostih. Izrecno npr. prepoveduje vsako diskriminacijo ljudi na podlagi nacionalnosti, rase, spola, jezika, veroizpovedi, stopnje izobrazbe in družbenega položaja. Zagotavlja varstvo osebne nedotakljivosti in človekove osebnosti, pravico do življenja, svobodo gibanja, naseljevanja, nedotakljivosti stanovanja itd. Uresničevanje pravic in svoboščin kot so: svoboda misli, svoboda veroizpovedi ter svoboda umetniškega in znanstvenega ustvarjanja so ne samo pogoj za razvoj človeka kot celovite osebnosti, ampak tudi za hitrejši razvoj

naše družbe. Pri uresničevanju vseh teh pravic pa prihaja na posameznih področjih v praksi do nekaterih nasprotovanj med posamezniki in odgovornimi družbenimi organi za zagotavljanje zakonitosti. Do tega prihaja takrat, kadar se želi dane pravice različno tolmačiti v smislu protiustavne politične akcije ali kako drugače zlorabljeni. Imamo pa tudi pojave, da se odgovorni organi zmotijo pri oceni in teži takih poskusov zlorab. Da bi to preprečili, moramo v naš politični sistem vgraditi ustrezne mehanizme demokratične družbene kontrole, v sami politiki pa se moramo jasno opredeljevati do posameznih spornih področij.

Eno takšnih področij, katerega je potrebno bolj podrobno obravnavati, je področje svobode veroizpovedi. Do tega vprašanja je Zveza komunistov že zdavnaj zavzela jasno stališče. Izrekla se je za popolno svobodo veroizpovedi in s tem tudi cerkve, pri tem pa je izhajala iz tega, da je religijski ali ateistični svetovni nazor privatna stvar človeka in njegove osebne svobode ter da ni nobena ovira za enakopravno vključevanje človeka-vernika v socialistično življenje družbe. Seveda pa se takoj pojavijo konflikti v primerih, kadar je cerkev uporabljena za politične namene. Take primere smo imeli že med NOB, ko so bile nekatere cerkvene akcije usmerjene proti narodnoosvobodilnemu gibanju. Na žalost opazamo tudi danes primere povezovanja cerkve s protisocialističnimi silami. V takih primerih seveda vedno prihaja do konflikta z družbo, kajti velika zmeta je, če kdo misli, da se bo naša družba kdajkoli sprijaznila s poskusi zlorabe cerkve za protisocialistične politične akcije. Naša družba cerkvi ne postavlja nikakšnih pogojev za njeno svobodo, zahteva pa od nje, da spoštuje ustavnost in zakonitosti socialističnega samoupravnega in demokratičnega sistema.

Obstoja socializma so se vsekar začeli zavedati tudi znotraj cerkve, ker je enostavno

nemogoče živeti v zmoti, da je mogoče kolo zgodovine obračati nazaj. V cerkvi prihaja do določenih pozitivnih gibanj in razvrščanj, zlasti med najširšimi množicami vernikov, kar vse prispeva k zmanjševanju možnosti za konflikte. Vsekakor pa že samo dejstvo, da je verski interes zadeva osebne svobode človeka, ne pa sredstvo politične diferenciacije, izključuje potrebo politizirati ta interes. Nasprotniki socializma in samoupravljanja večkrat govorijo o omejevanju svoboščin in pravic v naši samoupravni demokratični praksi, kar je daleč od resnice. Splošni politični interes delavskega razreda in vseh delovnih ljudi kot samoupravljalcev je vsekakor ohranitev sistema in naša družba dejansko samo določa način uporabe demokratičnih pravic v skladu s svojo družbenoekonomsko naravo. Pravice niso omejene, lahko pa se uporabljajo samo tako, da ne škodujejo našemu sistemu. Tako ravnavajo tudi druge demokracije, ker branijo samo tisto svobodo človeka, ki odgovarja razredni in politični naravi sistema in vendar se v očitkih na račun naše demokracije ti nasprotniki socializma opirajo na te demokracije. Zaostrovanje na tem področju vsekakor negativno vpliva na širšo uporabo demokratičnih pravic ali pa

vsaj zavira razvoj demokracije. Ob pojavih zaostrovanja družba mora izvršiti potrebne ukrepe, ki večkrat potem zadenejo tudi nekatere tiste, ki jih ni nujno uvrstiti povsem med nasprotnike našega sistema. Da bi preprečili pojavljanje takih primerov moramo predvsem utrditi politični sistem. Po mnenju tovariša Kardelja bi se morala politika v praksi držati naslednje smeri:

Zaradi svobode in demokratičnih pravic velike večine ljudi pri nas, mora biti omejena svoboda in aktivnost tistih družbenih sil, ki želijo to svobodo ukiniti. To pomeni, da pri nas ne more obstojati svoboda za politične akcije kontrarevolucionarnih sil, ki želijo vsiliti kakršnokoli obliko izkoriščanja ali monopola, niti za tiste sile, ki nasprotujejo pravici ljudstva do samoodločbe, svobodi in bratskemu sodelovanju narodov in narodnosti Jugoslavije na osnovi enakopravnosti. Svoboda teh sil bo omejena vse do tlej, dokler bodo predstavljale nevarnost za sistem socializma in samoupravne demokracije.

Boj proti tem silam tudi ne sme biti prepuščen zgolj administrativnim ukrepom, ampak mora imeti pomembnejšo mesto predvsem politična akcija, ki mora politično razkrinkati in omejiti te sile. Sredstva državne prisile moramo uporab-

ljati samo takrat, kadar je to zares nujno s stališča obrambe socialističnega in samoupravne sistema in ko ugotovimo, da gre za poskuse organizirane protiustavne akcije.

Posebno poglavje so nekateri pojavi, ki izhajajo iz samih notranjih protislovij socialistične družbe. Pri tem tovariš Kardelj zlasti opozarja na tehnobirokratske tedence, ki vodijo k monopolu upravljalkega aparata v združenem delu in družbi, s tem pa tudi k omejevanju demokratičnih pravic samoupravljalcev. Te tedence so sicer prisotne bolj stihijsko, včasih pa se vendarle tudi kot zavestna ideologija in politika. Ker izvirajo iz vsakodnevne prakse v združenem delu in družbi, se jih ne da onemogočiti z ukrepi administrativne prisile, ampak predvsem z nadaljnjim razvojem proizvodnih sil družbene zavesti in demokracije odnosov.

Vsa protislovja in probleme, ki v naši samoupravni družbi nastajajo in bodo še nastajala, mora reševati predvsem delavski razred skupno in organiziran v družbenopolitičnih organizacijah z ZKJ na čelu in to v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu, ki meje svobode postavljata širše kot v katerikoli družbi doslej.

Miro Florjanc

IZ INVESTICIJSKEGA PROGRAMA „Odpiranje jame Kotredež med 6. in 9. obzorom“

Premogovniki v zasavski regiji so bili v razdobju dveh stoletij gibalo gospodarskega razvoja in še danes predstavljajo pomemben vir družbenega proizvoda in narodnega dohodka ter važen faktor zaposlovanja.

Predvidena naložba bi, kot predvideva investicijski program, povečala proizvodnjo premoga v jami Kotredež in podaljšala eksploatacijo rudni-

ka Zagorje za devet let (do 1989), kar bi pomenilo zadostno časovno razdobje za izdelavo in realizacijo strategije bodočega gospodarskega razvoja s stališča ustanavljanja novih gospodarskih (zlasti industrijskih) organizacij ali povečanja že obstoječih, ki naj bi nadomestila izpad družbenega proizvoda in narodnega dohodka zaradi zmanjševanja in prene-

hanja pridobivanja premoga. Obenem pa bi zagotovila namestitvev — z ustreznimi prekvalifikacijami — na drugih delovnih mestih tistim delavcem, za katere sčasoma ne bo več zaposlitve v premogovništvu. Vzporedno se morata odvijati dva procesa: na eni strani bo postopoma usihal proces eksploatairanja premogove substance, na drugi strani pa bo

treba ustanovljati in razvijati industrijske in druge dejavnosti. Predvidena naložba bo omogočila podaljšanje prvega procesa, obenem pa časovno omogočila pričetek, izvajanje in realizacijo drugega procesa.

Zaradi vsesplošne energetske krize, ki je prizadela tudi Jugoslavijo, je naraslo zanimanje za premog kot gorivo, tako da tudi energetska bilanca SRS računa z naraščanjem proizvodnje premoga. Pri tem pa postaja Slovenija vse bolj deficitarna v preskrbi s premogom ter ga morajo industrijska in trgovinska podjetja celo uvažati iz drugih republik. Proizvodnja rjavega premoga se postopoma zmanjšuje, predvidena naložba pa bi v določeni meri zavrla to zmanjševanje in podaljšala pridobivanje rjavega premoga v Zagorju.

V letu 1975 dosežena poraba koriščene energije na prebivalca je v Sloveniji še vedno relativno majhna, energetska nasičenost pa še na dokaj nizki stopnji. Poraba koriščene energije se bo do leta 1990 povečala za preko 61 %, do leta 2000 pa za skoraj 118 %. Pri tako velikem povečanju porabe energije računa energetska bilanca Slovenije med drugim tudi na vse dosegljive količine premoga. Pri rjavih premogih, je prevladujoč rjavi premog iz zasavskih rudnikov, za katere računa energetska bilanca Slovenije proizvodnjo premoga v višini 1,750.000 ton v letu 1980, 1,950.000 ton v letu 1985 ter 2,000.000 ton v letu 1990 in v nadaljnjih letih, kar brez predvidene naložbe v rudnik Zagorje ne bo mogoče doseči. Premog je in ostaja pomemben vir za zadovoljevanje energetskih potreb pa tudi potreb naše industrije, prometa in široke potrošnje.

Kupec debelejših vrst zagorskega premoga je predvsem široka potrošnja (tudi zaradi nizkega odstotka žvepla /S/), potrošnika oreha, graha, zdroba in prahu pa sta industrija in elektrogospodarstvo. Široka potrošnja bo ostala odjemalec premoga iz Zagorja do leta 1988, ki je predvideno kot zad-

nje leto obratovanja rudnika. Isto velja za Toplarno Ljubljana, medtem ko bo industrija predvidoma do leta 1979 oziroma 1980 (TGA Kidričevo) prešla s premoga na druge vrste goriva (kurilna olja, plin). Sproščene količine premoga bodo porabili v Toplarni Ljubljana II, ki naj bi začela obratovati v letu 1980. Taka predvidevanja so utemeljena tudi z dejstvom, da je v široki potrošnji rjavi premog bolj ekonomično gorivo kot kurilno olje za gospodinjstvo, elektroenergetika pa je nabavljala in nabavlja premogovni prah po cenah, ki so bile in so blizu ekvivalentnih cen težkega kurilnega olja. Obratno pa je srednje kurilno olje, ki ga uporablja industrija, močno konkurenčno srednjim vrstam rjavega premoga, saj cenovni odnos teh vrst goriva pospešuje prodor kurilnega olja v industrijo.

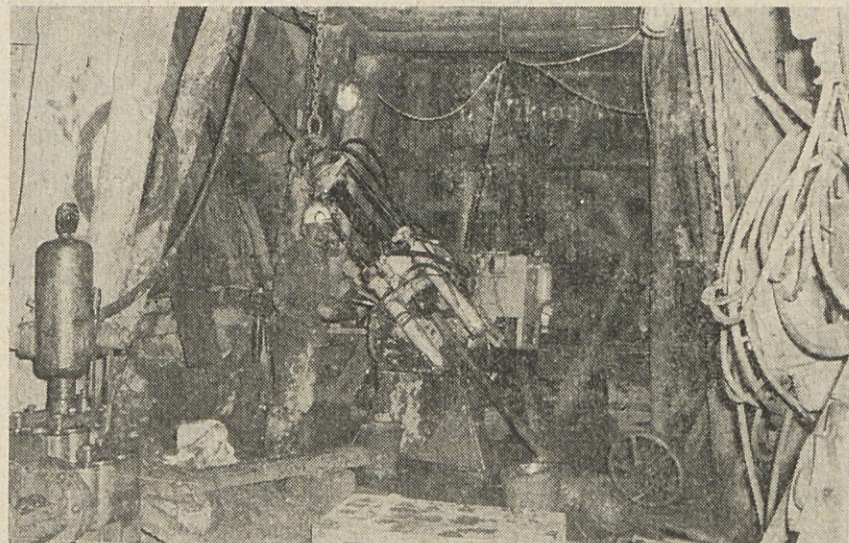
Z realizacijo predlagane naložbe bomo odprli rezerve premoga med 6. in 9. obzorjem jame Kotredež Rudnika premoga Zagorje, tj. okrog 3,081.000 ton separiranega premoga.

V primeru naložbe v jamo Kotredež gre za zamenjavo proizvodnih zmogljivosti, takšen značaj investicije pa prinaša vrsto prednosti oziroma prihrankov: investicijski izdatki za odkup zemljišč odpadejo, inženiring in nadzor opravljajo odgo-

vorni delavci v okviru svojega rednega dela, zagonski stroški niso potrebni, kajti proizvodni proces po aktivizaciji investicije je nadaljevanje že znanega, dosedanja raven obratnih sredstev je zadostna za nadaljnji obseg proizvodnje, ki predvidoma ne bo presegel tistega iz leta 1975, vrsta obstoječih proizvodnih zmogljivosti (rudarski objekti, oprema) bo še vedno sodelovala v proizvodnem procesu.

Predračunska vrednost naložbe znaša 235,625.116 dinarjev po stalnih cenah, od česar odpade 56 % na rudarske gradbene objekte, 41 % pa na strojno in elektro opremo. Uvozni del dobav in storitev znaša 22 %; nanaša se v glavnem na strojno opremo. Skupna vrednost naložbe z oceno podražitev pa znaša 292,646.390 dinarjev. Pri tej naložbi gre za večletno kontinuirano vlaganje do vključno leta 1985, medtem ko bi sedaj znane eksploataibilne zaloge premoga izčrpali v letu 1988—1989.

Naložba v jamo Kotredež naj bi se financirala iz združenih sredstev porabnikov električne energije in proizvajalcev primarne in sekundarne energije (energetska sredstva), iz združenih sredstev porabnikov izven elektrogospodarstva, iz kreditov poslovnih bank in iz lastnih sredstev. Konstrukcija financiranje je naslednja:

Pavle Horvat, vrtalni mojster, pri izdelavi vrtine Lj-2/78 v jami Loke, 5. obzorje. (Foto: A. Bregant)

	(v 000 din)		
	po sedanjih cenah	s podražit. ocena RZDP	delež %
1. Energetska sredstva	157.869	196.073	67
2. Združena sredstva porab. izven elektrogospodarstva	30.632	38.044	13
3. Krediti proizvajalcev opreme — domača bančna sredstva	23.562	29.265	10
4. Lastna sredstva	23.562	29.265	10
Skupaj:	235.625	292.647	

(RZDP: Republiški zavod za družbeno planiranje)

Shema financiranja naložbe v nadaljnje črpanje zalog premoga iz jame Kotredež v obdobju do leta 1980 je naslednja:

	(v 000 din)		
	po sedanjih cenah	s podražit. tekoče cene (ocena RZDP)	delež %
1. Energetska sredstva	85.335	91.637	66,9
2. Združena sredstva porabnikov izven elektrogospodarstva	16.027	17.309	12,6
3. Krediti proizvajalcev opreme — domači bančni krediti	9.247	9.989	7,3
4. Lastna sredstva	17.297	17.995	13,2
Skupaj:	127.906	136.930	100,0

Z naslednjo dinamiko vlaganja (v 000 din) — tekoče cene

	1978	1979	1980
leta:	45.048	55.247	36.635
leta:	1978—1980		1981—1985
	136.930		155.716

Z naložbo v jamo Kotredež v vrednosti 235.625.116 dinarjev (stalne cene) bo omogočena eksploatacija do leta 1988 v višini letne proizvodnje, kot je prikazano v naslednji tabeli:

Leto	OE-Kisovec jama Loke (t)	OE-Kotredež jama Kotredež (t)	Skupaj TOZD RPZ (t)	Povprečna dnev. proiz. (t/dan)
1976	165.000	179.000	344.000	1.216
1977	142.000	189.000	331.000	1.249
1978	133.000	198.000	331.000	1.249
1979	126.000	205.000	331.000	1.249
1980	—	300.000	300.000	1.132
1981	—	300.000	300.000	1.132
1982	—	300.000	300.000	1.132
1983	—	300.000	300.000	1.132
1984	—	300.000	300.000	1.132
1985	—	300.000	300.000	1.132
1986	—	241.000	241.000	909
1987	—	240.000	240.000	906
1988	—	208.000	208.000	785
Skupaj:	566.000	3.260.000	3.826.000	1.150

Po investicijskem programu se predvideva povečanje produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja, kljub temu pa bo zaradi sorazmerno visokih proizvodnih stroškov Kotredež posloval na meji rentabilnosti. Le s programom predvidenimi nevračljivimi združenimi sredstvi, bo v letu 1980—1985 in pozneje dosegel presežek nad obvezno akumulacijo.

Ta investicijska varianta — z nevračljivimi energetskimi sredstvi in z dejansko potrebnim številom zaposlenih — je edina, ki je sprejemljiva s stališča podjetniške ekonomske upravičenosti.

Tudi narodnogospodarska analiza upravičenosti odpiranja jame Kotredež upošteva to edino sprejemljivo investicijsko varianto.

Narodnogospodarska analiza obravnava tri primere ocen narodnogospodarske upravičenosti vlaganj v Kotredež na podlagi tokov neposrednih in posrednih učinkov, ki jih pričakujemo v tej zvezi. V prvem primeru gre za zgolj neposredne učinke, ki izvirajo iz primerjave lastne proizvodnje in nabavo iz rudnika Banovići in se odražajo v ustreznih tokovih naložbenih stroškov in pričakovanih donosov. V drugem primeru dodajamo tem učinkom še tiste, ki jih pričakujemo v zvezi z zaposlovanjem bodisi z obravnavano naložbo bodisi brez nje. Gre za pozitivne in negativne tokove pričakovanih narodnogospodarskih učinkov, ki jih pripisujemo naložbi v Kotredež in naložbam v alternativne proizvodne obrate, ki naj bi prevzeli sproščeno delovno silo, če do naložbe ne bo prišlo. V tretjem primeru pa upoštevamo tudi stroške, ki bi nastopili zaradi denarnega nadomestila za čas brezposelnosti v letih 1978 in 1979.

Iz analize je razvidno, da je čista sedanja vrednost naložbe v vseh treh primerih pozitivna in da se z dodajanjem posrednih učinkov še veča, kar pomeni, da je donosnost naložbe višja od minimalne dopustne družbene donosnosti naložb v

Jugoslaviji, ki smo jo ocenili na 8 %. Za diskontirane narodnogospodarske tokove neposrednih in posrednih učinkov je bila tudi izračunana notranja stopnja donosa, to je tista obrestna mera, ki izenači tokove koristi in stroškov. Stopnja

narodnogospodarskega donosa jev najslabšem primeru višja od prisojene cene družbenih sredstev, ki jo predlaga Mednarodna banka za obnovo in razvoj. Predlagane naložbe — ob upoštevanju neposrednih in posrednih učinkov, ki jih bo čuti-

ti v zagorskem gospodarskem in družbenem življenju — je torej narodnogospodarsko upravičena, saj so vsa merila uspešnosti naložbe nad minimalno dopustno družbeno donosnostjo naložb v Jugoslaviji.

R. Š.

DOBAVE PREMOGA REK VELENJE — TERMoeLEKTRARNI ŠOŠTANJ

V preteklih letih se je s postopnim uvajanjem razne jamske mehanizacije in s spremembo metode odkopavanja na jamskih odkopih, bistveno spremenila struktura proizvodnje premoga na škodo debelejših vrst, ki so bile in so še deficitarne na premogovnem tržišču v SR Sloveniji, saj za potrebe široke potrošnje te vrste premoga celo uvažajo iz rudnikov drugih naših republik. Nasprotno temu pa je izredno porastel delež drobnih asortimanov, od orehovca navzdol.

Iz analize gibanja prodaje premoga iz REKZ v zadnjih desetih letih je razvidno, da je v tem obdobju močno porastla potrošnja v elektrogospodarstvu, posebno do leta 1970, ko je pričela obratovati TET II. Izredno pa je upadla potrošnja v industriji, ki je bila doslej poleg elektrogospodarstva glavni potrošnik drobnejših vrst premoga.

S pričetkom vse večjega uvajanja tekočih in plinastih goriv smo že predvidevali, da bodo s tem v premogovništvu nastali presežki teh vrst premoga, ki pa so bili od druge polovice letošnjega leta po prvotnem planu izgradnje predvideni za potrebe nove, II. faze 50 MW Toplarne Ljubljana, in sicer v letni količini 450.000 ton. Istočasno pa bi po prvotnem planu moral zaradi iztrošenosti prenehati obratovati Pauker kotel v TET I. Na ta način bi se naša, lahko tudi nekoliko povečana, proizvodnja enako kot v debe-

lih tudi v drobnih vrstah izenačila s potrošnjo. Vsi ti načrti pa so se medtem spremenili, oziroma za TO Ljubljana II še sedaj ni dokončno določeno, kje jo bodo gradili in kdaj ter kakšno gorivo bo uporabljala. Do zgraditve TE Trbovlje III, do katere bo po zadnjih informacijah prišlo, pa bo potrebno vse presežke drobnih vrst od letošnjega leta dalje potrošiti v obstoječih proizvodnih enotah EGS.

Po proizvodnem in prodajnem planu za tekoče leto so bili predvideni naslednji nerazporejeni preseški: ca. 12.000 ton orehovca od II. trimesečja dalje in ca. 130.000 ton prahu.

Prikazanih presežkov naša TOZD Termoelektrarna v letoš-

njem letu nikakor ne bi mogla prevzeti na zalogo, ker bo od 15. julija dalje tri mesece v generalnem remontu v enoti PE II, ki pa je glavna porabnica premoga.

V okviru SOZD EGS smo našli rešitev v tem, da bo presežke prahu v letni količini 130.000 ton, prevzela TE Šoštanj REKV, s katero smo že v stiku glede sklenitve ustreznega sporazuma. Prav tako smo s 16. marcem že pričeli z dobavami. Odprema poteka po železnici. TE Šoštanj ima sicer začetne težave pri razkladanju vagonov, ki pa jih bo v teku aprila zagotovo rešila, tako da bi dobave lahko potekale v dogovorjeni količini po ca. 700 ton dnevno.

V času malice na delovišču v jami TOZD Rudnik premoga Hrastnik. (Foto: J. Kirič)

Tudi viške oreha je TE Šoštanj pripravljena prevzeti, posebno iz razloga, ker smo ji že koncem preteklega leta dobavili 310 ton oreha za preizkusne namene. O dobavah oreha bomo sklenili poseben dogovor takoj, ko se bodo presežki pri nas pojavili, vsekakor pa bo verjetno do tega prišlo že koncem aprila, zanesljivo pa v maju t.l.

Tudi v naslednjih letih bo potrebno enako sodelovanje v okviru SOZD EGS, da bi bile vse proizvodne enote EGS pravočasno in v zadostni količini oskrbovane s premogom. Poleg kotlovnega premoga bodo to zaenkrat prani asortimani. V bližnji bodočnosti pa bo potrebno preiti na suho odsevanje nekaterih vrst, verjetno od 30 mm navzdol, predvsem za

porabo v termoelektrarnah in toplarnah, o čemer so v teku razgovori in raziskave.

S tem je na kratko prikazana situacija glede prodaje letošnje proizvodnje, posebno drobnih vrst premoga.

Stane Kruljč

Okvirni program dela DO Industrijske montažne delavnice

Z dograjevanjem samoupravnih odnosov in ob upoštevanju zakona o združenem delu, smo se delavci bivše TOZD ESD na referendumu odločili za ustanovitev delovne organizacije v sklopu SOZD REK Zasavje. Delovna organizacija Industrijske montažne delavnice je sestavljena iz treh TOZD: TOZD — Strojno industrijske montažne delavnice, TOZD — Elektro industrijske montažne delavnice, TOZD — Komunalna energetika. Prepričani smo, da bo nova organiziranost omogočala poleg poglobljanja samoupravnih odnosov tudi boljši in hitrejši razvoj delovne organizacije, pa tudi nadaljnje integracijske procese elektro strojne dejavnosti pri REK Zasavje.

V programu razvoja DO IMD predvidevamo, da bo proizvodnja usmerjena predvsem v razvoj in izdelavo strojev in opreme, ki je potrebna za pridobivanje premoga. Po drugi strani pa bomo morali proizvodnjo usmeriti in razvijati tudi za vzdrževanje ostalih strojev in opreme, ki jo ima danes premogovništvo.

Poleg te proizvodnje pa bomo razširili in povečali tudi proizvodnjo toplotne energije. Za razvoj toplifikacije mesta Trbovlje, pa mora biti predvsem zainteresirana širša družbena skupnost v občini, kajti s

tem bomo mnogo prispevali k zmanjšanju onesnaževanja okolja. To naj bi bila okvirna proizvodnja in program dela DO OMD.

Iz dosedanjih izkušenj že lahko ugotovimo, da bi lahko za proizvodnjo premoga izdelali mnogo več strojev in opreme doma, kar pa doslej nismo in smo velikokrat nabavljali stroje in dele iz uvoza. Prepričan sem, da bi v bodoče lahko izdelali mnogo več opreme za potrebe premogovništva v naši delovni organizaciji, s tem pa bi se velikokrat izognili drageму in težavnemu uvozu. Za novo in zahtevnejšo proizvodnjo pa bomo morali modernizirati in razširiti tudi naše proizvodne obrate in jih prilagoditi novemu proizvodnemu procesu.

Investicijska sredstva, za razvoj DO IMD pa bo potrebno zagotoviti in najti v okviru sestavljene organizacije REK Zasavje.

Pri investicijskem vzdrževanju strojev in opreme že vsekoli opažamo, da je to nenačrtno. Posvetiti bo potrebno mnogo več časa sistematičnim pregledom in tehničnemu vzdrževanju. Za ta dela se bomo morali dogovoriti predvsem s TOZD proizvodnjo premoga in najti skupen jezik. Velikokrat se dogaja, da so dragi stroji predvsem zaradi nestrokovnega

in nerednega vzdrževanja mnogo prej izrabljeni. Pri tem ne smemo pozabiti na nepredvidene zastoje v proizvodnji. Če vse to upoštevamo, lahko samo ugotovimo, kako koristno je redno in kvalitetno vzdrževanje.

Poleg te proizvodnje pa bomo tudi v bodoče proizvajali za tuje naročnike, tj. izven REK Zasavje. Z našimi storitvami za druge naročnike smo se na nekaterih gradbiščih že precej uveljavili. Pri vseh dosedanjih delih lahko rečemo, da so bili naročniki z nami dokaj zadovoljni in to glede kvalitete in roka izvedbe del. Mislim in prepričan sem, da si bomo takšno zadovoljstvo in zaupanje v bodoče ustvarili tudi v okviru REK Zasavje.

Na kraju bi želel poudariti, da imamo v REK Zasavje za predvideni program proizvodnje dovolj strokovnih in kvalificiranih delavcev, pa tudi strojev ne primanjkuje. Vprašanje je le pravilna razporeditev delavcev in strojev za opravljanje del, za katere so usposobljeni. To pa naj bi bila naloga vseh za nadaljnje integracijske procese v REK Zasavje.

Vili Brodar

Nadaljnji razvoj rudarske šole potreben in upravičen

TOZD Rudarski šolski center izobrazuje in vzgaja kadre za vse TOZD v okviru REK Zasavje. Sporazum med TOZD RŠC in drugimi TOZD določa, da se sredstva namenjena izobraževanju, zbirajo na žiro računu TOZD RŠC.

TOZD RŠC se financira iz treh virov:

- lastna realizacija;
- dotacija Republiške izobraževalne skupnosti;
- dotacija TOZD.

V absolutnem znesku so TOZD in DSSS v letu 1977 z 1,5 % prispevala 5.505.704,05 dinarjev.

Dotacija Republiške izobraževalne skupnosti je znašala v letu 1977, 3.686.877,00 dinarjev.

Lastne realizacije v letu 1977 pa smo dosegli:

	din
a) na premogu	8,293.247,45
b) el. kov. delavnica	
+ A program	3,029.841,65
Skupaj	11,323.089,10

V letu 1977 smo imeli na šolskem delovišču Lakonca izredne težave. To delovišče je blizu površine, kar je vplivalo na pogoje dela. To in pa neugodni pogoji (montan geološki pogoji: pritiski, nečist premog, voda) so bili vzroki, da v letu nismo uspeli izpolniti prvotno sprejetega proizvodnega plana. V drugi polovici leta smo pričeli z investicijskimi deli v Polaj polju, tako da je tu stekla proizvodnja v začetku meseca decembra 1977.

Proizvodnja je bila v letu 1977 planirana v višini 47.800 ton, in sicer naj bi v polju Lakonca izkopal 19.280 ton, v Zg. VII. polju pa 28.520 ton. Z rebalansom pa smo imeli planirano proizvodnjo v višini 27.100 ton, dosegli pa smo 28.068 ton.

Ta proizvodnja je bila dosežena ob izvajanju programa

praktičnega pouka učencev rudarske šole s 35 inštruktorji oz. učitelji praktičnega pouka. Z boljšim deloviščem je možno doseči proizvodnjo in s tem tudi prodajo premoga v taki višini, da bi lahko pokrili vse stroške, ki nastopajo v zvezi z izobraževanjem učencev rudarske stroke.

Teoretično izobraževanje nam krije Republiška izobraževalna skupnost.

Poleg izobraževanja učencev rudarske stroke, pa TOZD RŠC izobrazuje tudi učence ostalih strok za potrebe TOZD in izvaja celotno izobraževanje delavcev v okviru TOZD REK Zasavje. Vse oblike izobraževanja zaposlenih potekajo preko oddelka za izobraževanje. Oblike so naslednje:

- izobraževanje zaposlenih za delovna mesta;
- dopolnilno izobraževanje;
- strokovno izpopolnjevanje;
- sklepanje pogodb in vodenje evidence o štipendistih in izrednih slušateljih;
- sprejemanje in vodenje del s praktikanti;
- organiziranje preizkusov znanj, ki so obvezna po samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu REK Zasavje.

Večkrat se pojavljajo dileme o upravičenosti obstoja šole oz. vpisa učencev za poklic rudarja. Glede na statistiko za desetletno obdobje smo ugotovili naslednje rezultate:

šolsko leto	zaključilo
1967/1968	28
1968/1969	55
1969/1970	48
1970/1971	33
1971/1972	30
1972/1973	19
1973/1974	26
1974/1975	37
1975/1976	54
1976/1977	33
Skupaj	363

Po posameznih TOZD pa je število tistih, ki so zaključili in sklenili delovno razmerje naslednje:

TOZD Rud. prem. Hrastnik	21
TOZD Rud. prem. Trbovlje	88
TOZD Rud. prem. Zagorje	41
TOZD Rudar. gradb. dejav.	12
TOZD Rudar. šolski center	13
DS skupnih služb REKZ	3
Skupaj zaposlenih	178

Od 363 učencev, ki so zaključili šolanje je zaposlenih 178 ali 48,7 %.

V šoli je 14 učencev, od tega 13 v TSS — rudarski oddelek v Velenju, 1 učenec pa je na rudarski fakulteti, z vsemi temi ima TOZD RŠC sklenjene štipendijske pogodbe. V JLA jih je v letu 1977 odšlo 23.

Za elektro kovinarske učence pa je stanje (podatki so od leta 1972 do 1977) naslednje:

- učenci elektro stroke: zaključilo 37, zaposlenih 34 ali 91,8 %;
- učenci kovinarske stroke: zaključilo 20, zaposlenih 17 ali 85 %.

Iz statistike je razvidno, da je obstoj poklicne rudarske šole upravičen in utemeljen, saj absolventi šole zapolnjujejo prosta delovna mesta upokojenih rudarjev.

Razmišljanja v smeri nezadostnega znanja absolventov rudarske šole niso povsem utemeljena, saj nam je vsem jasno, da je izobraževalni program rudarjev natrpan, praktični pouk pa nezadovoljivo organiziran, ker je še vedno v ospredju pomanjkanje inštruktorjev in zaradi tega ne moremo praktični pouk individualizirati in s tem doseči večjo kvaliteto izobraževanja. Naslednji vzrok nezadostnega znanja je zastarela oprema šolskih delovišč in prepočasno uvajanje nove tehnologije.

Če govorimo, da se mora celotno šolstvo prilagajati potrebam združenega dela in da mo-

ra bazirati na srednjeročnih planih kadrovske potrebe, potem upravičeno trdimo; da je obstoj rudarske šole pri delovni organizaciji potreben in upravičen. V srednjeročnem obdobju (do leta 1980) imajo

planirano TOZD proizvodnje premoga, TOZD separacija in TOZD RGD naslednje število kadrov, ki bodo morali absolvirati določeni izobraževalni program:

TOZD	rudarska stroka	rudarska šola	el. kov. stroka	testiranje preiz. znanja
RPH	380	89	30	2840
RPT	350	75	22	1824
RPZ	110	65	—	2500
Separacija	165	—	—	800
RGD	14	—	7	600
Skupaj	1010	229	59	8564

To pomeni, da moramo letno izobraziti ob delu 158 delavcev, v redni rudarski šoli 46, elektricarjev in kovinarjev 12. Perspektiva rudarske šole je prikazana tudi v konceptu usmerjenega izobraževanja; saj je možno v šoli izpeljati vse tri oblike izobraževanja: redno izobraževanje, izobraževanje ob delu in izobraževanje za delo.

Vse te oblike izobraževanja uveljavljamo že sedaj, vendar

pa je njihova aplikacija šibkejša.

Pri problemu izobraževanja ob delu in za delo bi morale TOZD z večjo resnostjo pristopiti k planu izobraževanja. V večji meri bi se morali držati predmetnika in učnega načrta za izobraževanje ob delu in s tem tudi zagotoviti vsem, ki se izobražujejo, verificirano spričevalo (večerni oddelki rudar-

ske šole in oddelki za globinske vrtalce).

Koncept usmerjenega izobraževanja je zasnovan na dveh hodiščih:

— vključevanje učencev v koncept izobraževanja iz osnovne šole;

— vključevanje učencev v koncept izobraževanja poklicne rudarske šole.

Ker pa je praksa potrdila, da se zelo malo učencev odloča za rudarsko smer izobraževanja, bomo morali še vedno stimulirati in usmerjati najboljše učence rudarske šole za nadaljnjo izobraževanje, kar pogojuje tudi kontinuiran vpis v našo šolo. Izobraževanje za delo in ob delu bo moralo prerasti oblike dosedanjega načina tega izobraževanja, ker takšno usmeritev zahteva med drugim tudi razvoj naše samoupravne socialistične družbe in spoznanje, da mora delavec postati aktivni kreator našega sistema.

Jože Omahne

Uveljavljanje in rezultati sistemov stimulativnega nagrajevanja

Začeli smo dobro in postopoma odpravljamo napake, ki so se pojavljale pred sprejetjem sistemov stimulativnega nagrajevanja, in so sestavni del pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke, drugih osebnih dohodkov, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe. Tako sedaj ni več uravnilovke. Delo in nedelo sta bila enako plačana. Z uveljavljanjem sistemov stimulativnega nagrajevanja smo uspeli, da delo in nedelo nista več enako plačana in to zahteva zakon o združenem delu. Glede na to, da ima REK Zasavje zaposlenih več tisoč delavcev, smo z omenjenimi sistemi stimulativnega nagrajevanja zajeli s sku-

pinski ali individualnimi merili za vsakega delavca — izvajalca, delovne naloge.

I. sistem je zajel vse neposredne proizvajalce na proizvodnji premoga. Ta sistem se je pravzaprav najbolj uveljavil, seveda z manjšimi popravki in daje velik poudarek odkopu, posebno nadkopnemu pridobivanju premoga, tako da bi bile izgube čim manjše. Na pripravi ni večjih težav, ker je učinek vezan na tekoče oziroma kubične metre. Pri vzdržbi so bile težave, ker so se tu najbolj odražale razlike med delovnimi pogoji, ki bistveno vplivajo na odkop. Zato je pripravljen nov predlog (da ne bi bilo takih raz-

lik med odkopom in vzdržbo), da se strežniki transportne mehanizacije vključijo v stimulacijo k organizatorjem proizvodnje, ki so vezani na plan proizvodnje.

II. sistem temelji na planu proizvodnje premoga. V tem so vključeni vsi organizatorji proizvodnje in strežniki transportne mehanizacije. Tudi ta sistem smo popravili in dopolnili.

III. sistem temelji na uspešnosti posameznega izvajalca delovnih nalog po oceni iz opisne ocenjevalne lestvice. Ta sistem zajema vse administrativne in strokovne delavce v neposredni proizvodnji. Kljub temu, da smo poskušali vplivati na to,

da ne bi bil v toliki meri pri-soten osebni faktor, nam žal to ni uspelo. Nekateri delavci ho-čejo izrabljati to ocenjevanje, da bi si popravili osnovno (fak-trosko udeležbo s katero so bile ocenjene delovne naloge), vendar stimulacija ni bila na-menjena zato, temveč za vred-notenje uspešnosti in prizade-vanje, da bi delavec opravil na-loge, katere so mu poverjene, v najkrajšem času, kvalitetno in z minimalnimi stroški — go-spodarno, tako so tudi opisani vsi kriteriji v tej metodologiji. Pri tem sistemu je najvažnejše, da so ocenjevalci objektivni, da niso nagnjeni k pretiravanju ali omaloževanju zahtevno-sti dela in dajati ocene zaradi uveljavljanja kakršnihkoli osebnih ali skupinskih intere-sov. Upam, da se to ne bi po-navljalo če bi vsak ocenjevalec ocenjeval ločeno ne pa v skupi-ni, tako kot se to dogaja v ne-katerih skupinah.

IV. sistem temelji na obrato-valni pripravljenosti in dosega-nju proizvodnega plana, v ka-terem so vključeni vsi delavci elektrostrojne dejavnosti. Tudi ta sistem je že dopolnjen in lahko rečem, da so se vsi štirje sistemi dopolnjevali, kot sem omenil, in prav je tako, da spremljamo rezultate dela, ker s tem dobimo nove osnove, ka-tere nam služijo za dopolnjeva-nje sistemov, za katere danes vemo, da ne morejo biti do-končni.

Z gotovostjo lahko trdim, da smo vsi delavci v REK Zasavje spoznali, da je bilo nujno, da smo sprejeli pravilnik o osno-vah in merilih za stimulatívno nagrajevanje, ki se je tudi uve-ljavil. Rezultat tega je, da smo s tem dosegli večjo produktiv-nost, če primerjamo proizvo-dnjo, doseženo v prvih treh me-secih v letu 1977, z letošnjo. To je bil tudi namen stimulatívne-ga nagrajevanja delavcev in us-peh ni izostal.

Ivan Kukovič

Dejali so ...

Predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz Tito:

Kot revolucionar je bil neutru-den, zgoreval je v revoluci-onarnem delu, tako pred vojno kot med revolucijo. Bil je pogumen in sebi ni nikoli prizanašal, zato pa je prizanašal drugim, kolikor je mogel. V socialističnem razvoju je bil dragocen voditelj, ki je kot poznavalec mnogih zadev, zlasti gospodarskih, ogromno prispeval k nadaljnjemu razvoju so-cializma. Vsi smo ga poznali kot človeka, ki se je razdajal tudi v povojnem revolucionarnem delovanju. Zaradi vsega tega ga je zadela prezgodnja smrt, tako da je od nas odšel veliko prekmalu. Sami veste, kako je takrat vsa Jugoslavija žalovala za našim tovarišem Kidričem. Toda usoda, ne-usmiljena smrt nam ga je vzela in mi smo morali iskati nadomestilo zanj. Spominjam se, kako mi je Kardelj takrat rekel: Le kaj bomo zdaj? Želel je, naj bi jaz prevzel tudi njegovo funkcijo. Rekel sem: Tovariš Kardelj, Kidričeve funkcije, to je skrbi za gospodarstvo povrh svoje ne mo-rem prevzeti. Dodal sem, da teh zadev tudi ne poznam tako, kot jih je poznal Kidrič, sploh pa bi bilo to zame preveliko breme. Morali smo seveda poprijeti za delo, da bi nadome-stili našega Kidriča. Veste, da je delal noč in dan. In tu, pri delu s svojimi sodelavci res ni varčeval svojih moči ... Ki-drič je posvečal velikansko skrb potrebi po čim hitrejšem razvoju pri nas. Seveda, šlo je za zadeve in naloge, ki jih ne more rešiti niti skupina ljudi, kaj šele en sam človek. Delo, ki ga je opravljal Kidrič, je bilo velikansko in napor-no. Kakor sem že rekel, tako rekoč ni poznal razlike med dnevom in nočjo, kar naprej je bil v akciji, v gibanju ... Kidrič je bil resnično eden od izjemnih ljudi našega revolu-cionarnega gibanja. In mislim, da nam je malo tistih, ki so že morali zapustiti naše vrste, ostalo tako živo in trajno v spominu, kot nam je ostal pokojni Boris Kidrič. Zame — gotovo, pa tako čutite tudi vi vsi — je Kidrič zmeraj neka-ko navzoč, zmeraj ga vidim živega, kakor da je tu, tako to pač čutim ...

Predsednik CK ZKS Franc Popit:

Interes delavca v temeljni organizaciji združenega dela še vedno ni dovolj povezan z interesom delavca, občana, prebi-valca v krajevni skupnosti, kjer zadovoljuje vrsto svojih po-treb in rešuje življenjska vprašanja, kot so npr. vprašanja stanovanja, otroškega in socialnega varstva, preskrbe, var-stva okolja in drugo. To bo ena naših najpomembnejših pri-hodnjih bitk, v kateri bomo morali okrepiti materialne osnove stanovanjskega gospodarstva, izdelati celovit in usklajen sistem ekonomskih stanarin, ki bo vključeval so-lidarnostne elemente socialne politike, ter uveljaviti samo-upravno gospodarjenje in upravljanje z družbenimi stano-vanji v okviru hišnih svetov in stanovanjske samouprave itd., ter vplivati na urbanistično politiko in gospodarjenje s prostorom in zemljišči. Uveljaviti bo treba urbanistične re-šitve, ki bodo omogočale takšen razvoj naselij oziroma so-sesk, ki ustreza socialistični vsebini našega življenja in hu-manjšim odnosom med stanovalci.

Delavski razred je na vseh področjih ustvarjanja dedič in nadaljevalec najboljših tradicij človeštva. Zato si sodobne-

ga kulturnega ustvarjanja ne moremo predstavljati brez živega odnosa do celotne kulture in miselne dediščine in na tem temelju do nalog in problemov razvoja ...

Član IK CZ ZKJ Aleksander Grličkov:

Za nadaljnji naš skupni napredek, za razvoj socialistične samoupravne demokracije, človekovih individualnih in kolektivnih svoboščin je bistvenega pomena pospešen razvoj materialnih sil družbe. Zato je v strategiji zveze komunistov za naslednje obdobje izrazito poudarjena potreba, da si prizadevamo za hitrejši razvoj materialnih in proizvodjalnih sil, za povečanje produktivnosti dela in uspešnosti gospodarjenja. Vzporedno s tem je hitrejše urejanje problema nezaposlenosti nedvomno nujen pogoj za uresničitev ekonomskih in političnih ciljev naše strategije ...

Predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič:

Vse te težnje — tako enopartijske, ki bi hotele partijo kot silo nad družbo, kakor tudi vsiljevanje pluralističnega sistema evropskega tipa — smo prav v zadnjem kongresnem obdobju idejno, politično in v zavesti naših množic preseгли. Naši delovni ljudje danes vedo, da je samoupravljanje najtrdnjša pot za širitev svobode človeka, da je samoupravljanje demokratični politični sistem, ki daje našim ljudem v roke mnogo močnejša sredstva za politični vpliv na vseh področjih življenja in dela, kot so to sredstva meščanskega parlamentarizma ali pa sredstva etatizma, ki podrejajo človeka partijam ali državnemu stroju ...

ljali revirje, hkrati pa tudi REK Zasavje.

SREČNO: Kako ste delegati sprejeli pozdravno pismo delavcev našega kombinata, ki je bilo prebrano ob začetku kongresa?

ROMIH: Pozdravno pismo, ki so ga sprejeli delavci v TOZD REK Zasavje, dne 3. aprila na svojih manifestativnih zborih, je prispelo na kongres prav ob začetku drugega dela plenarnega zasedanja. Pozdravne besede in želje delavcev REK Zasavje so bile prebrane kot prve, čeravno je že v prvih urah kongresa prispelo v kongresno dvorano nad 500 pozdravnih pisem in brzojavk. Delegati iz revirjev smo se počutili izredno zadovoljni, saj je v pismu izraženo vse tisto, kar vseskozi želimo in kar smo želeli v predkongresnih razpravah. Lahko rečem, da je posebna čast še zato, ker je bilo prebranih na kongresu le nekaj teh pozdravnih pisem.

SREČNO: Kongres je delal v plenumu in komisijah. V kateri komisiji si sodeloval? Si morda sodeloval v razpravi in o čem si razpravljali? So pokazali ostali delegati zanimanje za tvoj prispevek?

ROMIH: Kongres je delal v plenumu in v petih komisijah. Sodeloval sem v komisiji za družbenoekonomska vprašanja. Želel sem razpravljati o dohodkovnih odnosih na relaciji premožgovniki — elektrogospodarstvo. V tem smislu sem bil na razpravo tudi pripravljen. V tej komisiji je bilo prijavljenih na razpravo 115 delegatov, zato se je posebna komisija sestala in določila, kdo naj bi naslednji dan razpravljali in o čem, da se ne bi razprave na enako temo ponavljale. O isti problematiki o kateri sem želel govoriti, je razpravljali delegat iz REK Velenje. Kljub temu sem želel tudi jaz povedati svoje mnenje, vendar zaradi kratko odmerjenega časa nisem prišel na vrsto. Zato sem svojo razpravo oddal s pripombo, da podpiram razpravo delegata iz REK Velenje. Delegat iz REK

Vzdušje je bilo nepopisno

Razgovor z delegatom na VIII. kongresu ZKS

Že v prejšnji številki našega glasila smo poročali o tem, kateri delegati so zastopali našo delovno organizacijo oziroma posamezne občine iz revirjev na VIII. kongresu ZK Slovenije, ki je potekal v dneh od 3. do 5. aprila t.l. v dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. O poteku kongresa, bodisi na plenumu, bodisi v komisijah, smo precej brali in slišali iz javnih informacijskih sredstev. Uredništvo našega glasila pa je zaprosilo za kratek razgovor Franca Romiha, delegata hrastniških komunistov na VIII. kongresu ZKS. Znano je, da je takoj prvi dan, v prvem

delu vodil plenarno zasedanje Franc Romih, kot predsednik delovnega predsedstva, kar je za njega osebnostno, pa tudi za naš celotni kolektiv ter revirje še posebna čast in priznanje. Tovariš Romih je na stavljena vprašanja odgovoril takole:

SREČNO: Tovariš Romih, udeležil si se VIII. kongresa slovenskih komunistov. Koga si zastopal na tem kongresu kot delegat?

ROMIH: Na kongresu sem bil navzoč delegat komunistov hrastniške občine. Moram poudariti, da se delegati nismo tako strogo ločevali od kod smo in kdo nas je delegiral, pač pa smo vsi delegati iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja predstav-

Velenje je v svojem nastopu dejal, da je njegova razprava povezana z razpravo, ki je potekala 28. marca v Delavskem domu v Trbovljah, na kateri so bili navzoči predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, nekateri člani CK ZKS, predsednik republiškega komiteja za energetiko, vodilni tovariši iz SOZD EGS, predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja ter delegati iz REK Velenje in REK Zasavje.

SREČNO: Kakšno je bilo vzdušje na kongresu? Kljub poznim uram v katerih je kongres delal, si se zagotovo udeležil tudi kakšne prireditve, namenjene počastitvi kongresa?

ROMIH: Moram reči, da je bilo vzdušje na kongresu izredno dobro, delovno, prijateljsko in ustvarjalno. Kljub hudemu naporu zaradi dolgega delovnega dne, smo se po 20. uri prvi dan, ko smo končali z delom odlično počutili. Nismo bili utrujeni, pač pa smo tudi še po tem času kazali živo zanimanje za delo komisij in problematiko, ki so jo posamezne komisije obravnavale. Delegati iz revirjev smo se skupaj sestali na večerji, na kateri smo izmenjali mnenja in poglede, razlili prve ocene ter se dogovorili za razpravo naslednjega dne.

Delo na kongresu je bilo plodno in ustvarjalno. Naslednji dan zvečer smo imeli po končanem delu vsi delegatje in gostje srečanje v Festivalni dvorani na Gospodarskem razstavišču. Tu je igral orkester RTV, nastopili so pevci, celotno prireditev pa je vodil Marjan Kralj. Vzdušje je bilo nepopisno in enkratno. Na tem srečanju smo se delegati pogovarjali s številnimi drugimi delegati, predvsem pa tudi z vodilnimi člani CK ZKS in gosti, ki so prisostvovali kongresu. Večer bo ostal vsem delegatom v najlepšem spominu. Žlili smo se namreč v eno vsi, ki smo bili pričujoči. Tudi ob tej priliki smo potrdili naše bratstvo in enotnost.

SREČNO: Kaj se ti je na kongresu najbolj dopadlo? O čem ste delegati razpravljali v prostem času?

ROMIH: Po končanem delu smo se delegati sestajali z drugimi delegati. Z njimi smo se pogovarjali o vsebini posameznih razprav in problemov, pa tudi o bodočih nalogah in ciljih. Dopadlo se mi je predvsem ko je spregovoril pooblaščenec maršala Tita, Aleksander Grličkov. Njegove besede so dale dodatni impulz vsem delegatom, povzročile pa so viharo odobravanja. Govoril je o prehojeni poti ZK v obdobju od zadnjega kongresa in o kongresu ZKJ. Prav tako smo bili izredno zadovoljni delegati z zaključno besedo predsednika CK ZKS, Franca Popita. Njegova beseda je vplivala na nas delegate izredno zadovoljivo, domače, proletarsko in kulturno. Nepozaben pa nam bo ostal vtis, ki smo ga bili deležni delegati po končanem kongresu. Ko smo odhajali iz kongresne dvorane, so pokale v zraku rakete, padale so na padalih zastavice in želeli smo, da bi katero tudi ujeli za spomin na kongres. Nekaterim se je to le posrečilo. Sicer pa so v zraku krožila letala nam delegatom v

pozdrav. V mislih sem imel le-to, da se bo moje delegatstvo nadaljevalo, saj ne moreš biti aktivist le tri dni, za časa kongresa, pač pa moraš biti delaven vse dni po kongresu, in v vseh sredinah, kjer se nahajaš, najsibo na delu, družbenopolitičnih organizacijah ali v krajevni skupnosti.

SREČNO: O resoluciji, sklepni besedi in najpomembnejših razpravah, ki so potekale na kongresu smo v glavnem že brali in slišali. Zanima nas tvoje mnenje o delu kongresa in njegovih rezultatih?

ROMIH: Na kongresu je bilo največ govora o novi organiziranosti, s tem pa je povezana tudi nujna preobrazba vseh komunistov. Komunist mora namreč kot aktivist delati v socialistični zvezi, sindikatih, zvezi borcev, zvezi mladine, krajevnih skupnostih, društvih in organizacijah, skratka povsod, kjer dela in živi. Njegovo mesto je prav tako izredno pomembno v samoupravnih organih ter na delovnem mestu, kjer dela. Po kongresu bodo odpadli sedaj tovarniški komiteji in sveti ZK, zato je nujno, da bodo vsi komunisti aktivnejši v vseh sredinah, ki sem

VIII. kongresa ZKS so se udeležili številni delegati in gostje iz vse Slovenije, drugih republik in pokrajin pa tudi iz inozemstva. Med njimi so bili tudi delegati iz revirjev

jih že naštel. V kongresnih razpravah je bilo dano precej poudarka kmetijstvu in prehrani, predvsem tudi iz strateških razlogov oziroma razlogov, ki spričo nalog SLO in DZS v pogledu stalne pripravljenosti terja jo nenehno aktivnost sleherne ga občana. Pripravljeni moramo biti vsi na jutrišnji dan. Delegati bomo obiskali vse osnovne organizacije ZK, na katerih bomo prenašali sklepe in naloge za katere smo se dogovorili na kongresu in za katere smo se obvezali, da jih bomo vsi izpeljali ob popolni angažiranosti vseh delegatov in ostalih članov ZK. V pravem pomenu besede moramo biti borci akcije za splošno preobrazbo samoupravljanja v TOZD in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in drugod.

SREČNO: Naloge, ki izvirajo iz sprejetih kongresnih doku-

mentov so številne. Kako jih bomo v praksi izvedli? Katere od teh nalog so po tvojem mnenju najpomembnejše?

ROMIH: Mnogo smo doslej govorili o delegatskem sistemu, proučevali Kardeljevo študijo, sedaj pa je na nas, da damo vsem delovnim ljudem in občanom nov impulz, nove pobude na vseh ravneh, tako da bomo lahko z gotovostjo trdili, da smo delegati VIII. kongresa ZKS in delegati XI. kongresa ZKJ opravili izredno pomembno nalogo. Več pozornosti bomo namenili mladim in kadrom. Kjerkoli bom navzoč, bom razpravljaj in aktivno delal na izpolnitvi sklepov sprejetih na kongresu. Zame je bilo veliko priznanje za 30-letno delo in priznanje kot komunistu iz Hrastnika in revirjev, da sem se lahko udeležil kongresa, to priznanje pa me seveda zadolžuje in obvezuje napram

vsem. Upam, da bodo delavci in občani z zadovoljstvom sprejeli in izvajali akcije, ki bodo sledile na podlagi kongresnih dokumentov. Tudi v drugih republikah in pokrajinah v predkongresnih razpravah na vseh ravneh živahno razpravljajo o predlaganih temah. Vse te teme pa so naravnane na XI. kongres ZKJ.

Naj za konec pripomnim še to, da doslej še nikdar ni bilo takšne dejanske pripravljenosti na reševanje najrazličnejših problemov v naši družbi, ki so bile prisotne v razpravah v predkongresnem obdobju v revirjih. Pomembno je bilo še toliko bolj, da so sodelovali v razpravah ne le člani ZK, pač pa tudi drugi delavci in drugi občani, ki sicer niso člani ZK, so pa v razpravah tvorno sodelovali. To je bil velik uspeh za nas vse.

Uresničevanje zakona o združenem delu v revirjih

(poudarek na samoupravnem organiziranju in povezovanju)

V prizadevanjih za utrjevanje položaja delavca v združenem delu, smo v revirjih usmerili akcijo ZK in drugih subjektivnih sil že z ustavnimi dopolnili, saj smo v večjih delovnih organizacijah prišli do oblikovanja in ustanavljanja TOZD. Te, prve TOZD so imele seveda marsikakšno pomanjkljivost. Bile so prevelike, pri nekaterih je bilo zajetih več dejavnosti; težave so bile okrog delitve premoženja in v odnosih med posameznimi TOZD v DO ter med TOZD in DS SS, smo šele iskali ustrezne rešitve in oblike. Ustanavljanje TOZD pa je omogočilo razkrivanje in reševanje problematike v smeri nadaljnjih povezovanj, ne samo med TOZD in DO, ampak tudi v širšem slovenskem prostoru. STT je bila npr. med pobudniki in nosilci povezovanj slovenske strojegradnje. Ko je bila spre-

jeta ustava, smo že imeli nekaj izkušenj, zato pa so bile nadaljnje akcije za spremembo položaja delavca v združenem delu že načrtno in bolj konkretno zastavljene. Prišlo je do ustanavljanja novih TOZD in urejanja odnosov na temelju določil ustave.

Aktivnost za preobrazbo družbenoekonomskih odnosov pa se je občutno okrepila v času javne razprave o osnutku zakona o združenem delu. Potekala je po enotno sprejetem programu in rokovniku ter poudarjeni povezanosti družbenopolitičnih nalog. Ustanovljene so bile številne delovne skupine za pomoč v TOZD, DO in SIS, aktivni predavateljev pa so pripravili in vodili obrazložitev osnutka. V razpravi smo izhajali predvsem iz izkušenj in ocen lastnih razmer ter primerjali odnose v

praksi, medsebojne dohodkovne povezave, usmeritve integracijskih procesov in razmere v samoupravni organiziranosti, z določbami osnutka zakona o združenem delu. Zelo konkretni programi so bili izdelani v TOZD in DO, na osnovi katerih smo nadaljevali proučevanje pogojev za ustanavljanje novih TOZD, za urejanje odnosov med njimi, kakor tudi za ustanavljanje TOZD v enovitih DO, kjer so bile take možnosti evidentne, zlasti v nekaterih večjih DO, kot npr. v Cementarni Trbovlje, SGP Hrastnik in SVEA Zagorje. Na nujnost formiranja TOZD v nekaterih enovitih DO je bilo še posebej opozorjeno v ocenah občinskih konferenc ZKS v vseh treh revirskih občinah, vendar je prišlo do premikov šele po sprejetju zakona o združenem delu, v nekaterih sredinah, pa še

vedno vztrajajo na obliki enovite delovne organizacije.

Sprejeti so bili akcijski programi aktivnosti komunistov v TOZD, DO in v občinah, ki konkretno zahtevajo urejanje delitve premoženja med TOZD, odpiranje žiro računov za vsako TOZD, ureditev odnosov med TOZD in skupnimi strokovnimi službami, urejanje dohodkovnih odnosov med TOZD in navzven in preseganje kupo-prodajnih odnosov med trgovino in proizvodnjo. Posebno poudarjena je zahteva in potreba po povezovanju TOZD s krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi interesnimi skupostmi ter po poglobljanju delegatskih odnosov. V vseh občinah smo ustanovili komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, kot skupne družbene organe v katerih delujejo predstavniki DPO. Kritično pa moramo pripomniti, da delujejo te komisije preveč na ocenjevanju situacije na področju izvajanja zakona, namesto da bi ob kritičnih situacijah v nekaterih sredinah priskočile na pomoč in konkretno svetovale ali pa vsaj usmerjale akcijo.

Pri uresničevanju zakona o združenem delu pa smo pogrešali tudi sodelovanja vodstvenih in strokovnih delavcev v marsikateri sredini, kar je velik razlog za prepočasno spreminjanje odnosov. Prikazovale so se potrebe po odvajanju administracije v TOZD in DO, če bo mo ustanavljali nove TOZD, da bi se tako gledano skozi prizmo nekakšne »ekonomične organizacije«, obdržalo stare oblike skupnih strokovnih služb z vsemi svojimi pristojnostmi in možnostmi odločanja. V sporazumevanju med proizvodnjo in trgovino se sicer pišejo in sprejemajo samoupravni sporazumi, vendar je v njih zelo težko zaslediti vsebinske spremembe. Stari termini, kot so: marže, rabat in podobno, so običajno zamenjani s samoupravo dogovorjenimi zneski pri določanju katerih pa ni čutiti ustreznega odnosa do odgovornega gospodarjenja z družbenimi sredstvi. V teh sporazumih manjkajo do-

ločbe o skupni udeležbi na skupnem prihodku.

Na področju združevanja dela in sredstev, smo v revirjih že pred sprejemom zakona o združenem delu napravili prve korake. Združili smo sredstva za izgradnjo nove tovarne plinobetona v Zagorju, vendar pa tudi tu še nismo presegli kreditnih odnosov. To združevanje sredstev še ni opredeljevalo udeležbe na skupnem prihodku.

Več je bilo v revirjih storjenega na področju samoupravnega povezovanja. Uspešno so bile zaključene integracije, končno pa prihaja do realizacije ideja o združevanju gradbene industrije in gradbene operative. Kljub vsem prizadevanjem pa v SOZD GIK (gradbeno industrijski kombinat) Zasavje še vedno ni vključena tudi gradbena projektiva, čeprav so politična stališča tu jasna, izdelani ekonomski elaborati pa dokazujejo upravičenost in potrebo. Problem izhaja iz nerealizirane integracije projektantskih organizacij IBT (Investicijski biroji Trbovlje) in RUDIS TOZD Engineering. Združena organizacija bi vsekakor lahko našla svoje mesto tako v SOZD GIP Zasavje, kot tudi v SOZD ZPS (Združena podjetja stroje-gradnje) Ljubljana, pri tem pa bi ostala odprta možnost nadaljnega povezovanja, če bi projektanti smatrali, da njihove kapacitete presegajo oba okvira.

Zelo pomembne premike pa lahko zabeležimo na področju ustanavljanja TOZD v dislociranih obratih, saj smo že pred leti ustanovili TOZD v obratih Jutranjke, Lisce, Peka in Iskre, v lanskem letu pa še v poslovnih enotah SAP, Volan in Viator.

Nov pristop k vsebinskem poglobljanju prizadevanj za uresničevanje zakona o združenem delu, pa je za nas predstavljala akcija »120«, v katero je bilo iz našega področja zajetih šest delovnih organizacij. Akcijo smo razširili še na nekatere druge delovne organizacije, pa tudi v SIS in KS. V delovnih organizacijah so pravo-

časno pripravili samoupravne sporazume o združevanju v TOZD in DO, samoupravne sporazume o dohodkovnih odnosih, sporazume o delitvi dohodka in oseb. dohodkov, ter ostale akte. Akcijo IKP CK ZKS smo ocenili kot novost v pristopu k celovitemu pregledu problematike in opredeljevanja nadaljnjih nalog ter kot zelo primereno in učinkovito obliko delovanja organov ZK. Takšno oceno potrjujejo v mnogih DO doseženi rezultati. Povsod so pristopili k izdelavi srednjeročnih programov razvoja do leta 1980, v katerih so vgrajeni tudi stabilizacijski programi. V nekaterih kolektivih so z akcijami ZK in sindikata razčistili slabe medsebojne odnose. Sprejeti sanacijski programi se uspešno realizirajo, v Steklarni Hrastnik pa so na osnovi realizacije takega programa iz leta 1976, poslovno leto 1977 že zaključili brez izgube. V več DO, kjer so sicer že imeli oblikovane TOZD, so prišli do spoznanja in po-

Robert Kravogel, sekretar OO ZKS TOZD Premogovnik Trbovlje, je na manifestativnem zborovanju, 3. aprila 1978 v čalkalnici tega premogovnika prebral pismo s pozdravi delegatom na VIII. kongresu ZKS, ki je bil v času od 3. do 5. aprila t.l. v Ljubljani.

(Foto: A. Bregant)

treb po formiranju še novih TOZD, čeprav na tem področju še niso realizirane vse zahteve in potrebe. Samoupravne sporazume o dohodkovnih odnosih imajo v večini DO sprejete, vendar pa v praksi še niso v celoti zaživi, razen nekaterih izjem, med katere lahko uvrstimo DO Elektroporcelan Izlake.

V zvezi z nalogami, ki stoje pred ZK je bilo ob obravnavanju dokumentov za VIII. kongres ZKS, ki jih je javna razprava v celoti podprla in po pregledu dosežkov na našem področju je bilo nakazanih nekaj najpomembnejših nalog, v reševanje katerih bomo komunisti v revirjih usmerili našo nadaljnjo aktivnost. Te naloge so:

— urediti dohodkovne odnose povsod tam, kjer je to mogoče in potrebno; osnova mora biti skupni prihodek;

— dograditi samoupravne sporazume o osnovah planov;

— ustanavljanje TOZD v nekaterih DO, kjer so evidentne možnosti;

— urejevanje odnosov med TOZD, DO in strokovnimi službami;

— samoupravno povezovanje povsod tam, kjer so dani pogoji in to v Zasavju in navzven;

— ustanavljanje TOZD v nekaterih trgovinskih delovnih enotah, ki imajo sedež TOZD ali DO izven revirjev;

— realizacija nekaterih zastavljenih integracij, kot npr. združitev projektantskih organizacij IBT in RUDIS TOZD Engineering ter ustrezna samoupravna preobrazba Poslovnega združenja RUDIS.

Uspehi po »akciji 120« nam kažejo, da smo dosegli pomemben, vsebinski premik v odnosih v združenem delu. Če je npr. še pred dvema letoma bilo mogoče oblikovati TOZD in potem delati po starem, je danes oblikovana TOZD resnična skupnost družbenega dela. KS pa vedno bolj postaja skupnost življenja občanov, kjer se delavci zavedajo svojih pravic in obveznosti. Zavedamo pa se, da so to šele začetki na

katerih moramo graditi naprej, vendar bolj pazljivo, manj zaletavo in manj kampanjsko. Potreb po vsebinskih spremembah se zavedajo tudi tisti, ki so doslej mnogokrat poizkušali govoriti v imenu delavca, za njegov račun in v interesu ohranitve svojih pozicij. Prenekatera težava, ki nastopi v naših prizadevanjih je posledica tudi takih momentov. Zato je tembolj pomembna nezmanjšana aktivnost ZK in vseh organiziranih naprednih subjektivnih sil celotne naše družbe v prizadevanjih za kvalitetnejše samoupravne družbenoekonomske odnose.

Miro Florjanc

Opomba uredništva!

Gornji referat je tovariš Florjanc prebral na VIII. kongresu ZKS, ki je bil v dneh od 3. do 5. aprila t.l. v Ljubljani.

Ob VIII. kongresu ZKS novi komunisti

Dne 31. marca t.l. je potekalo v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah slavlje ob sprejemanju novih članov ZKS iz raznih temeljnih in drugih organizacij združenega dela iz Trbovelj. Slavju je prisostvovala polna dvorana članov ZKS.

(Foto A. Bregant)

Dne 31. marca t.l. je potekalo v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje slavlje namenjeno počastitvi VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

V revirjih so si komunisti zadalj med drugimi tudi nalogo, da bodo v predkongresnem obdobju povečali število svojih članov, posebno še iz delavskih vrst. V Trbovljah so npr. navedenega dne uresničili nalogo in v občinski organizaciji ZK zagotovili delavsko večino. Na razširjeni seji konference ZK je sekretar komiteja občinske konference ZKS Trbovlje, Karel Vukovič, to posebej poudaril. Ob tej priliki so sprejeli v članstvo ZKS 118 novih komunistov, tako šteje zdaj na področju Trbovelj 1174 članov ZKS. Vsak peti zaposleni je sedaj član ZK, delavec iz nepo-

Novosprejeti člani ZKS so 31. marca t.l. v Delavskem domu v Trbovljah bili deležni vse pozornosti. K sprejemu so jim čestitali Miloš Prosenc, član IK CK ZKS, Karel Vukovič, sekretar komiteja občinske konference ZKS Trbovlje in drugi.

(Foto A. Bregant)

sredne proizvodnje pa je 872. Član izvršnega komiteja CK ZKS Miloš Prosenc je podelil članske izkaznice novim članom ZK. Na razširjeni seji je sodeloval tudi namestnik sekretarja IK CK ZKS Vlado Janžič ter delegacija vseh izdaj Komunističnega, ki jo je vodil glavni in odgovorni urednik Milan Rakas.

Sicer pa je bilo v revirskih občinah v času kongresa ZKS zelo slovesno. Povsod so vihrale partijske, državne in slovenske zastave, poslovne zgradbe so bile še posebej lepo urejene in na predvečer začetka kongresa so na zasavskih vrhovih zagoreli kresovi. Praznično vzdušje je povečala tudi splošna ure-

jenost naselij in delovišč, pri čemer so se izkazali tako delavci v TOZD, stanovalci v krajevnih skupnostih, kakor tudi mladina.

Novi člani ZKS iz REK Zasavje

Med novosprejetimi člani zveze komunistov, je dobilo članske legitimacije ZKS tudi 36 članov kolektiva našega kombinata in to 33 članov iz TOZD Termoelektrarna, 2 člana iz TOZD Rudarsko gradbena dejavnost in 1 član iz TOZD Elektroindustrijske montažne delavnice. Od vseh novosprejetih članov ZKS, ki so bili sprejeti v partijo, v počastitev VIII. kongresa ZKS, je torej 1/3 novosprejetih iz vrst članov REK Zasavja.

Kongresi slovenskih komunistov

I. Kongres KSP 16. do 17. aprila 1937, Čebine

Udeleženci ustanovnega kongresa:

— skupno se ga je udeležilo enajst delegatov: Pepca Kar-

delj, Franc Leskošek in Ignac Krakar iz Ljubljane, Miha Marinko in Franc Salamon iz Trbovelj, Vencelj Perko z Jesenic, Ivan Tominec iz Kranja, Albin Vipotnik iz Zabukovice, Jože Butinar iz Ljubljane, Ed-

vard Kardelj iz Ljubljane, Janež Marentič iz Bele krajine. V prvi CK KP Slovenije je bilo izvoljenih devet članov: Franc Leskošek kot sekretar, Miha Marinko, Pepca Kardelj, Vencelj Perko, Ignac Krakar, delavci, Jože Butinar — obrtnik, Ivan Mihelčič — kmet ter Edvard Kardelj in Mirko Košir — izobraženca in trije kandidati: Franc Salamon in Albin Vipotnik — delavca, ter Oskar Kovačič — nameščenc.

II. Kongres KPS 10. do 15. novembra 1948, Ljubljana

— za sekretarja CK KPS so glasno izvoljeni Miha Marinko; za člane politbiroja CK KPS so bili še izvoljeni: Viktor Avbelj, Janez Hribar, Stane Kavčič, Boris Kraigher, Ivan Maček, Jože Potrč, Ivan Regent in Lidija Šentjunc. Za predsednika kontrolne komisije je bila izvoljena tovarišica Vida Tomšič.

III. Kongres ZKS 18. do 20. maja 1954, Ljubljana

— za sekretarja CK ZKS je bil izvoljen Miha Marinko. Za člane izvršnega komiteja CK ZKS so bili izvoljeni: Ivan Maček, Boris Kraigher, Ivan Regent, Jože Potrč, Stane Kavčič, Viktor Avbelj, Janez Hribar, Vlado Krivic in Vida Tomšič.

IV. Kongres ZKS 23. do 25. junija 1959, Ljubljana

— za sekretarja CK ZKS izvoljen Miha Marinko;

— za člane izvršnega komiteja CK ZKS pa so bili še izvoljeni: Viktor Avbelj, Janez Hribar, Albert Jakopič, Stane Kavčič, Boris Kraigher, Vlado Krivic, Franc Leskošek, Ivan Maček, Franc Popit, dr. Jože Potrč, Ivan Regent, Mitja Ribičič, Janko Rudolf, Vida Tomšič, Janez Vipotnik, Boris Zihel.

V. Kongres ZKS 17. do 20. marca 1965, Ljubljana

— za političnega sekretarja izvoljen Miha Marinko;

— v izvršni komitej CK ZKS so bili izvoljeni Viktor Avbelj, Albert Jakopič, Stane Kavčič, Vladimir Krivic, Franc Leskošek, Ivan Maček, Miha Marin-

ko, Franc Popit, Mitja Ribičič, Janko Rudolf, Vida Tomšič, Boris Zihlerl. V ožje vodstvo so bili prvič izvoljeni Marko Bulc, Tone Kropušek, Franček Miričič, Tine Remšak in Janko Smole.

VI. Kongres ZKS 9. do 11. decembra 1968, Ljubljana

— za predsednika CK ZKS izvoljen France Popit;

— za sekretarja sekretariata CK ZKS Andrej Marinc;

— za člane sekretariata izvoljeni Stane Dolanc, Vlado Janžič, Milan Kučan, Franček Miričič in Franc Šetinc.

VII. Kongres ZKS 3. do 5. aprila 1974, Ljubljana

— za predsednika CK ZKS izvoljen France Popit;

— za sekretarja izvršnega komiteja Franc Šetinc;

— za namestnika sekretarja IK Vlado Janžič;

— za člane izvršnega komiteja CK ZKS Alojz Briški, Majda Gaspari, Ludvik Golob, Miran Potrč, Franc Šali in Igor Uršič.

VIII. Kongres ZKS 3. do 5. aprila 1978, Ljubljana

— za predsednika CK ZKS izvoljen France Popit;

— za sekretarja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc;

— za izvršne sekretarje Ljubo Jasnič (SLO in DSZ), Bojan Klemenčič (organiziranost in razvoj zveze komunistov), Martin Mlinar (za družbenoekonomski sistem), Roman Ogrin (za kadrovske zadeve ZK), Emil Rojc (za vzgojo in izobraževanje), Franc Šali (za znanost in kulturo), Peter Toš (za politični sistem) in Ivanka Vrhovčak (za družbenopolitične organizacije);

— člani predsedstva CK ZKS: France Popit, Franc Šetinc, Vinko Hafner, Majda Gaspari, Sergej Kraigher, Danica Merčnik, Mitja Ribičič, Milan Kučan, Viktor Avbelj, Miloš Prosenc, Janez Vipotnik, Zvone Dragan, Marjan Orožen, Andrej Verbič, Igor Uršič, Roman Albreht, Boris Majer, Anton Vrataša in Lojze Briški.

Kongresi ZK v letu 1978

Kongresi in konference zveze komunistov v posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah, so oziroma bodo potekale na naslednje datume:

Slovenija — 3. do 5. aprila 1978, Črna gora — 24. do 26. aprila 1978, Makedonija — 25. do 27. aprila 1978, Hrvatska — 24. do 26. aprila 1978, Kosovo — 9. do 10. maja 1978, Bosna in Hercegovina — 9. do 11. maja 1978, Srbija — 29. do 31. maja 1978.

Kongres ZKJ pa bo od 20. do 23. junija v Beogradu.

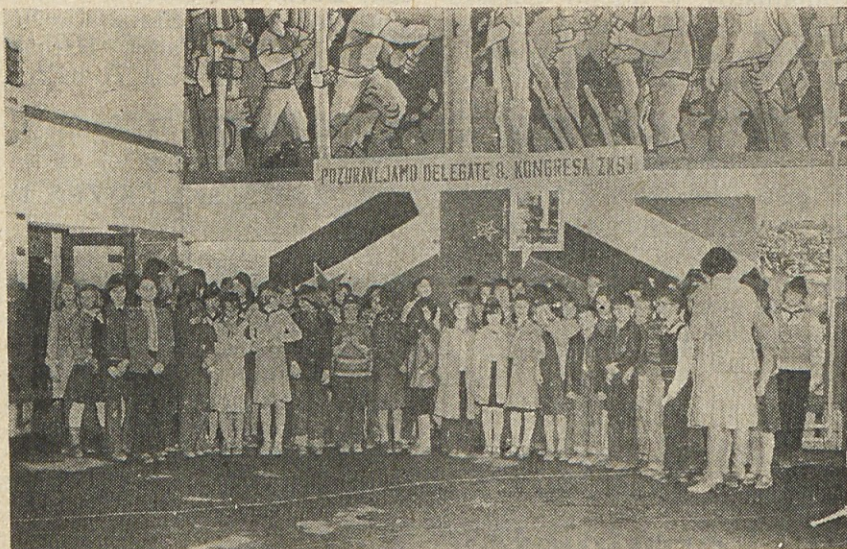
Aktivnost samoupravnih organov

Odbor za družbeni standard REK Zasavje

18. seja odbora za družbeni standard REK Zasavje v mandatni dobi 1976/78, je bila 12. aprila 1978. Na seji so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje je predložila REK Zasavje pregled novozgrajenih stanovanj v Suštarjevi koloniji v Trbovljah, blok S 54. Od skupnega števila stanovanj dobe na razpolago TOZD in DS SS REK Zasavje skupno 21 stanovanj. Ta stanovanja je odbor razdelil na posamezne TOZD in DS SS v skladu z razpoložljivimi sredstvi in potrebami;

— pri obravnavanju drugih zadev je eno vlogo zavrnil, dve vlogi je odobril, sprejel pa je tudi sklep glede razdelitve posteljnega fonda v letošnji letovalni sezoni in to po trenutno veljavni oziroma dosednji organizaciji REK Zasavje. Podrobno razdelitev bo opravil na naslednji seji.

Dne 3. aprila so v čakalnici premogovnika Trbovlje na manifestativnem zborovanju v počastitev VIII. kongresa ZKS nastopili tudi pionirji osnovne šole Trbovlje s svojim pevskim zborom, recitatorji in plesalci. (Foto: A. Bregant)

Delavski svet SOZD EGS

15. seja delavskega sveta SOZD EGS, je bila 11. aprila t.l. v Mariboru. Seje se je udeležilo tudi 7 delegatov REK Zasavje in en strokovni delavec. Na seji so sprejeli vrsto sklepov. Med njimi so najpomembnejši naslednji:

— sprejel je nekaj spreminjivalnih sklepov na zapisnik predhodne seje delavskega sveta. Med njimi je tudi spreminjalni sklep, ki se nanaša na REK Velenje in REK Zasavje, da se udeležba v skupnem prihodu začasno ne spremeni. Spremenjena udeležba v skupnem prihodu bo za oba REK uveljavljena v gospodarskem načrtu za leto 1978. V času do spremenjene udeležbe v skupnem prihodu bo SOZD EGS na osnovi obračuna pri REK Velenje od 116 na 124 din/Gcal in pri REK Zasavje od 142 na 154 din/Gcal nakazoval z akontacijami denarna sredstva za reševanje likvidnostne situacije v obek REK. S sprejetjem gospodarskega načrta za leto 1978 pa bo izračunana nova udeležba vseh TOZD v okviru SOZD;

— sprejel je rezultate in analizo poslovanja v prometu z električno energijo za leto 1978 z nekaterimi spremljevalnimi sklepi;

— sklenil je predložiti v sprejemanje delavcem TOZD in enovitim delovnih organizacij EGS predlog samoupravnega sporazuma o združevanju prostih sredstev amortizacije za leto 1977;

— prav tako je sklenil predlagati v sprejemanje delavcem TOZD in enovitim DO EGS predlog samoupravnega sporazuma o združitvi sredstev rezerv;

— sklenil je dati v javno razpravo vsem delavcem osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev DS SS SOZD in delavcev TOZD v sestavi DO združenih v SOZD EGS;

— sprejel je sklep, ki se nanaša na otvoritev elektroener-

getskih objektov z osrednjo proslavo ob prazniku dela, ki bo 28. aprila v Šoštanj; strinjal se je s podelitvijo plaket in priznanj;

— sprejel je načrt vlagan v distribucijske objekte srednje in nizke napetosti za obdobje 1976 do 1980, kot globalni načrt, ki so ga predložili skupščini ISE v potrditev;

— strinjal se je z predloženo strukturo objektov, za katere se naj v letu 1978 nadaljuje s pridobivanjem investicijske dokumentacije;

— sprejel je investicijske programe za nekatere objekte, določil izvajalce investicijskih poslov pri graditvi distribucijskih objektov;

— sprejel je nov družbeni rok izgradnje TE Šoštanj IV, in sicer 26. 1. 1978;

— odobril je spremembe namembnosti dela sredstev za izgradnjo II. faze TO Ljubljana;

— sprejel je še vrsto drugih sklepov, ki se nanašajo na različno problematiko, ki jo je obravnaval delavski svet SOZD EGS.

Združenje TOZD energetike

5. zasedanje zbora delegatov združenja TOZD Energetika pri gospodarski zbornici Slovenije, je bilo 16. marca v Ljubljani. Na dnevnem redu so bile naslednje točke:

Program ciljev in nalog gospodarske zbornice Slovenije ter združenja TOZD Energetika za l. 1978, teza za zakon o združevanju OZD v splošna združenja in gospodarske zbornice, ekonomski odnosi in gospodarska situacija TOZD s področja energetike in obravnava ter sprejemanje zaključnih računov za preteklo leto.

Med najpomembnejšimi sklepi je ta, da je odbor predlagal ustanovitev enega splošnega združenja za elektro gospodarstvo, premogovništvo, nafto in plin. Izražene so bile želje, da bi bila tudi na ravni federacije takšna organizacija.

Zbor delegatov je tudi ugotovil, da delavci v premogovništvu in elektro gospodarstvu

niso krivi za finančni položaj kakršen je nastal v teh panogah. Prav tako je ugotovil, da ti delavci niso krivi za položaj kakršen je na enem in drugem področju in zaradi tega ne morejo biti prizadeti pri osebnih dohodkih, skladih skupne porabe ter ostalih dohodkih. Sprejel je še vrsto drugih sklepov, ki se nanašajo na celotno problematiko energetike.

Priznanja OF so prejeli

Dne 26. aprila je bila v Delavskem domu v Trbovljah proslava v počastitev ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Pripravila jo je občinska konferenca SZDL Trbovlje. V okviru proslave je bila ob 18. uri otvoritev slikarske razstave najnovejših del Franca Kopitarja, ak. slik. iz Zagorja, ob 18,30 pa je bila v gledališki dvorani proslava, na kateri je spregovoril o pomenu in dejavnosti OF, predsednik občinske konference SZDL. Ob tej priliki je žirija od 16 predlagancev podelila po posebnem pravilniku 5 priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda za področje občine Trbovlje. Priznanja so prejeli Ivo Pinterič, dipl. inž., Zora Gosak, Izidor Dolar, Miha Dolanc in Anton Valentinčič. Vsem prejemnikom letošnjega priznanja naše tople čestitke!

Pripravljen pa je predlog pri občinski konferenci SZDL za spremembo določila pravilnika tako, da bi od prihodnjega leta dalje podeljevali letno po osem priznanj OF, ker se je pokazalo, da je število pet premajhno, medtem ko je občanov, ki zaslужijo to priznanje precej več.

V nadaljevanju proslave je nastopil moški pevski zbor Zarja Svobode Center, pod vodstvom zborovodje Riharda Beuermana, s celovečernim koncertom narodnih, umetnih in delavskih pesmi.

Novo vodstvo slovenskih sindikatov

Dne 15. marca t.l. je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, soglasno podprl razširitev dosedanjega vodstva sveta. Za novega predsednika so imenovali Vinka Hafnerja, dosedanjega sekretarja komiteja mestne konference ZKS Ljubljana. Za podpredsednika pa so imenovali Mirana Potrča, člana komisije predsedstva ZKJ za tekoča družbena vprašanja.

Dosedanji predsednik republiškega sveta ZSS Janez Barborič je evidentiran kot slovenski kandidat za podpredsednika sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Vsem novoimenovanim sindikalnim funkcionarjem naše najboljše želje in čestitke!

Nekatere naloge sindikata v predkongresnem obdobju

Zadnji kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil novembra 1974, je sprejel sklepe, ki so še danes večinoma aktualni in nam lahko služijo kot dobra osnova za oblikovanje stališč in sklepov naslednjega tj. 9. kongresa, ki bo letos oktobra. Osnovne organizacije sindikata v TOZD in delovnih skupnostih bodo ob predelavi gradiva za 9. kongres ocenile dosedanje delo, ocenile uresničevanje sklepov 8. kongresa, ki bo kot podlaga za pripravo in idejnopolično usmeritev 9. kongresa.

V preteklem štiriletnem obdobju so nastale v naši družbi nekatere pomembne spremembe v smeri intenziviranja samo-

upravnih družbene preobrazbe in krepitev socialistične demokracije, ki se morajo ustrezno odraziti tudi na organiziranosti, metodah delovanja in akcijski usmerjenosti sindikata. Tu gre predvsem za uresničevanje ustave, zakona o združenem delu in vrste drugih sistemskih zakonov in ukrepov, ki občutno spreminja družbenoekonomski položaj delavca v združenem delu.

Uveljavljanje družbene vloge sindikata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja bo terjalo določene spremembe v organiziranosti, metodah delovanja in akcijski usmeritvi. Kot pomembno vodilo nam služi študija Edvarda Kardelja: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Za sindikate je še posebno pomembna 4. točka VI. poglavja te študije, kjer tovariš Kardelj konkretno obravnava vlogo sindikatov v družbenoekonomskih odnosih in samoupravni demokraciji.

Pogoj za uveljavljanje sindikata za tako pomembno družbeno vlogo je vsekakor usposobitev osnovne organizacije v temeljni organizaciji združenega dela in samoupravnih delovnih skupnostih za samostojno in učinkovito delovanje. Zato morajo temu smotru biti prirejene vse oblike organiziranja in metode delovanja sindikatov, tako v samih temeljnih organizacijah združenega dela in vseh oblikah povezovanja v delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela, kakor tudi na ravni občin, republike in federacije.

V sklop aktivnosti, ki so povezani z uveljavljanjem ustrezne družbene vloge sindikata, spada tudi njihovo delovanje v delegatskem sistemu. Tu gre predvsem za učinkovito delovanje sindikata pri uveljavljanju delegatskih odnosov v delegatski bazi, torej v TOZD in delovnih skupnostih, pomembno je pa tudi delovanje sindikalnih delegacij v družbenopolitičnih zborih skupščin ter povezovanje sindikata in združenega dela sploh v krajevni skupnosti.

Samoupravna preobrazba združenega dela ostaja tudi v bodoče osrednja družbena naloga sindikata. Odločnejša prizadevanja sindikatov in drugih subjektivnih družbenih sil v tej smeri potekajo že od začetka uveljavljanja ustavnih amandmajev po letu 1971, zlasti pa so se intenzivirala v obdobju po 8. kongresu sindikata Slovenije z uresničevanjem nove ustave in zakona o združenem delu. Najpomembnejše delo je bilo opravljeno proti koncu preteklega leta, ko so delavci v TOZD sprejemali najpomembnejše samoupravne akte, na katere jih je obvezoval zakon o združenem delu, to sta zlasti samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD in o oblikovanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Ne glede na nekatere slabosti pri pripravi in v vsebini teh aktov prinašajo vendarle nemalo učinkovitih rešitev za uresničevanje dohodkovnih odnosov, oblikovanje in delitev dohodka in osebnega dohodka, združevanje dela in sredstev, uveljavljanje načela minulega dela in svobodne menjave dela.

S temi prizadevanji je bila v glavnem ustvarjena pravno organizacijska zgradba samoupravno organiziranega združenega dela, v kakršni se že uveljavljajo novi proizvodni odnosi v smislu uresničevanja pravice delavca, da neposredno razpolaga s pogoji in rezultati svojega dela. Vsekakor je sedaj delavcem odprta takšna perspektiva in ustvarjeni so takšni pogoji, da že v naslednjem obdobju postane samoupravljanje dejansko prevladujoč družbeni odnos.

Prav sedaj stopamo v odločilno obdobje ko morajo sindikati okrepiti svoje napore za samoupravno družbeno preobrazbo, tako znotraj združenega dela, kot tudi v globalni družbi. To je cilj in glavno vodilo sindikata, v pripravi na 8. kongres.

Janez Oberžan

Mladi opozarjamo!

Začela se je pomlad, narava se prebuja iz zimskega spanja. Tudi naše družbenopolitično življenje postaja vse bolj živo, aktivnost se veča. Za sedanje obdobje je značilno veliko število sestankov, tudi mladinskih. Prav o njih je beseda v temle sestavku. Kajti, vrstijo se sestanki, na katerih se odloča, vendar nas ti sestanki precej spominjajo na prejšnja leta, čeprav smo medtem nešteto krat rekli — več dela in manj besed.

Naše sestanke je obogatila še ena tema — VOLITVE! Pred nami so namreč naše, »mladinske« volitve. V mnogih mladinskih organizacijah so že začeli razmišljati o novem vodstvu, največ pa o bodočem predsedniku in sekretarju svoje organizacije. Toda zopet se pojavlja stara praksa (seveda ne povsod), da se lik bodočega predsednika oz. sekretarja meri z napačnim metrom.

Slišimo mnenja, da je za to in to funkcijo najprimernejši ta in ta, ker je dober delavec, čeprav ta in ta ni niti enkrat sodeloval v kakršnikoli akciji mladinske organizacije. Drugi pa predlagajo nekega drugega zato, ker je aktiven (nogometiš?) v tovarniškem klubu, čeprav tudi on »nima pojma« o delu organizacije, za katero ga izbirajo.

Volitve so pred vrati, zato razmislimo, če merimo s pravim metrom. Kajti volitve niso samo zaradi volitev.

Tone Bezgovšek

Udarništvo na pohodu

Bliža se poletje in začela se bo sezona. Takoj ste pomislili na morje, sonce, kajne?!? Vendar se ne bliža samo tako imeno-

vana turistična ampak tudi naša BRIGADIRSKA, udarniška sezona. No, saj ste že slišali za brigadirje, za mladinske delovne akcije, pa za mladinske delovne brigade. Nekateri od vas so že okusili brigadirsko življenje in mnogo mladih se vsako leto vrača na akcije. Brigadirji vam bodo povedali, da akcija nista »samo kramp in lopata« temveč še mnogo drugih stvari: kulturno-zabavno življenje, razna predavanja, športna tekmovanja, nova prijateljstva...! Seveda je kakšen »zaključek« neizbežen, toda za mladega človeka to sploh ni problem.

Letos bo v Sloveniji organiziranih pet republiških in tri zvezne delovne akcije, na vsaki pa bo sodelovalo več mladih kot lani. Iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika bo na letošnje akcije odšlo okrog **300 brigadirjev**. Najštevilnejše bodo brigade mladih delavcev, ki bodo delale v POSOČJU in na zvezni akciji ŠAMAC—SARAJEVO, kjer bodo sodelovale pri gradnji drugega dela proge od Doboja do Zenice.

V POSOČJU bo naša brigada skupno z ostalimi odprla letošnjo brigadirsko sezono, saj bomo delali v prvi izmeni od 2. 6. do 23. 6. 1978. Ko pa se bodo slovenska delovišča zaprla, bo brigada »Rdeči revirji« skupno z ostalimi tremi slovenskimi brigadami in brigadami iz dru-

gih republik in pokrajin odšla na akcijo ŠAMAC—SARAJEVO, kjer bo delala v septembru.

Srednješolci in študentje se bodo najlažje udeležili akcij v poletnih mesecih. V zvezi z njihovo udeležbo naj omenimo tudi to, da se jim sodelovanje na delovni akciji šteje kot obvezna počitniška praksa (torej, dve muhi na en mah!).

Za mlade, ki so že zaposleni je zadeva z udeležbo na delovnih akcijah malce drugačna. V »Sindikalni listi 78« je (seveda ne dobesedno) zapisano, da se za sodelovanje na delovni akciji dobi izredno plačani dopust za čas trajanja akcije. Praviloma s sodelovanjem mladih delavcev in delavk na MDA ni problemov, toda zgodi se, da v TOZD ne morejo uskladiti vseh želja in potreb proizvodnje.

Vsi mladi, ki ste že zaposleni se boste odločili za sodelovanje na akcijah, razmislite o tem, da bi se prijaviли za zvezno MDA POSOČJE 78 v mesecu juniju in za MDA ŠAMAC—SARAJEVO v septembru, ker bo takrat po vsej verjetnosti manj problemov v zvezi z odsotnostjo iz delovne organizacije oz. TOZD.

Vsi zainteresirani se čimprej prijavite pri predsedniku OO ZSMS, ki imajo prijavnice za delovne akcije!
HOO-RUK!

T. B.

Mladinska delovna brigada 3. julij, Hrastnik — njen letošnji emblem.

Nekaj podatkov o informativni dejavnosti

Naša delovna organizacija je pričela izdajati svoje glasilo Srečno 1. 7. 1965. Sprva je časopis izhajal kot ciklostirani mesečni Informator, od 1. 1. 1968 dalje, pa izhaja kot tiskano glasilo. V letu 1977 je izšlo 12 števil v skupni nakladi 38.400 izvodov, mesečna naklada znaša 3.200 izvodov, to je naklada ene številke. Glasilo prejemajo delavci v TOZD in DS SS brezplačno. Družbeni organ glasila je bil doslej kolektivni izvršilni organ — odbor za informacije, tisk in propagando REKZ, urejal pa ga je uredniški odbor. Vse številke so šteje skupno 549 tiskanih strani, oziroma 1.114 tipkanih strani gradiva. Poleg tega gradiva je bilo objavljenih še 163 fotografij, 2 skici, 30 vinjet, 1 diagram, 4 križanke in 8 linorezov. V vseh številkah je bilo objavljenih skupno 1426 prispevkov, pri objavljanju pa je sodelovalo 262 piscev. Stroški za izdajanje glasila so v letu 1977 znašali:

	din
— tiskanje glasila v tiskarni	284.861,00
— izdelava klišejev	19.069,00
— honorarji za objavljene prispevke, fotografije, križanke, skice itd.	55.855,00
— prispevki	18.520,00
SKUPAJ	378.305,00

Poleg glasila Srečno pa izhaja občasno tudi Bilten. Tega smo pričeli izdajati 28. 9. 1968, kot ciklostirano informativno glasilo. V letu 1977 je izšlo skupno 30 števil, na 138 straneh, v skupni nakladi 25.500 izvodov. Naklada ene številke je znašala 850 izvodov. Tudi ta list prejemajo člani kolektiva brezplačno. Stroški za izdajanje Biltena so znašali 39.015,00 din. V tem znesku so všteti stroški za papir in razmnoževanje ter tiskanje naslovne

strani. Za pisanje prispevkov v Biltenu se ne priznava honorarjev.

Nadalje sta bili v preteklem letu izdani 102 okrožnici, ki so bile razmnožene tudi do 400 izvodov. Z njimi so bili objavljeni sklepi organov upravljanja, odločitve, poslovne informacije, sprejemanje in dopolnjevanje splošnih aktov, osebni dohodki, obratovalni dnevi, itd.

V okviru naše informativne dejavnosti, je Radio Trbovlje objavil na temelju posebne pogodbe v preteklem letu okrog 250 prispevkov o dejavnosti naših TOZD oziroma REK Zavarje.

Glasilo gojencev TOZD RŠC — Mladi rudar v preteklem letu ni izhajalo. Delavci pa so bili seznanjeni z najrazličnejšimi obvestili tudi preko večjega števila razglasnih desk, razglasnih zvočnih postaj in informativnih predalnikov. Seznanjeni pa so bili o problematiki TOZD in delovne organizacije tudi s prispevki, ki so jih pripravljali poklicni novinarji in objavljali v RTV Ljubljana, Tanjugu, Delu, Dnevniku, Komunistu, Delavski enotnosti in v drugih časopisih.

Pri TOZD Rudnik premoga Zagorje je izhajal občasno ci-

klostirani Informator. Ta je obravnaval v svojih prispevkih problematiko rudarjev in drugih delavcev TOZD Rudnik premoga Zagorje.

Iz gornjega kratkega oziroma okvirnega pregleda je razvidno, kakšnih vrst informiranja smo se posluževali v REKZ v preteklem letu, pri čemer pa seveda niso vštete ustne informacije, ki so bile posredovane v samoupravnih delovnih skupinah, na zborih delavcev, sejah samoupravnih organov in drugih priložnostih.

Čeravno je informativna dejavnost razmeroma zelo razvejana, pa se zavedamo, da še zdaleka ni popolna. Zato je dolžnost nas vseh, da popestrimo in obogatimo način in obseg obveščanja, tako da bi bil sleherni delavec — samoupravljalec čim hitreje, čim boljše, čim popolneje in čimbolj svartno seznanjen s celotno problematiko, ki nastopa v TOZD, kakor tudi v delovnih skupnostih in v delovni organizaciji. Pri tem pa so dolžni sodelovati po zakonu o združenem delu vsi odgovorni tovariši, samoupravni organi, družbenopolitične organizacije ter ostali delavci, ki so kakorkoli odgovorni za delo TOZD, delovne skupnosti in delovne organizacije.

človek, znanje, kultura

Slavčki prejeli bronasto plaketo

V dneh 8. in 9. aprila t.l. je potekalo v Mariboru že petič tovrstno republiško tekmovanje slovenskih amaterskih pevskih zborov, ki se v Mariboru odvija vsake dve leti. Letos je potekalo pod naslovom »Naša pesem 1978«.

V Sloveniji deluje približno 800 pevskih zborov s 25.000

pevci, v Mariborski unionski dvorani pa jih je nastopilo le 31. Vsi zbori, ki so se prijavili na to tekmovanje, so morali naštudirati obvezne skladbe, dve skladbi pa so zapeli oziroma izvajali po lastni presoji. Petje je ocenjevala posebna strokovna žirija, ki jo je letos vodil Samo Hubad.

Med zbori, ki so letos sodelovali v tekmovalni areni, je bil

edini iz Zasavja tudi mešani pevski zbor Slavček Svobode Center, Trbovlje, pod vodstvom zborovodje Jožeta Skrinarja. V zboru je nastopilo 53 pevk in pevcev. Ob nastopu 9. aprila so zapeli tri pesmi in to obvezno Janka Ravnika — Poljska pesem in neobvezni Rada Simonitija — Tržaški bori in Blaža Arniča Veseli svatje. Zbor je po splošni oceni zapel navedene pesmi zelo dobro, tako da so jim nekateri napovedali že srebrno plaketo. Komisija oziroma žirija jim je tokrat priznala bronasto plaketo mesta Maribor.

Vsi zbori, ki so se udeležili tekmovanja so se pripravili izredno dobro. Ze sodelovanje na tem pevskem tekmovanju pomeni veliko priznanje in določeno kvalitetno raven, četudi morda pri podeljevanju plaket kak zbor ni deležen iz teh ali onih razlogov priznanja. Kakovost nastopajočih zborov se dviga iz leta v leto, kar je izredno razveseljivo. Podeljenih je bilo pet zlatih plaket, osem srebrnih in deset bronastih, nekaj zborov pa je ostalo praznih rok.

Slavčkom za prijeto plaketo vsa čast in priznanje ter najtoplejše čestitke k doseženemu uspehu. Podeljene plakete pomenijo namreč določeno »vizo« za nastope v inozemstvu in v drugih republikah. Upajmo, da bo čez dve leti sodelovalo na tem pevskem tekmovanju v Mariboru večje število naših pevskih zborov iz revirjev.

Jubilejna revija pevcev iz Zasavja v Hrastniku

V soboto, 22. aprila, je potekala v Delavskem domu v Hrastniku, 10. jubilejna revija pevskih zborov, ki jih vključuje zasavska pevska skupnost.

V zasavsko pevsko skupnost je trenutno včlanjenih 15 moških pevskih zborov, 2 ženska, 4 mešani pevski zbori in 3 okteti. Skupno je torej vključenih 21 zborov in 3 okteti.

Na jubilejni reviji v Hrastniku so nastopili:

— Moški pevski zbor društva upokojencev Hrastnik, pod vodstvom zborovodje Karla Dragarja;

— Moški pevski zbor Svobode I Hrastnik, zborovodja Milena Slokan;

— Moški pevski zbor Svobode II Hrastnik, zborovodja Vili Petrič;

— Moški zbor društva upokojencev Trbovlje, zborovodja Stane Ponikvar;

— Moški pevski zbor Polšnik, zborovodja Franci Očkon;

— Moški pevski zbor Hotič, zborovodja Franci Jančar;

— Moški pevski zbor Tone Okrogar, Zagorje, zborovodja Ivan Simončič;

— Moški pevski zbor Papirnica Radeče, zborovodja Adolf Dragar;

— Moški pevski zbor Lipa Litija, zborovodja Matija Žnidar;

— Moški pevski zbor Zvon Šmartno pri Litiji, zborovodja Janko Slimšek;

— Moški pevski zbor Loški glas Zagorje, zborovodja Mirko Prašnikar;

— Moški pevski zbor Zarja Zagorje, zborovodja Rihard Beurman;

— Šmarski oktet, Šmartno pri Litiji, zborovodja Rudi Vidic;

— Zagorski oktet, Zagorje, vodja Rihard Majcen;

— Ženski pevski zbor Gabrovka, zborovodja Matija Pačnik;

— Ženski pevski zbor Svoboda I, Hrastnik, zborovodja Milena Slokan;

— Mešani pevski zbor Svoboda I, Hrastnik, zborovodja Milena Slokan;

— Mešani pevski zbor Jevnica, zborovodja Miha Vahen;

— Mešani pevski zbor Svoboda II, Trbovlje, zborovodja Stane Ponikvar;

— Mešani pevski zbor Slavček, Trbovlje, zborovodja Jože Skrinar;

— kot gost pa je nastopil tudi Mešani pevski zbor iz Aleksinca — Srbija.

Vsak zbor je zapel po dve pesmi. Nastop oziroma revija ni imela tekmovalnega značaja, pač pa predstavlja nekak pregled dejavnosti zasavskih pevcev združenih v naštetih zborih.

Doslej so revije zasavske pevske skupnosti oziroma pevski zbori iz Zasavja potekali takole:

Pred Muzejem ljudske revolucije Trbovlje, se je 31. marca t.l. zbrala množica občanov, predvsem članov ZKS, ki so prisostvovali govoru in kulturnemu programu ob odpiranju stalne razstave dokumentov pisane partijske besede. (Foto: A. Bregant)

- I. revija, Hrastnik,
28. november 1970;
- II. revija, Trbovlje,
16. oktober 1971;
- III. revija, Zagorje,
25. november 1972;
- IV. revija, Litija,
8. december 1973;
- V. revija, Hrastnik,
24. maj 1974;
- VI. revija, Trbovlje,
26. oktober 1974;
- VII. revija, Zagorje,
15. november 1975;
- VIII. revija, Radeče,
19. junij 1976;
- IX. revija, Šmartno pri Litiji,
23. april 1977;
- X. revija, Hrastnik,
22. april 1978.

Likovna razstava za praznik OF in 1. maj

Pred letošnjim praznikom ustanovitve OF je bila v sredo, 26. aprila, ob 18. uri odprta v likovni galeriji Trbovlje, v Delavskem domu, samostojna razstava slikarskih del Franca Kopitarja, ak. slik. iz Zagorja. Razstavo je pripravil galerijski svet, ki deluje v sestavi ZKPO

Trbovlje. Umetnik je pripravil za razstavo 15 slik v olju (acryl) in 15 barvnih linorezov, skupno 30 del.

Pri otvoritvi je sodelovalo večje število občanov. V kulturnem delu programa je nastopil moški pevski zbor Zarja, pod vodstvom zborovodje Richarda Beuermana, predstavnik galerijskega sveta pa je orisal slikarja — razstavljalca in razstavljenega dela. Občani revirjev tovariša Kopitarja poznamo ne le kot odličnega likovnega ustvarjalca — slikarja umetnika, pač pa tudi kot posebnega pedagoškega delavca, predsem pa tudi kot družbenega delavca, bodisi v raznih kulturnih in prosvetnih organizacijah, SZDL, sindikatih in drugod. Skratka, vidimo ga povsod in povsod poznamo njegovo ustvarjalnost pa tudi rezultate dela, tako v kvalitativnem kakor tudi kvantitativnem pogledu. Tovarišu Kopitarju želimo, da bi nas še mnogokrat rezveselil najsibo s samostojnimi razstavami ali s sodelovanjem na kolektivnih razstavah, pa tudi kot sodelavec na številnih proslavah, akademijah in v drugih dejavnostih.

Moč besede

V petek, 31. marca 1978 je bila ob 17. uri odprta v Muzeju ljudske revolucije Trbovlje stalna razstava »Pisana partijska beseda«. Razstava je bila pripravljena že v letu 1975 ob 50-letnici izida prve številke časopisa Komunist. Obšla je 50 mest v Jugoslaviji, obsega pa 168 najrazličnejših dragocenih dokumentov, fotografij, itd. iz obdobja revolucionarnega boja. Razstava bo odslej stalno odprta v Trbovljah, kar je še posebna čast tako za Trbovlje, kakor tudi za celotne revirje.

Slavju ob odpiranju stalne razstave je prisotstvovalo veliko število gostov, članov ZK in ostalih občanov. Ob lepem vremenu so pri proslavi sodelovali Delavska godba pod vodstvom Mihe Gunzka, ml. pevski zbor

Trbovlje pod vodstvom Ide Virts in recitatorji mladinskega gledališča Svobode Center pod vodstvom Anice Kužnik. Slavje je z izbranimi besedami odprl Karel Vukovič, sekretar komite občinske konference ZK Trbovlje. Pozdravil je vse navzoče in se zahvalil uredništvu jugoslovanske izdaje Komunist, da bo razstava obsežnega gradiva stalno nameščena v muzeju ljudske revolucije v Trbovljah. Slavnostni govor je imela Lidija Šentjunc, članica sveta federacije. V svojem govoru je orisala razmere naprednega oziroma partijskega tiska od začetka do današnjih dni. Nato je govoril še glavni urednik vseh izdaj Komunist Milan Rakas. V svojem govoru je orisal nastajanje naprednega tiska s po-

Lidija Šentjunc, članica sveta federacije, je imela slavnostni govor pred zgradbo Revirskega muzeja ljudske revolucije, ko so v njem odpirali stalno razstavo dokumentov, zbranih ob 50-letnici pisane partijske besede. Po programu je tovarišica Šentjunc odprla to razstavo.,

(Foto: A. Bregant)

sebnim ozirom na pripravo te razstave. Na koncu svojega govora je predal Fracu Grešaku, sekretarju revirskega komiteja ZKS Trbovlje, celotno razstavno gradivo. Tovariš Grešak se je s krajšim govorom zahvalil za veliko čast, ki je bila s tem pokazana revirjem in obljubil, da bo zbirka sčasoma v muzeju ljudske revolucije v Trbovljah postala največja marksistična knjižnica v naši domovini. Razstavo je nato odprla Lidija Šentjunc, članica sveta federacije. S tem je bila za javnost stalno odprta. Navzoči so si takoj za tem ogledali razstavo.

Poleg že naštetih gostov so se proslave udeležili tudi sekretarji komitejev občinskih konferenc ZK iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, nekateri provborci, delegati VIII. kongresa ZKS, nadalje Miloš Prosenec, član IK CK ZKS, Vljakjo Krivokapič, glavni in odgovorni urednik Komunist za Slovenijo in drugi.

Otvoritev je potekala v počastitev VIII. kongresa ZKS, ki je pričel z delom 3. aprila t.l.

O knjgi

Knjiga je bila že od nekdaj vir znanja, človečnosti, modrosti in sredstvo za medsebojno spoznavanje in zблиževanje, čeprav so jo včasih tudi zlorabljali.

Dobra knjiga . . . ni nikoli ostala last zgolj ene same države ali naroda . . . Taka knjiga je del kulturne zakladnice in last vsega človeštva.

Josip Broz Tito

Pomaga mi, če le more in tako sva se zelo navezala drug na drugega. Če mu prinesem novico o zvišanju pokojnine, se mu obraz rahlo zapotegne, ustnice se mu podaljšajo v rahel dobrodušen nasmeh. Vedno mi pomaga v stiski in skupaj rešujeva probleme. Dolgo je že na svetu in rad upoštevam njegove nasvete. Vedno pridem rad k njemu in upam, da nas ne bo še kmalu zapustil.

Vito Zavolovšek, 7. d
literarno dop. krožek,
OŠ Trbovlje

Moj oče je rudar

Moj oče dela v rudniku. Ko je pred petindvajsetimi leti začel delati, je bil kopač premoga. Vendar nesreča nikoli ne počiva. Ko je nekoč kopal premog, mu je padel na stopalo večji kos premoga. Zlomil mu je nogo v gležnju. Dobil je mavec. Po nekaj letih je zaradi bolečin na tej nogi postal invalid. Premeščen je bil na lažje delo. Sedaj je čuvaj transportnega traku. To delo zahteva pazljivega delavca. Vedno mora gledati v trak, da se ne zamaši. Če pa ne, pride po traku kak večji kos premoga in se v zbiralniku zamaši. Ko oče to opazi, takoj pritisne na stikalo, da se trak ustavi. Potem mora te kose z

udarnim kladivom razbiti, da gre lahko premog skozi zbiralnik, kjer ga potem nakladajo na vozičke. Potem zopet spusti tekoči trak v pogon in delo se tako nadaljuje. Če se to zamaši večkrat na dan, je naporno zanj, ker mora veliko tega materiala premetati.

Vem, da je delo v rudniku težko in nevarno. Vedno, ko gre na delo, pomislim, da se lahko kaj zgodi. Srečen sem, ko vidim, da pride domov vesel in zdrav. Ponosen sem nanj in ga imam zelo rad.

Vinko Cerovšek, 5. g
OŠ Trbovlje

Vedno pridem rad k njemu

Bil je otrok številne rudarske družine. Že od mladih let je delal v rudniku in to se mu pozna na globoko zarezanih gubah na obrazu. To je moj dedek. Velike žilave roke kažejo na težko delo v mladosti. Pod čelom ima majhne modre oči, ki venomer nekoga iščejo, kajti imel je sedem bratov in vsi, razen enega so ga že zapustili. Eni so umrli med vojno, drugi po njej.

Pred tednom je dobil iz Bosne pismo, da je še zadnji brat, ki je živel tam, umrl.

Velikokrat mi pripoveduje zgodbe iz mladosti in vsakokrat se mu oči orosijo, ko govori o družini. Drugače se rad šali in velikokrat se zabavamo ob smešnih pripetljajih. Vstopim v njegovo izbo, sedi pri peči, nato mu pripovedujem in me z razumevanjem posluša.

Ogled jame Ojstro

Že večkrat sva z občudovanjem opazovali rudarje, ki so se izgubljali v črno jamo, v boj za vsakdanji kruh. Kljub temu, da je njihovo delo naporno, polno muk in težav, da so njihova življenja vselej v nevarnosti, so njihovi obrazi vedno vedri, nasmejani, iz njihovih src pa jim veje humor, ob katerem pozabijo na svoje tegobe, s katerimi se pri delu vsak dan srečujejo. Zelo težko sva si predstavljali delo rudarjev globoko v jami, zato je bila vedno najina želja, da bi vsaj približno spoznali delo in pogoje, v katerih delajo. Ta želja se nama je izpolnila 4. marca letos, ko sva se skupaj s tremi dijakinjami zbrale pri varnostnem tehniku Branetu Kušarju. Skupaj z nadzornikom, ki sta vso pot skrbela za našo varnost, smo odšle v reševalno postajo, kjer smo se preoblekle v rudarske obleke, dobile pa smo tudi svetilke. Tako oblečene smo se napotile proti jami Ojstro. Že ob samem pogledu na dolg temen rov, naju je stisnilo pri srcu, toda najina želja po ogledu jame je bila močnejša. Že po nekaj metrih ni bilo več moč občutiti prijetnega belega dne ter svetlobe, občutili pa

sva že lastnosti jame. Po dveh kilometrih smo prispeli do jaška Ojstro, od koder nas je strojnik Janez spustil s kletko na peto obzorje s hitrostjo 4 m/2. Od tu smo odšli na Terezija polje, kota 180. Pot je bila precej dolga in strma, tako da so se nama na čelu pokazale že prve kapljice potu. Na koti 180 smo si ogledali široko čelo, kjer poteka odkopavanje premoga na klasičen in strojni način. Delo pri strojnem odkopavanju premoga je veliko lažje, kajti tu rudarji ne opravljajo več toliko fizičnega dela. Po tem ogledu sta nas tovariša odpeljala na ogled stiskalnice za ravnanje TH podporja. Pri tem stroju sta delala dva delavca. Pot nas je dalje vodila proti Javor čelu. To čelo je na koti 160. Tu odkopavajo premog klasično, poleg tega pa je tu še visoka temperatura. Od naporne poti prepotene smo se odpravile na koto 150, kje dela številka TOZD RGD progo za čelo Terezija II. Na tem delovišču je delal tudi oče dijakinje Sonje. To delovišče spremlja stalno kapljajoča voda, ki rudarje premoči do kože. Ko smo

si ogledali tudi to področje, smo šli nazaj na peto obzorje in si ogledali moderno zgrajeno črpališče. Obratovali sta dve črpalki, tretja pa je bila v pripravi zaradi morebitnega večjega dotoka vode, ali v primeru okvare ostalih dveh.

Od tam smo se napotili nazaj do jaška in s kletko na Podkopni rov ter tako po rovu odšle iz jame.

Vseskozi sva se pogovarjali z rudarji o njihovem delu in nadzornikoma zastavljali različna vprašanja, na katere sta nama z veseljem odgovarjala. Vsi rudarji so bili z nama zelo prijazni, med nami pa ni manjkalo tudi šal in smeha. Na zadnjem delu poti sva srečali še zadnjo, značilno prebivalko jame — podgano.

Ob pogledu na medlo svetlobo, ki je bila še precej daleč, so se naši obrazi razjasnili in nevede sva pospešili korak. Ko smo po dveurni naporni poti po jami stopili iz objema teme, so nas pozdravili topli sončni žarki. V naše prepotene in od premoga črne ter umazane obraze, so se ozirali mimoidoči, midve pa sva z zanosom stopali do reševalne postaje, kjer sva se umili.

Sedaj sva se dokončno prepračali, kako kljub dobrim pogojem, ki so zlasti v jami Ojstro, rudarji težko zaslužijo svoj vsakdanji kruh.

Vsem, ki so nama omogočili ogled jame Ojstro, se lepo zahvaljujemo.

Anita Kolar
Sonja Gole

Nova vodstva občinskih skupščin

V sredo, 12. aprila t.l. so potekale v Sloveniji prve seje vseh treh zborov občinskih skupščin, po volitvah, ki so bile 9. marca 1978, ko smo delavci izvolili delegate v zbere združenega dela in delegate v delegacije samoupravnih interesnih skupnosti, 12. marca 1978 pa smo izvolili delegate v zbere krajevnih skupnosti in delegate v samoupravne interesne skupnosti.

Na prvih sejah novoizvoljenih občinskih skupščin v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, so bili izvoljeni za opravljanje raznih funkcij naslednji tovariši:

Občina Hrastnik

V občini Hrastnik je bil izvoljen za predsednika občinske skupščine Samo Logar, in za podpredsednika Janez Venko. Predsednik zbora združenega dela je Anton Jagodič, zbora krajevnih skupnosti Anton Gre-

ben in družbenopolitičnega zbora Ruža Sihur. Novi predsednik hrastniškega izvršnega sveta je Jože Žibret, člani pa so: Mirko Štromajer, Dušan Grešak, Franci Kovač, Franci Martinšek, Ivan Rupnik, Hinko Stošicky, Boris Šentjurc, Daniel Tavčar, Franja Zupančič in Albin Žibret.

Občina Trbovlje

V občini Trbovlje so znova izvolili za predsednika občinske skupščine Janeza Ocepka, podpredsednika skupščine sta Mirko Pirnaver in Slava Pirnar. Izvoljeni predsednik zbora združenega dela je Stojan Volčanšek, zbora krajevnih skupnosti Ivo Gračner in družbenopolitičnega zbora Ivo Trentelj. Novi predsednik izvršnega sveta trboveljske skupščine je Slavko Pavlič, člani pa Zvone Hribar, Jože Bertole, Hinko Dobršek, Janko Vabič, Simo Radulovič, Jože Krevl, Elvira

Ženski spol si je ogledal delovišče v jami TOZD Rudnik premoga Hrastnik. Cilj — seznanjenje s težavnostjo dela in drugo problematiko.

(Foto: J. Kirič)

Korošec, Tomo Kus, Tomaž Vahtar in Franc Amon.

Občina Zagorje ob Savi

V občini Zagorje je bil za novega predsednika občinske skupščine izvoljen Metod Malovrh in za podpredsednika Franc Omahne. Predsednik zbora združenega dela je Franc Čerin, zbora krajevnih skupnosti Jože Medija in družbenopolitičnega zbora Dragica Krivic. Novi predsednik zagorskega izvršnega sveta je Franc Kovač, člani pa: Davorin Slapar, Anton Klopčič, Ludvik Fain, Jože Rancinger, Jože Arnšek, Niko Roštohar, Darja Juvan in Evald Pušnik.

Novoizvoljenim organom občinskih skupščin najboljše želje in čestitke k izvolitvi, hkrati pa izražamo željo, da bi naše občine vodili kar najbolj zvesto, gospodarno, preudarno in z veliko zagnanostjo, v korist nas vseh in celotne družbene skupnosti.

Referendum v Trbovljah je uspel

V nedeljo, 9. aprila t.l. je potekal v vseh krajevnih skupnostih občine Trbovlje referendum o uvedbi III. samopriskpevka za dobo naslednjih petih let, od 1. maja t.l. dalje. Referendum je potekal, kot smo že navedli, tokrat le v krajevnih skupnostih, ne pa v TOZD oziroma delovnih organizacijah, in to na običajnih voliščih oziroma referendumskih mestih. V okviru občine ga je vodila občinska volilna komisija, v krajevnih skupnostih krajevne volilne komisije, na voliščih pa volilni odbori.

Na področju celotne občine Trbovlje je bilo na volilnih seznamih vpisanih 13.642 občanov. Referenduma se je udele-

žilo 94,6 % vpisanih v volilni imenik. »ZA« III. samopriskpevek je glasovalo 10.793 vpisanih občanov ali 80,24 %.

Referendum je bil uspešno končan in od 1. maja t.l. bomo tako, kot doslej prispevali po 1 % od svojih neto osebnih dohodkov, upokojnenci pa 0,5 % od pokojnin. Plačevanje tega samopriskpevka bo trajalo pet let in se konča 30. aprila 1983. V tem času bodo občani zbrali skupno preko 54 milijonov din, katere bomo porabili za dograditev socialnega doma v koloniji 1. maja, za povečane stroške pri gradnji novega zdravstvenega doma, za zgraditev novih vrtcev, za sofinanciranje

Občanom Zagorja poteka plačevanje prispevka po drugem referendumu, katerega so pred leti uspešno izpeljali in na podlagi katerega so financirali gradnjo raznih družbenih objektov. Glede na to, da se izteka plačevanje prispevka po zadnjem referendumu so se tudi v Zagorju pričeli pripravljati na uvedbo novega samopriskpevka za zgraditev družbenih objektov. Referendum bo 4. junija letos.

V uspeh referendumu za uvedbo tretjega samopriskpevka nihče ne dvomi, ker so občani prepričani, da bodo zbrana sredstva dejansko tudi namenjena za izboljšanje njihovega osebnega in družbenega standarda. Po programu naj bi iz sredstev tretjega samopriskpevka financirali gradnjo socialnega zavoda na Izlakah, gradnjo učilnic in vrtca na Izlakah, gradnjo nižje razredne osnovne šole na Polju v Zagorju, novo glasbeno šolo in vrtec na Polju, sem pa sodi tudi adaptacija zdravstvenega doma v Zagorju, obnova doma športnega društva Proletarec, sofinancira-

gradnje objekta v Ulici 1. junija, v katerem bo imela svoje prostore knjižnica s čitalnico in likovnim salonom, v načrtu pa je tudi zgraditev iz tega samopriskpevka podružnične osnovne šole na Dobovcu. Gradnjo teh objektov bomo lahko spremljali sproti.

Glede na to, da je bilo na zbora kolektivov pred dnevom referenduma precej vprašanj, ki so se nanašala na porabo dosedanjih sredstev iz II. samopriskpevka, in zakaj gradnja nekaterih objektov ne napreduje, npr. zdravstveni dom, vodovod, itd., bomo v eni naslednji številki našega glasila objavili podrobnejšo obrazložitev.

Tretji samopriskpevek tudi v Zagorju

li pa bi tudi ureditev novega nogometnega igrišča, ker se bo sedanje igrišče moralo umakniti drugim potrebam oziroma industriji. V programu pa je tudi razširitev javne knjižnice v Zagorju, začetek gradnje galerije, slikarske kolonije Zagorje—Izlake, delno pa bi financirali tudi posodabljanje cest v krajevnih skupnostih.

Plačevanje prispevkov v okviru tretjega samopriskpevka, ki bo predmet referenduma, bo trajalo pet let. Program je sorazmerno zelo zahteven, saj znašajo načrtovane naložbe preko 90 milijonov din. Predvideno je, da bi del potrebnih sredstev zbrali iz samopriskpevka občanov samih oziroma delavcev, nekaj pa bi prispevale samoupravne interesne skupnosti iz povišanih prispevnih stopenj, del sredstev pa nameravajo zagotoviti iz drugih virov.

Prepričani smo, da bo referendum tudi v Zagorju v celoti uspel in da bodo vsi delovni ljudje in občani v Zagorju glasovali »ZA« uvedbo tretjega samopriskpevka namensko za gradnjo načrtovanih družbenih objektov.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

GRADNJA TE NA REKI

V novi reški elektrarni gredo dela v zaključno fazo, v nekaterih obratih že teče poskusno delo, tako da bo prve kilovate električne energije termoelektrarna proizvedla že prihodnji mesec. Reška TE bo imela moč 320 MW. Z gorivom — mazutom in plinom jo bo oskrbovala rafinerija Urinje. Stroški prevoza goriva bodo tako minimalni, rafinerija pa bo imela zagotovljeno redno preskrbo z električno energijo. Konzorcij za gradnjo TE sestavljajo firme: Ausaldo meccanico nucleare iz Genove, Wagner Biro z Dunaja in INA inženiring iz Zagreba.

PREMOGOVNIKI IN IZGUBE

Dolgo že traja spoznanje, kako slabo stoje premogovniki s podzemeljsko eksploatacijo v Jugoslaviji. Preteklo leto so njihove izgube znašale skupno 300 milijonov din ali 110 milijonov več kot leta 1976. V Jugoslaviji ni premogovnika brez izgube, med temi je tudi REK Velenje, čeprav ima rudnik lignita v Velenju najboljšo storilnost v Evropi.

Delovni pogoji so težki, mehanizacija slaba z redkimi izjemami. Dogaja se, da tudi nova oprema stoji dolgo, nekoristno, ker v nekaterih premogovnikih nimajo usposobljenih delavcev, da bi z novimi stroji lahko upravljali. Vse manj pa je tudi nekvalificiranih delovnih moči. Prvi in drugi odhajajo, ker so osebni dohodki rudarjev nasplošno zelo nizki. V nekaterih premogovnikih zaslužijo rudarji povprečno mesečno le din 2.500,00. Nizki osebni dohodki so zato, ker je majhen prihodek in zato ker delajo premogovniki z izgubo. Ker ni ustreznega prihodka in ker se pojavljajo izgube, ni sredstev za osebne dohodke, pa tudi ne za nabavo nove, moderne mehanizacije. In začaran krog je tu. Poleg tega so cene premoga

za široko porabo in industrijo nespremenjene od konca leta 1976, prejšnje povečanje pa je bilo v aprilu 1975. Medtem pa so se cene za premog, dobavljen termoelektrarnam, povečale s povečano ceno električnega toka. Teh ugodnosti pa so bili v največji meri deležni le rudarji na površinskih kopih, ki v glavnem dobavljajo svoj premog termoelektrarnam. Vsako povečanje cen premoga pa je za premogovnike dvorezen meč. Zaradi neurejene politike cen v energetiki, obstaja ponekod možnost, da dosedanji kupci premoga še v večji meri prehajajo na uporabo mazuta. Prav to povečevanje uporabe mazuta, predvsem v industriji pa tudi v gospodinjstvih, pa se izredno pozna na premogovnem tržišču, saj je prav to v mnogočem krivo, da je proizvodnja premoga stagnirala. Medtem pa je bilo v tem dolgem času dovolj sestankov, sej, simpozijev in posvetovanj, na katerih so ugotavljali kaj je treba sprejeti. Vendar razen solidarnosti, ki jo pokaže ob raznih rudarskih nesrečah, v zadnjem času ni bilo dosti storjenega.

SODELOVANJE NA PODROČJU ENERGIJE

Predstavniki ČSSR v Svetu za vzajemno gospodarsko pomoč (SEV), je objavil, da bodo države SEV letos sklenile več sporazumov o napredku energije, predvsem atomske.

Po teh virih bodo države SEV letos podpisale multilateralne sporazume o specializaciji in sodelovanju v proizvodnji opreme za nuklearne centrale do leta 1990. V tem paketu sporazumov je tudi pogodba med zainteresiranimi državami o graditvi dveh velikih atomskih central v SZ, nadalje sporazum o graditvi daljnovoda od SZ do Poljske na eni in do Romunije in Bolgarije na drugi strani, in končno sporazum o specializaciji v proizvodnji kemičnih proizvodov.

V naslednjih letih namerava ČSSR posebno pozornost posvetiti graditvi nuklearnih central s pomočjo SZ, zaradi tega, ker termo in hidrocentrale ne bodo mogle pokriti njenih rastočih energetskih potreb. Do leta 1984 namerava spustiti v obratovanje atomske centrale s skupno močjo 3500 megavatov.

PRVA NAPRAVA ZA UPLINJANJE PREMOGA V ZRN

Prva velika poizkusna naprava za uplinjanje premogovega prahu je začela te dni obratovati v ZRN. Napravo je izdelala skupna podružnica Ruhrkohle AG in Ruhrchemie AG po ameriški licenci in jo tudi sama še naprej razvija. Naprava bo vsako uro predelala iz 6 ton premoga 12.000 m³ premogovega plina, ki ga bodo uporabili kot kemično surovino. Pri razvojnih stroških v višini 30 mili. DM je sodelovalo ministrstvo za raziskave s 60%. Ostale stroške sta si podelili Ruhrkohle AG (2/3) in Ruhrchemie (1/3). Gospodarnost novega plina še ni dovolj raziskana, vendar je sedanja cena m³ sintetičnega plina iz premoga 18 pf. proti 13 pf. za zemeljski plin in proti 14 pf. za plin iz nafte.

STORILNOST V PREMOGOVNIKIH EVROPSKIH DRŽAV

Pred 20 leti je bila storilnost v evropskih premogovnikih zelo različna. Največja storilnost je takrat zabeležena v britanskih premogovnikih, kjer so izkopal po delavcu v eni izmeni 1.769 kg premoga. Takoj za Veliko Britanijo je bila Francija s 1.682 kg ter z majhnim odstopom še ZRN s 1.658 kg. Zaostajali so le belgijski delavci s 1.250 kg. Od leta 1957 se je stanje popolnoma spremenilo. Nemški rudarji so sedaj (januar—julij 1977) s svojo storilnostjo po izmeni skoraj 2,5-krat uspešnejši kot so bili pred 20 leti in izkopljejo 4.128 kg.

Na drugem mestu je Velika Britanija s 3.394 kg, sledita Francija z 2.924 kg in Belgija z 2.763 kg.

POVEČANA PROIZVODNJA PREMOGA V EGS

Proizvodnja premoga v deželah EGS je v februarju letos dosegla 20,661 milij. ton ali 12,5% več kot v januarju, ko je znašala 18,367 milij. ton oziroma 1,3% kot v februarju 1977 (20,943 milij. ton). V prvih dveh mesecih t.l. se je proizvodnja proti odgovarjajočemu obdobju lani znižala za 0,2% od 39,114 milij. na 38,028 milij. ton.

NEVARNOST NOVE ENERGETSKE KRIZE

Organizacija arabskih držav izvoznic nafte (OAPEC) je ugotovila, da obstaja možnost ponovne energetske krize v primeru, če industrijsko razvite zahodne države ne bodo pomagale pri raziskavah na nafto v arabskih državah. Pričakujejo, da bodo njihovo pomoč povečali, da bi z raziskavami lahko pohiteli. Nekatere zahodne države so namreč izogibajo sodelovanja pri raziskavah na nafto na Bližnjem vzhodu in v državah Perzijskega zaliva, pač pa domala vse zahodne države iščejo nafto na lastnih tleh.

PROIZVODNJA PREMOGA ZAOSTAJA ZA PORABO

Letošnji načrt jugoslovanskih premogovnikov predvideva, da bo znašala proizvodnja 43 milijonov ton napram 39 milijonov 082.000 ton, kolikor je znašala proizvodnja vseh vrst premoga v preteklem letu. Skupna proizvodnja premoga v prvih dveh mesecih t.l. je znašala 6% več kot v enakem obdobju lani. Poraba vseh vrst premoga bo v naši državi predvidoma znašala po oceni 46,2 milijona ton, kar pomeni, da bi z uvozom 3,2 milijona ton premoga, namenjenega predvsem za koksanje, dalje antracita in nekaterih vrst koksa, lahko pokrili razliko v proizvodnji in porabi.

AMERIŠKI RUDARJI SO KONČALI S STAVKO

Največji del ameriških rudarjev, ki so stavkali 110 dni, se je vrnil na delo. To je bila doslej najdaljša stavka ameriških rudarjev po letu 1945. Do sporazuma med rudarji in lastniki premogovnikov je prišlo po odločitvi predsednika ZDA Carterja, da se uporabi znani »Taft—Hartlejev« zakon, s katerim se ustavlja stavka po preteku določenega števila dni. Sprejeli so triletni delovni dogovor med družbami in sindikati rudarjev, ki pa v celoti nobenega ne zadovoljuje. Zato pričakujejo, da bodo nastopile težave v medsebojnih odnosih tudi v naslednjem obdobju. Sporazum se nanaša na omejevanje »divjih stavk«, plačevanje prispevkov za zdravstveno zavarovanje, povečanje mezd, itd. Stavka rudarjev je bila prva večja nacionalna kriza za sedanjo administracijo. Okoli 160.000 rudarjev, članov sindikata, ki so stavkali, je namreč proizvajalo polovico proizvodnje premoga.

AVSTRALIJA BO KMALU NAJVEČJI IZVOZNIK PREMOGA

Avstralija ima izredno bogata ležišča premoga. Zavaljo bogatih rezerv in povečane eksploatacije bo koncem tega stoletja Avstralija postala največji svetovni izvoznik premoga. V letu 1977 je izvozila 29 milijonov ton, pričakujejo pa, da bo do leta 1985 njen izvoz porastel na 60 milijonov letno, leta 2000 pa na 100 milijonov letno. Za primerjavo naj navedemo, da naj bi koncem tega stoletja ZDA kot sedanji največji izvoznik premoga, izvozile 90 milijonov ton, Južna Afrika 55, SSSR 50, Kanada 40 in ZR Nemčija ter Kitajska po 30 milijonov ton premoga.

METAN NAJ BI REŠEVAL ZDA

Ameriška družba »Chevron US« je slučajno naletela na »metan pod zemeljskim pritiskom«, ko je vrtala v Louisiana, na nafto. Po ugotovitvah nekaterih stro-

kovnjakov, bi ta plin lahko rešil del energetskih problemov v ZDA v razdobju 1. stoletja. Po ocenah strokovnjakov znašajo rezerve plina pod zemeljskim pritiskom tisoče in tisoče bilijonov m³ metana, stroški za eksploatacijo tisoč m³ pa bi znašali morda celo manj od enega dolarja. Skeptiki pa med tem ugotavljajo, da eksploatacija tega plina ni najbolj ekonomična, obstaja pa velika nevarnost za okolico. V teku so nadaljnje raziskave. V ZDA že sedaj porabijo okoli 20 bilijonov m³ zemeljskega plina letno. Po ocenah ameriškega združenja za plin znašajo rezerve »metana pod zemeljskim pritiskom« vsaj 3.000 bilijonov m³, kar je 150-krat več od letne porabe plina v ZDA.

LETOŠNJE POTREBE PO ENERGIJI

Letošnje potrebe naše države po energiji so razmeroma velike. Proizvodnja premoga bo znašala predvidoma 43 milijonov ton, proizvodnja električne energije bo znašala okoli 52,5 milijard kWh, surove nafte pa bomo potrebovali 14,1 milijonov ton, od tega 10 milijonov ton iz uvoza, ostanek pa pomeni domači vir. Potrebe bo treba dopolniti še z 1,445.000 ton naftnih derivatov iz uvoza, 2,2 milijardi normalnih m³ domačega zemeljskega plina in 500.000 ton v glavnem domačega plina propan-butan. Računajo tudi na prve količine zemeljskega plina iz inozemstva. Uvozili naj bi za okoli 600 milijonov m³ zemeljskega plina, uvozili bomo tudi preko 3 milijone ton premoga za koksanje. Po vsej verjetnosti pa letos ne bo treba uvažati električne energije.

To so seveda samo ocene k energetski bilanci Jugoslavije, ki še ni bila sprejeta, čeprav so pravočasno začeli pripravljati gradivo. Iz teh številčk lahko ugotovimo, da se poraba vseh virov energije povečuje in da se čedalje bolj odpirajo vrata uvoženi energiji, to je eden izmed razlogov, da energetska bilanca še ni bila sprejeta. Po eni

strani ugotavljamo oziroma proklamiramo, da se moramo opreti na lastne energetske vi-re, po drugi strani pa želimo od te sprejete energetske poli-tike odstopati. Tekoča goriva namreč odrivajo s tržišča črni in rjavi premog, deloma pa tu-di lignit. Malo pa je bilo storje-nega na področju varčevanja in racionalne porabe poedinih vi-rov energije. Za uvoz nafte bo-mo letos morali zagotoviti 1,2 milijarde dolarjev, pri čemer ni-so vračunane količine nafte po-trebne petrokemični industriji. Izdatki za uvoz tekočih goriv pa vsako leto naraščajo. Zani-mivo je, da se o ukrepah za var-čevanje in racionalno porabo poskuša razpravljati le v času kriznih situacij. Če bomo tako nadaljevali, bomo prišli v letih okoli 1983 ali 1984 do določe-nih posledic. Naša država je eno samo gradbišče, saj gradi-mo trenutno okoli 28.000 raz-nih objektov, ki bodo v tej ali oni obliki potrebovali tudi energijo.

VEČ PREMOGA S POVRŠINSKIH KOPOV

Proizvodnja premoga, pred-vsem lignita, na površinskih kopih, ima odslej večjo težo. V letu 1977 je bilo proizvedenega 57 % na površinskih kopih, 43 % pa s podzemeljskim pridobivanjem, to je na klasični način. Na površinskih kopih je bilo torej proizvedenega 22 mi-lijonov ton »črnega zlata«, 17 milijonov ton pa z jamskim pridobivanjem. V gospodarski zbornici Jugoslavije ugotavlja-jo, da sedaj niti v bodoče, ne bo možno prekiniti s tradicio-nalnim rudarjenjem, če bi nam-reč opustili pridobivanje pre-moga v jamah, bi na ta način nastal velik primanjkljaj v za-logi črnega in rjavega premo-ga, v dobršni meri pa tudi lig-nita. Stvari pa se niso mnogo spremenile, da bi lahko olajša-li ekonomski položaj premo-govnikov z jamsko proizvod-njo. Že 4. leto postopno stagni-rajajo dobave rjavega premoga, posebno pa črnega. Situacija je postala vse težja, ker večina premogovnikov posluje z izgu-

bo, ali na robu rentabilnosti. Edini izhod vidijo v povečanju oziroma prilagoditvi cen pre-moga.

RAZISKAVE PREMOGA V EVROPI

V Ostravi — ČSSR, je bil pred nedavnim sestanek predstavnikov evropskih institutov za raziskave premoga, v času ko se premogu glede na sedanjo ener-getsko situacijo daje vse več poudarka kot gorivu. Dolgo-ročne prognoze kažejo, da bo evropska proizvodnja premoga dosegla v letu 1990 skupno 5,5 milijard ton, v letu 2000 pa 9 milijard ton. Na posvetovanju so sodelovali predstavniki šte-vilnih evropskih držav, med drugim tudi Jugoslavija.

SODELOVANJE DRŽAV SEV NA PODROČJU ENERGETIKE

Predstavniki organizacije za vzajemno ekonomsko pomoč SEV, je seznanil javnost, da bodo države članice te organi-zacije v skladu s posebno po-zornostjo, ki jo dajejo proble-mom energije, sprejeli več spo-razumov o razvoju energije, predvsem atomske. V nasled-njih letih bo ČSSR posebno po-zornost posvetila gradnji nukle-arnih elektrarn s pomočjo SSSR, ker njihove termo in hidroelektrarne ne bodo v sta-nju, da zadovoljijo njene rasto-če energetske potrebe. Do leta 1984 načrtujejo, da bodo priče-le obratovati atomske elektrar-ne s proizvodno močjo 3.500 MW.

PREMOG — VELIK VIR ENERGIJE

Premog je danes drugi vir ener-gije v svetu in ga smatrajo kot edino fosilno gorivo bodočno-sti. Po nekaterih ocenah bodo svetovne rezerve nafte izčrpane v glavnem do leta 2050, poraba premoga pa bo v drugi polovici 80 let pa do leta 2020 naglo naraščala. Računajo, da bo v tem razdobju 6-krat večja od sedanje. To pomeni, da bi eks-ploatacijo premoga v 11 drža-vah, največjih svetovnih proiz-vajalk nafte morali povečati

proizvodnjo premoga od seda-njih 2,2 milijard na 8 milijard ton. V letu 1985 cenijo, da bo premog udeležen z 20 % v skupni porabi energije v indu-strijskih državah z nekoliko večjim porastom porabe, od ra-sti porabe zemeljskega plina in nafte. Do sedaj znane rezerve premoga bi lahko eksploatirali več stoletij (600 let v SSSR in preko 700 let v Veliki Brita-niji).

DELEŽ PREMOGA V PORABI ENERGIJE

Iz naslednje tabele lahko ugo-tovimo, kakšen delež ima pre-mog v skupni porabi energije v nekaterih državah:

Država	Delež %
ZDA	19,1
Japonska	18,0
ZR Nemčija	32,4
Velika Britanija	32,69
Kanada	7,7
Francija	17,34
Italija	7,6
Španija	18,3

SVETOVNE REZERVE PREMOGA

Po tem, ko se bodo zmanjšale rezerve nafte in plina, bo vo-dilno mesto v svetovni ener-getski bilanci ponovno zavzel premog. Sovjetski geologi in ekonomisti so ugotovili, da ze-meljsko skorjo krije okoli 14 trilijonov ton premoga vseh vrst, ki je dostopen sodobni ru-darski tehnologiji. Pri sedanji stopnji rasti proizvodnje pre-moga, ta se stalno povečuje, bi te rezerve zadovoljevale potre-be v svetovni industriji in go-spodinjstvih še najmanj 5.000 let. Njihove ocene temelje na raziskavah ležišč premoga, ki leže do 1800 m, lignita pa do 600 m globine.

RAZISKAVE V BLIŽINI VRANJA

Kmalu bodo pričeli v bližini Vranja, na desni obali južne Morave pri vasi Toplac z razi-skovalnimi deli na nafto, ze-meljski plin oziroma hiperter-malno vodo in pregreto paro.

Vrtali bodo do globine 1500 m, potrebna sredstva za raziskovalna dela v znesku 16 milijonov din pa je zagotovil republiški sklad za pospeševanje razvoja in nezadostno razvitih krajev, republiška interesna skupnost za geološke raziskave, novosadski Naftagas in sklad za izgradnjo in razvoj Vranjske banje. Na področju občine Vranje so neizčrpne rezerve naftnih škriljavcev, katerih eksploatacija je možna na površinskem kopu. Z raziskovalnimi deli na teh škriljavcih so že pričeli. Našli so sloj debeline 40 m; z ekstrakcijo bi lahko dobili 20 milijonov ton nafte, 130 milijonov m³ zemeljskega plina in 200 milijonov ton koksa, za kar bi morali proizvesti 400 milijonov ton parafinskih škriljavcev.

BODOČNOST »PODMORSKEGA RUDARSTVA«

Najmlajši industrijski panogi v svetu, »podmorskemu rudarstvu« se obeta svetla prihodnost. Dosedanje geološke raziskave so pokazale, da se največje svetovne rezerve rud nahajajo pod morjem in da bi lahko zadovoljile potrebe nadaljnjega razvoja sveta za najmanj nadaljnjih 10 stoletij. Znano je, da je na zemeljski obliki okoli 70 % vsega prostranstva vodnih površin. Iz teh vodnih mas pa doslej pridobivajo v omejenih količinah le magnezij in brom, kar pomeni skupno z ostalimi minerali vrednost pridobljenih rud iz morja okoli 6,5 milijard dolarjev. To je le okoli 7 % vrednosti skupne proizvodnje rud na kopnem. Od tega pa okoli 80 % odpade na nafto, ki je sicer najpomembnejše dominantno bogastvo pod morskno površino. Po trditvah švedskih znanstvenikov so največji potenciali »rudniki pod morjem« okoli 150 do 200 milj od obale. Tu leže tudi najbogatejši viri nafte in zemeljskega plina. Količine nafte, ki jih danes črpajo pod morskno površino, dosegajo le okoli 20 % skupne svetovne proizvodnje nafte. Že koncem tega

desetletja bodo viri nafte iz morja udeleženi v svetovni proizvodnji z okoli 35 do 40 %. Švedi so ugotovili, da je morsko dno poleg železne rude bogato tudi na bakru, kobaltu, niklu, aluminiju, manganu in svincu. Koncentrirane rude se nahajajo v globini od 3.600 do 7.600 m pod morskim dnom. Sodobna tehnika je v stanju, da zagotovi eksploatacijo tega rudnega bogastva. Sicer pa je morska voda sama na sebi izredno bogata, tako na soli, kakor tudi na drugih elementih, da ne govorimo o zlatu, srebru, uranu, itd.

V MAKEDONIJI PRVA ELEKTRARNA

V Makedoniji je pred nedavnim pričela poizkusno obratovati termoelektrarna na tekoče gorivo »Negotino«. S pričetkom obratovanja te TE se bo elektroenergetska bilanca Makedonije bistveno izboljšala. Instalirana moč te TE znaša 210 MW, letna proizvodnja pa bo znašala predvidoma 1.104 milijone kWh električne energije, kar je enako proizvodnji vseh HE v Makedoniji. TE Negotino so pričeli graditi pred 36 meseci, največji del opreme je sovjetskega izvora. V ključni fazi so dela tudi v graditvi TE Oslomej pri Kičevu, nadalje TE Bitola I, ki bo pričela z delom konca leta 1979 in TE Bitola, ki bo pričela z delom 1980. Zadnje tri bodo uporabljale kot gorivo lignit, zmogljivost vsake od teh TE pa bo 210 MW.

ENERGOFEST 1978

V času od 9. do 11. maja t.l. bo v okviru mednarodnega programa »znanost v filmu — film v znanosti« že drugič Energofest, edina mednarodna manifestacija v svetu. V tem okviru bo mednarodni pregled filmov s področja energetike. Prvi Energofest je bil izveden v februarju 1976, sedaj pa so dobili nov stalen termin v nekoliko ugodnejšem času, po predhodnem soglasju zveznega komiteja za energetiko.

Organizator Energofesta je Center za znanstveno raziskovalni film v Beogradu. Letos bo specializirana sekcija Energofesta posvečena temi »Čista energija«. Temu vabilu so se že odzvale nekatere države, ki so prijavile filme s področja solarne, eolske in geotermalne energije. Organizator računa na številen obisk.

JAMSKI PLIN

Premogovniki na severu Francije so začeli uporabljati napravo, ki natančno nadzoruje količino plina v rudniku. Na vseh občutljivih mestih so razpostavljeni detektorji, ki pošiljajo podatke vsake štiri minute. V enem izmed rudniških jaškov v Lesnu so montirali 120 detektorjev, ki zbirajo informacije vsaki dve sekundi. Na vsakem kopu je z dvema zaslonoma opremljena majhna naprava, ki sprejema informacije. Če je plina preveč, sproži prvi zaslon alarmno znamenje, ki vsebuje številko detektorja in čas meritve, z drugega zaslona pa so razvidni vsi podatki, zbrani v obdobju 24 ur. Druga naprava pošilja vsakih 24 ur informacije centrali v Douaiju.

CENEJŠI BENCIN IZ PREMOGA

Britanska nacionalna uprava za premog že dalje časa v svojih raziskovalnih laboratorijih išče nove metode za pridobivanje bencina iz premoga. V zadnjem času so dosegli novo metodo za to pridobivanje dragocene tekočine. Sintetični bencin iz premoga ni nova iznajdba, saj ga poznamo že več desetletij, vendar je bila dosedanja metoda pridobivanja bencina iz premoga zelo draga. Nova metoda pa je precej cenejša. Metoda novega pridobivanja bencina obstaja v tem, da fino zmlet premog razpustijo v antracenskem olju, ki je prav tako stranski proizvod premoga, pri čemer se ogreva pod kontroliranimi pogoji. S filtriranjem odstranjujejo mineralno nesnago, koncentrirani tekoči premog pa potem obdelujejo z vodikom pod visokim priti-

skom, iz česar dobe avtomobilsko gorivo in kemijske surovine. Ta faza v procesu se imenuje hidrokretanje, pri njej pa se uporabljajo sodobne metode petrolejske industrije na premog. Iz tone premoga dobe v rafineriji do 230 l bencina in še posebej 365 litrov drugih destilatov. Le-te uporabljajo kot kemijske surovine ali kot olje za industrijske stroje.

Zgraditi nameravajo poiskusni obrat normalnih velikosti v treh letih, prvi komercialni obrat pa bi lahko pričel delati v približno 10 letih. Pred kratkim so že poskusili sintetični bencin na neki manifestaciji v Veliki Britaniji. Avto, ki ga je poganjal sintetični bencin po novi metodi, so podvrgli številnim preizkusom, ki jih je opravila angleška avtomobilska zveza. Mešanico goriva pa je pripravila in preizkusila posebna družba. Trdijo, da se gorivo v ničemer ne razlikuje od normalnega bencina. Tudi kakih posebnih sprememb na avtomobilskem motorju ne bo treba napraviti. Ugotavljajo, da se lahko skoraj vse kar proizvedejo doslej iz nafte dobi tudi iz premoga. Na vsem svetu so rezerve premoga kot fosilnega goriva najbogatejše, med drugim imajo v Veliki Britaniji rezerv premoga za najmanj 300 let pri sedanji proizvodnji. Marsikakšna težava bi se s predelavo premoga v bencin lahko rešila odvisnosti od uvoza nafte.

UVOZ PREMOGA V LETU 1978

Letos bomo v Jugoslaviji uvozili 3,2 milijona ton premoga za koksanje in to iz ČSSR, SSSR in ZDA. Poleg tega bomo uvozili 200.000 ton antracija iz SSSR za sintranje, kemijsko industrijo in cementarne ter 90.000 ton črnega premoga iz Poljske za peči v Boru in tovarne feloregul. O tem so se dogovorili v začetku marca na sestanku proizvajalcev porabnikov in uvoznikov premoga v Tuzli. Soglasja pa niso dosegli za uvoz briketov lignita in briketov rjavega premoga. Nekate-

re trgovske organizacije so namreč sklenile uvozne pogodbe za uvoz določenih količin briketov, vendar se premogovniki temu upirajo, z motivacijo, da je možno vse količine premoga proizvesti tudi v naši državi, z izjemo premoga za koksanje. Najpomembnejši razlog, da se trgovina obrača k uvozu je, kakor pravijo v združenju premogovnikov Jugoslavije, da premalo zaslužijo pri prodaji domačega premoga. Že od leta 1971 so namreč marže zamrznjene in znašajo še danes 10 do 25 din na tono. Pri toni uvoženega premoga pa trgovina zasluži 70 do 80 dinarjev.

AMERIŠKI PREDSEDNIK BO POSPEŠEVAL GRADNJO JEDRSKIH ELEKTRARN

Čas dovoljenj za gradnjo kot tudi čas gradnje tradicionalnih jedrskih elektrarn namerava Carterjeva administracija skrajšati od 11 na 6 let. Gradnja sama bo skrajšana od 7 na 5 let. Sedanji postopek dovoljenj za gradnjo jedrskih elektrarn podraži gradnjo posamezne jedrske elektrarne za 600 milij. \$, in sicer zaradi inflacije in bančnih obresti. V prihodnosti bodo zvezne države same odločale o lokaciji jedrskih elektrarn. ZDA že sedaj krije 13 % energetskih potreb z jedrsko energijo, kar presega kapacitete konvencionalnih ameriških elektrarn, ki so stare več kot 40 let.

NOV ŠVEDSKI ENERGETSKO- RAZISKOVALNI PROGRAM

V švedski energetski politiki dobiva pred letom dni objavljena nova usmeritev konkretne oblike. V okviru novega energetsko-raziskovalnega programa je švedska vlada odobrila do leta 1981 sredstva v višini prek 1 mlrd. skr. S tem so se državna sredstva za energetske raziskave v primerjavi s stanjem pred tremi leti več kot podvojile. V novem programu je težišče na raziskavi naravnih energetskih virov ter na razvojnih projektih za manjšo po-

trošnja energetskih sredstev v industriji in stanovanjskih naseljih, medtem ko je imela v prejšnjih programih prioriteto jedrska energija. Novi program ima šest glavnih točk. Na prvem mestu je energetska proizvodnja (predvidena sredstva: 393 milij. skr.), energetska potrošnja v transportnem sektorju (32 milij. skr.), raziskava tal (30 milij. skr.) in študija energetskih sistemov (27 milij. skr.). K temu moramo dodati še poseben proračun za državno družbo za raziskavo jedrske energije AB Atomenergie.

ZAHODNONEMŠKA VLADA PODPIRA NOVE TEHNOLOGIJE V PREMGOVNIŠTVU

V obdobju 1977—1980 bo dala vlada za razvoj tehnologije 926 milij. DM, predvsem za proizvodnjo elektrike in plina kot tudi sistema transporta in izkoriščanja premoga. Nove postopke bodo začeli uporabljati v drugi polovici prihodnjega desetletja. Zaloge črnega premoga v ZRN cenijo na 24 mlrd. ton, zaloge rjavega premoga pa na 10 mlrd. ton.

CENEJŠE ČIŠČENJE ODPADNIH VOD

Firma »Allied Colloids« in angleški nacionalni odbor za premog (NCB) so izpopolnili proces za katerega trdijo, da zagotavlja pomembno zmanjšanje stroškov za čiščenje velikih količin odpadnih vod iz separacije in flotacije. V teku 10 let je postaja za rudarske raziskave in razvoj NCB v Bretbyu razvijala opremo za ta postopek, ki izkorišča visoko molekularna združevanja znana pod imenom »polielektroliti«, ki jih proizvaja že omenjena angleška firma.

Rudniki in ostali proizvajalci raznih mineralov in rud se vse češče soočajo s problemi odpravljanja in čiščenja ogromnih količin odpadnih vod, ki nosijo s seboj velike količine glin, kemikalij in drugih odpadnih materialov, katerih ne morejo, pa tudi ne smejo spu-

ščati v reke oziroma kanale. Nov postopek deluje avtomatično in je sorazmerno zelo enostaven ter poceni. Patentno pravico je obdržala firma. Odpadna voda se zbira v posebnih rezervoarjih. Tu se dodaja manjša količina kemikalij, nato pa je treba maso onesnažene vode intenzivno mešati. Usedline se zbirajo na dnu, čista voda pa odteka. Mulj oziroma usedlino iz rezervoarja oziroma bazena potiska kot zobno pasto iz tube na transportni trak. Vsak bazen lahko predela 120 m³ odpadnih vod na uro, pri čemer porabi za vsako polnitev 300 gr posebne kemikalije. Postopek je možno uporabiti pri čiščenju separacijskih odpadnih vod, kakor tudi pri flotaciji in separiranju drugih rud.

NOVI KOMBAINI ZA JAMO

Sovjetski strokovnjaki so konstruirali kombajn IKBI za jamska dela. Operater upravlja s strojem z razdalje. Nov način uporabe tega stroja bodo širše začeli uporabljati od letošnjega leta dalje, takoj ko bo tovarna strojev v Jasinovatu v Ukrajini — ZSSR, začela s serijsko proizvodnjo strojev za jamska dela brez uporabe razstreliva.

MADŽARSKA POSPEŠUJE GRADNJO JEDRSKIH ELEKTRARN

V letu 1980 bo v kraju Paks pričela obratovati jedrska elektrarna z zmogljivostjo 1.760 MW, pozneje bo povečana na 2.000 MW. Že v letu 2000 bo delež jedrske energije pri preskrbi Madžarske za električno energijo dosegel 50 %. Uvoz električne energije dosega na Madžarskem 21,5 % porabe. V letu 1976 je odpadlo na prebivalca 2.286 mlrd. ton, pri sedanjih potrošnji zadoščajo za dobo sto let. Rezerve nafte so na Madžarskem skromne, zato pospešujejo istočasno izkoriščanje premoga. Nedavno so bile odkrite rezerve lignita v višini 500 do 600 milij. ton (Bükkabany). Rezerve omogočajo gradnjo termoelektrarne s kapaciteto do 2000 MW. Delež vodne energije, ki zdaj znaša manj

kot 1 %, bo kljub izgradnji akumulacijske elektrarne na madžarsko-češki meji ostal nezaten.

EKSPANZIJA MEHIŠKEGA ELEKTROGOSPODARSTVA

Državna mehiška elektro družba Comision Federal de Electricidad (CFE), bo v letu 1978 predala v obratovanje pet novih elektrarn. Instalirana kapaciteta za proizvodnjo električne

energije se bo v primerjavi z letom 1977 povečala za približno 1,4 milij. KW. Proračun mehiške vlade predvideva za elektro sektor v letu 1978 59,1 mlrd. meh. pesov, od česar odpade 29 mlrd. meh. pesov na investicijske projekte. Po uradnih načrtih bo v letu 1978 proizvedenih 54,8 mlrd. kWh električne energije, kar je približno 3,7 mlrd. kWh več kot v letu 1977.

V nekaj vrstah

PRVOJUNIJSKE NAGRADE

Žirija za podelitev prvojunjskih nagrad pri občini Trbovlje je pozvala vse TOZD, OZD in ostale, da vložijo predloge za podelitev prvojunjske nagrade v letu 1978 in to do 10. maja t.l. Te nagrade se podeljujejo posameznikom — zaslužnim delavcem, novatorjem in strokovnim delavcem ali skupinam, ki so s svojim delom prispevali k izjemnim dosežkom. Nagrade se dajejo vsako leto za gospodarsko, kulturno-prosvetno, športno, družbenopolitično področje in druga področja.

RAZVOJNI PROBLEMI REVIRSKEGA GOSPODARSTVA

Gospodarska zbornica Slovenije — medobčinski odbor za Zasavje, je skupno z medobčinskimi družbenopolitičnimi organizacijami revirskih občin organiziral 6. aprila t.l. popoldan, razgovor na temo: Razvojni problemi revirskega gospodarstva ter vloga Ljubljanske banke — Temeljne banke Zasavje. Pri reševanju problemov nadaljnega razvoja revirskega gospodarstva je v načrtu nekaj večjih investicijskih naložb, ki terjajo precejšnja sredstva, teh pa temeljna banka Zasavje ni sposobna v celoti zagotoviti. Razgovorom je prisostvoval Metod Rotar, predsednik poslo-

vodnega odbora Ljubljanske banke — združene banke s svojimi sodelavci.

V ZAGREBU MEDNARODNI SPOMLADANSKI SEJEM

V času od 17. do 23. aprila je potekal v Zagrebu spomladanski mednarodni sejem. Med drugimi sejmi je bil tudi 7. mednarodni sejem rudarstva in energetike. Udeležili so se ga tudi delavci iz posameznih TOZD in skupnih služb REKZ. Razstavljena je bila oprema za raziskave mineralnih surovin, oprema za industrijo nafte in plina, oprema za eksploatacijo. Posebna razstava pa je bila o razvoju rudarstva in energetike SFRJ. Posebej pa je bila pripravljena razstava še za posamezne skupine (podzemeljske vode, kamnolomi, avtomatizacija v rudarstvu, boksit, premog in njegova poraba, rudniki kovin in nekovin, itd.).

KONFERENCA O KADRIH

Zveza inženirjev in tehnikov rudarske, geološke in metalurške stroke Jugoslavije pripravlja konferenco o kadrih v rudarstvu, geologiji in metalurgiji. Ta bo v novembru letos, v jeseni pa bo tudi posvet v Velenju o potrebi in izobraževanju rudarskih kadrov v Sloveniji.

POSVETOVANJE O MEHANIKI TAL

V dneh 15. in 16. maja bo v Sarajevu — Iliđa, 14. posvetovanje jugoslovanskega društva za mehaniko tal in temeljenje. Udeleženci si bodo ogledali tudi brano Salakovac in hidroelektrarno Čapljino.

NATEČAJ ZA DRUŽBENA STANOVANJA

Stanovanjska skupnost Zagorje ob Savi je razpisala I. natečaj za pridobitev družbenih najemnih stanovanj pridobljenih s sredstvi za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Upravičenci so družine in občani z nižjimi dohodki, mlade družine in udeleženci NOV ter vojaški vojni invalidi. Rok za prijavo je 15. maj 1978.

PRVE SEJE NOVOIZVOLJENIH INTERESNIH SKUPNOSTI

V času od 17. do 21. aprila so bile izpeljane na področju Trbovelj, podobno pa tudi v Hrastrniku in Zagorju, prve seje novoizvoljenih skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. V glavnem so se te skupščine na svojih prvih sejah konstituirale, to je izvolile predsednike skupščin in posameznih zborov, predsednike izvršnih odborov, itd. Udeležba delegatov na prvih sejah skupščin je bila izjemno dobra, čeravno novoizvoljene skupščine štejejo bistveno večje število delegatov, tako v zborih izvajalcev, kakor tudi v zborih uporabnikov.

TELEVIZIJSKO SNEMANJE

V dneh od 4. do 10. aprila je posebna televizijska ekipa RTV Ljubljana snemala na raznih prizoriščih v Trbovljah, kadre za televizijsko dramo Toneta Čufarja: Polom. Pri snemanju je sodelovalo okrog 150 občanov, predvsem mlajših, srednješolci, delavci rudnika in TOZD Operative Zasavje, vodilne vloge pa so igrali poklicni igralci. Zanimivi so bili posneti prizori v Žabjeku, na Njivi, pa tudi drugod.

ZAGORSKI MLADINCI SO SE IZKAZALI

Dne 7. aprila t.l. je osnovna organizacija ZSMS, TOZD Rudnik premoga Zagorje, nakazala v sklad za pomoč otrokom smrtno ponesrečenih delavcev REKZ, ki deluje v okviru KOSIRE, pomoč v višini 2.000,00 din. Lepa gesta zagorskih mladincev in mladink, ki zasluži vse pohvale in priznanje!

DAN OSNOVNE ŠOLE TRBOVLJE

Osnovna šola Trbovlje je praznovala 18. aprila Dan šole. Za svoj praznik so izbrali ta dan ob 40-letnici ustanovitve KPS na Čebinah. Letošnji Dan šole, ki je drugi po vrsti, so namenili počastitvi VIII. kongresa ZKS in XI. kongresa ZKJ. V okviru Dneva šole je bila slavnostna seja samoupravnih organov in DPO, ura pravljic in ugank, dramsko-glasbena prireditev v domu Svobode II (recitatorji, lutkarji, plesalci, itd.), v dvorani glasbene šole so igrali igro S. Makarovič Hiša tete Barbare, na novi šoli so imeli recital — pisana beseda, pesmi in proza. Na novi šoli so pripravili razstavo petletnega literarno dopisniškega krožka, pred muzejem, zgradbami SDK, LB in nove šole so risali na asfalt na temo: Lepo je v naši domovini biti mlad. Na Gvidi so organizirali slikanje v naravi z naslovom: Delo, kraji in ljudje. Te slike so razstavili na prostem pred revirskim muzejem ljudske revolucije. Za zaključek pa je bil popoldan v gledališki dvorani Delavskega doma, koncert pevskih zborov in ritmičnih krožkov.

ZBOR MLADIH RUDARJEV IN ENERGETIKOV

V dneh 20. in 21. aprila t.l. je bil v kulturnem domu v Velenju zbor mladih rudarjev in energetikov Jugoslavije. Organiziral ga je republiški odbor sindikata delavcev energetike in premogovništva Slovenije na temelju programa zveznega zbora sindikatov delavcev industrije in rudarstva Jugosla-

vije. Iz zasavskih premogovnikov naj bi se udeležilo zbora 6 delegatov, iz termoelektrarne 1, iz RSC 5, ostali delegati pa iz drugih delovnih in drugih organizacij.

RAZPIS ŠTIPENDIJ TITOVEGA SKLADA

25. maja t.l. bo v javnih občilih objavljen razpis štipendij iz Titovega sklada za leto 1978/79. Titov sklad štipendira majhen del delavcev in učencev oziroma študentov, zato so za podelitev štipendije postavili tudi zahtevnejša merila glede vrednotenja nadarjenosti. Mladi delavci prejemaajo štipendije v višini povprečnega OD v republiki v preteklem letu, s tem da se to šolanje šteje v delovno dobo. Otroci delavcev, ki prejemaajo štipendijo na srednjih šolah, pa so prejelaajo štipendijo v višini 1.459,00 din do 2.242 din in za šolanje na visokih šolah, pa so prejelaajo štipendijo lah od 2.646,00 do 3.162,00 din. Prednost imajo kandidati, ki se odločajo za študij oziroma usposabljanje za poklice, ki veljajo kot prednostni. Za naslednje leto bo razpisanih od 160 do 200 štipendij.

USTANOVITEV TEMELJNE SKUPNOSTI ZA ŽELEZNIŠKI IN LUŠKI PROMET PROMETNEGA SREDIŠČA TRBOVLJE

SIS za železniški in luški promet SR Slovenije in iniciativni odbor za ustanovitev temeljne skupnosti prometnega središča Trbovlje, sta dala v javno razpravo samoupravni sporazum o ustanovitvi temeljne skupnosti za ta promet, za prometno središče Trbovelj. Javna razprava o tem dokumentu je trajala od 1. do 29. aprila.

7. SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV ZAČETNIKOV

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je razpisala 7. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Ta bodo v Slovenj Gradcu, Črnomlju, Kranju, Ptujju ter Novi Gorici, Celju, Kočevju in Murski Soboti. Pote-

kale bodo junija, julija, septembra in oktobra v določenih dneh. Vabimo tudi člane našega kolektiva, da se na ta ali oni način udeležijo tega srečanja. To velja predvsem za tiste, ki imajo smisel za pesnikovanje in pisateljstvo in ki do slej še niso izdali nobenega svojega dela v knjižni obliki oziroma še niso bili uvrščeni med najboljše v dosedanjih srečanjih. Kandidati morajo biti stari nad 15 let.

PRAZNOVANJE USTANOVITVE OF IN 1. MAJA

Družbenopolitične organizacije in skupščina občine Trbovlje vabijo vse delavce in občane Trbovelj na praznovanje dneva OF in delavskega praznika 1. maja, ki bo:

— v sredo, 26. 4. ob 18. uri v Delavskem domu v Trbovljah, ob tej uri bo otvoritev slikarske razstave Franca Kopitarja, ob 18,30 pa bo slavnosti koncert Zarje in podelitev priznanj OF in srebrnih znakov sindikatov;

— v petek, 28. 4. pa bo ob 18. uri na strelišču na Dobrni srečanje delavcev in občanov. Tu bo prvomajski slavnosti govor, kulturni program in kresovanje. Igral pa bo ansambel Jože Rus.

IZOBRAŽEVANJE SINDIKALNIH DELAVCEV

Občinski sindikalni svet Trbovlje je skupno s Klubom samoupravljalcev Trbovlje, organiziral v dneh 14. in 15. aprila t.l. v počitniškem domu REK Zasavje na Partizanskem vrhu, seminar za predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata v TOZD, delovnih in drugih organizacijah.

Na seminarju so poslušali predavanja o vlogi in nalogah subjektivnih sil pri nadaljnji graditvi našega političnega sistema, nadalje dohodkovnih odnosih in konkretnemu urejanju dohodkovnih odnosov v združenem delu, nalogah sindikatov na področju kadrovske

politike, vlogi in nalogah sindikatov pri nadaljnji graditvi splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, metodah in oblikah dela v osnovni organizaciji sindikata in vlogi sindikatov po zakonu o združenem delu, ter o nadaljnji vsebinski in organizacijski preobrazbi sindikatov kot politične organizacije delavskega razreda. Udeležencem seminarja so predavali znani družbenopolitični delavci Vinko Kovačič, Franci Polak, Ciril Urek, Janez Holešek in Janez Češnovar.

KIDRIČEVE NAGRADE TUDI V ZASAVJU

Dne 11. aprila t.l. so v Ljubljani že dvajsetič podelili Kidričeve nagrade v spomin na pokojnega revolucionarja Borisa Kidriča. Nagrade podeljujejo vsako leto ob obletnici njegove smrti. Letos je poteklo že 25 let odkar je umrl.

Vsako leto podeljujejo v njegov spomin tri vrste nagrad in to:

- Kidričeve nagrade;
- nagrade Kidričevega sklada;
- nagrade za izume in izpopolnitve.

Letos sta bili med nagrajenci za izume in izpopolnitve tudi dve nagrajenki iz Trbovelj. Nagrado sta prejeli:

— Jana Babnik-Garmuš, dipl. inž. agr., zaposlena kot referent za kmetijstvo pri občini Trbovlje, stanuje pa v Završah. Nagrado je dobila skupno z ostalimi sodelavci za izum: Požlahtenje hibrida koruze in uvedba v kmetijsko proizvodnjo;

— Alenka Rožaj-Brvar, dipl. inž., zaposlena na Institutu Jožef Štefan v Ljubljani. Skupno z ostalimi sodelavci je dobila nagrado za izum: Varistor na osnovi kovinskih oksidov za napetostno območje od 50 do 600 V.

Obema nagrajenkama čestitamo in želimo, da bi ju še kdo iz revirjev posnemal pri njunem delu, pa tudi rezultatih!

Od 1. maja prispevki za zdravstvene storitve

Po večmesečnih razpravah so občinske zdravstvene skupnosti zdravstvene skupnosti ljubljanske regije, med katere sodijo tudi občina Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, sprejele v času od 1. 2. do 31. 3. 1978 samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva.

Med najpomembnejšimi členi tega sporazuma je člen 73, ki govori o tem, da morajo oziroma, da bodo od 1. maja 1978 dalje uporabniki zdravstvenih storitev, ob uveljavljanju posameznih oblik zdravstvenega varstva prispevali del stroškov. V tem členu so te storitve, zdravila in pripomočki podrobno naštet. Sestavni del tega člena je lista prispevkov upo-

rabnikov k stroškom zdravstvenega varstva, ki vsebuje naslednji pregled prispevkov za posamezne storitve oziroma nabave zdravil.

Uporabniki zdravstvenega varstva prispevajo k stroškom za naslednje zdravstvene storitve, zdravila in pripomočke:

	din
1. Za prvi kurativni pregled v splošnih in obratnih ambulanzah ter dispanzerjih	20
2. Za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev	60
3. Za zobozdravstvene storitve ter pripomočke	

— za prvi pregled pri stomatologu — specialistu	20	zdraviliščih pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni, pri večkratni oskrbi pa za največ 30 dni v koledar. letu-dnevno	30	zdravil in umetne dojke	90
— za vsak rentgenski posnetek zob	5			21. za ojačevalni slušni aparat	150
— za vsako zalivko	20			22. za aparat za omogočanje glasnega govora	200
— za polno kovinsko prevleko	150	7. za prvi prevoz z reševal. vozili in posebnimi prevoz. sredstvi, ki ga potrdi zdravnik, v zvezi s posameznim primerom zdravljenja	60	23. za ponovno umetno prekinitvev nosečnosti, kadar je medicinsko indicirana	250
— za vse druge prevleke	180				
— za inlay nazidek	100				
— za vsako krono	220				
— za vsak člen v mostovni konstrukciji	100	8. za zdravilo, kontracep. sredstva (oralna in lokalna), ki so registrirana kot zdravila, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept	15		
— za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali krone, oddelitev vmesnega člena ali gredi	35	9. za dietetični preparat za dojenčke ob prevzemu v lekarni na recept	15		
— za začasno prevleko ali člen v začasem mostičku	45	10. za interuterina kontracep. sredstva, ki niso registrirana kot zdravila in jih posredujejo dispanzerji za žene	100		
— za gred, opornico ali iahač	120	11. za proteze, ortotične pripomočke, aparate za ekstenzije in prosto stoječi posteljni trapez, invalidski voziček in mehanične dvigalne priprave	150		
— za vsako totalno protezo	320	12. za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in navleko za krn po amputaciji	150		
— za vsak obturator	45	13. za ortopedsko obutev	300		
— za vsako parcialno protezo	400	14. za kilni pas	150		
— za vsako začasno protezo	300	15. za bergle	30		
— za vsako bazo kovin. proteze	500	16. za inhalator, aparat za aerosol	40		
— za snemni ortodontski aparat pri uporabnikih, starejših od 18 let	350	17. za očala	40		
— za vsak fiksni artodontski aparat pri uporabnikih, starejših od 18 let	500	18. za kontaktna stekla, kadar so nujno potrebna za opravljanje poklica	90		
— za vsako reparaturo, prilagoditev stare proteze, podložitev ali reokluzijo	50	19. za očesno protezo	100		
4. za vsak prvi pregled pri zdravniku-specialistu z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana	50	20. za lasulje zaradi trajno izražene plešavosti traumatskega izvora, posledice jemanja določenih			
5. za vsak rentgenski posnetek v ambulantah in dispanzerjih	20				
6. za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih in inštitutih ter naravnih					

V SMISLU TE LISTE SE RAZUME POD POJMOVOM:

1. Pod pojmom prvi pregled iz te liste je razumeti vsak prvi obisk pri vsakem zdravniku ali prvi obisk zaradi novega obolenja oziroma recidive, ko je bilo zdravljenje zaključeno.

2. Kadar je bolnik napoten zaradi iste bolezni k različnim specialistom hkrati, oziroma ga napoti zdravnik-specialist k drugemu zdravniku-specialistu, plača participacijo za prvi specialistični pregled, razen če gre za specialista-rentgenologa.

3. »dom« bolnikova nastanitev v kraju njegovega stalnega ali začasnega prebivališča ali tudi dijaški in študentski dom ter socialni zavod.

4. »bolnišnica« splošne bolnišnice, specialne bolnišnice in klinične bolnišnice.

5. »specialni zavod« zavod za rehabilitacijo, zavod za slušno in govorno prizadete osebe ipd.

6. Med zdravila spadajo samo registrirana oralna in lokalna kontracepcijska sredstva, ki se lahko predpisujejo na recept.

Interuterina kontracepcijska sredstva niso registrirana kot zdravila, zato se na recept ne predpisujejo, temveč jih posredujejo dispanzerji za žene.

Teh prispevkov pa posamezni naslednji uporabniki ne plačujejo, bodisi za zdravstvene storitve, ali za zdravila in pripomočke: predšolski in šolo-obvezni otroci, šolska mladina v srednjem usmerjenem izobraževanju ter redni študentje, borci NOB pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943, vojaški inva-

lidi, imetniki Partizanske spomenice 1941, borci Španske revolucionarne vojne 1936 do 1939, narodni heroji, odlikovanci z redom Karadjordjeve zvezde z meči, z redom Belega orla z meči in zlato medaljo Obiliča, borci za severno mejo v l. 1918 in 1919 ter slovenski dobrovoljci iz vojn 1912 do 1918; uživalci stalnih družbenih denarnih pomoči ter njihovi ožji družinski člani, ki jih preživljajo; upokojenci z varstvenim dodatkom in njihovi ožji družinski člani, ki jih preživljajo; občani, ki se zaradi prirojenih telesnih nepravilnosti ali trajne duševne bo-

lezni ali drugega obolenja niso mogli usposobiti za delo in delovni invalidi, pri katerih je po posebnih predpisih ugotovljena najmanj 70-0/0 telesna okvara; kmetje, ki jim pristojni organ odpiše davčno obveznost in jih zdravstvena skupnost oprosti prispevka za zdravstveno varstvo; začasno nezaposlene osebe, prijavitelne pri skupnosti za zaposlovanje in njihovi neprekrbljeni ožji družinski člani, ki jih preživljajo; občani, za katere občinska zdravstvena skupnost ugotovi, da ne morejo prispevati k stroškom zdravstvenega varstva.

Kakšen bo način plačevanja za zdravstvene storitve in zdravila, še ni povsem jasen v trenutku, ko to pripravljamo za objavo. Občinske zdravstvene skupnosti bodo pravočasno seznanile vse uporabnike zdravstvenih storitev, to je delovne ljudi in občane, o načinu plačevanja prispevkov, bodisi direktno pri zdravniku, bodisi morda z nakupom eventualnih znamkic, ipd. Po vsej verjetnosti bo treba v začetku najbrže z gotovino plačevati posamezne storitve in zdravila.

Pred nami je „Nič več strogo zaupno“

V našem glasilu smo že dvakrat objavili daljšo vest, da je v tisku knjiga Marka Selina (Karla Forteja) pod naslovom »Nič več strogo zaupno«. Knjigo je založba Partizanska knjiga napovedala že koncem leta 1976, vendar je dejansko izšla šele v začetku aprila t.l. Njen izid so uradno objavili na tiskovni konferenci, ki je bila 11. aprila 1978 v klubu delegatov v Ljubljani, ob prisotnosti avtorja knjige Karla Forteja-Marka, obeh recenzentov, tovarišev Conradija in Stanteta-Skale, sekretarja mestnega komiteja ZKS Ljubljana Marjana Orožna, številnih novinarjev vseh večjih jugoslovanskih novinarskih in RTV hiš ter nekaterih avtorjevih sodelavcev in znancev. Ob promociji te knjige je treba še posebej poudariti, da so bili navzoči trije narodni heroji Peter Stante-Skala, Ivan Vratinar-Antonesco in Olga Adreana Družina-Šercerjeva Olga. Občino Trbovlje je zastopal njen predsednik Janez Ocepek, revirski muzej ljudske revolucije pa v.d. upravnika Nevenka Troha. Navzoč je bil tudi oblikovalec oziroma opremljevalec te knjige Janez Knez, ak. slik., manjkal pa je Zdenko Zupan, ki je izdelal številne risbe oziroma skice za to knjigo.

Knjigo je v uvodu predstavil direktor Partizanske knjige Brane Grabeljšek, nato pa je nekoliko več spregovoril o tej knjigi avtor sam. Knjiga, ki se sestoji iz dveh delov, ima skupno 1160 strani in nosi podnaslov Nacistične obveščevalne službe in njihova dejavnost pri nas. Zakaj se je avtor odločil, da napiše delo o delovanju nacističnega aparata, posebno pa še njihove obveščevalne službe pri nas, je obrazložil v svoji uvodni pa tudi sklepni besedi. O delu gestapa in drugih obveščevalnih služb pri nas, je bilo napisanih že mnogo najrazličnejših prispevkov, vendar ni bilo enotnega skupnega pregleda, zbranega v eni knjigi. To je zdaj storil avtor te knjige. Dejal je, da marsikdaj enačimo druge nacistične policijske in obveščevalne službe z gestapom, pri vsem tem pa pozabljamo, na izredno pomembno vlogo, ki jo je imela pri okupiranju naše dežele in uničevanju našega življa in premoženja nemška vojska, ki ima prav tako velik delež pri zločinah nad našim narodom, posebno pa še nad borci oziroma udeleženci NOB. V knjigi je orisano tudi stanje aparata v Evropi potem, ko je nacizem zlomil milijonsko komunistično parti-

jo Nemčije. Poudarek pa je dan tudi temu, da kljub njihovi moči in usposobljenosti ni bilo mogoče uničiti NOB, kar jim je marsikod drugje v začetku uspevalo. Nacističnemu aparatu je sprva uspelo povzročiti precejšnjo škodo našim partizanskim enotam, vendar to ni trajalo dolgo. Avtor je nato naštel še nekaj motivov, ki so ga vodili k pisanju knjige. Predvsem je dal poudarka temu, da se lahko dobro organizirano ljudstvo, kakršno je bilo naše, uspešno upre tudi mnogo močnejšemu sovražniku. Dokaz temu so bili borci in NOB, ki so imeli svojo bazo oziroma svojo neomajno podporo v domala vsem slovenskem ljudstvu. V Jugoslaviji je bilo za časa okupacije 871 obveščevalnih okupatorjevih centrov. Od tega jih je bilo več kot 1/3 v Sloveniji. To kaže, kako je bila dejavnost partizanskih enot in boja slovenskega ljudstva zoper okupatorja nadvse težavna. Hitler sam je priznal, da so bile na našem področju zbrane sorazmerno najmočnejše policijske sile, kar je bilo okupiranih ozemelj, od Urala do Francije.

V razpravi o pomembnosti knjige, ki je napisana zelo berljivo in zelo zanimivo, so sode-

lovali tudi tovariši Conradi, Grabeljšek, Stante, Križnar, Saša Vuga in drugi. Ugotovili so, da knjiga predstavlja pomemben prispevek k naši varnostni kulturi, da je marsikaj še nedoročenega in še ni primerno za dojavo, da se knjiga bolj nanaša na Slovenijo in ne toliko na celotno Jugoslavijo, da knjiga predstavlja zanimiv dokument za razmišljanje, da je tema zastavljena izredno korajžno in predstavlja temelj za nadaljnjo delo na tem področju.

Piscu obsežne knjige, našemu rojaku, vse čestitke! Prepričani smo, da bo z delom nadaljeval in nas ob priliki zopet obogatil s kakim podobnim delom.

Knjigo »Nič več strogo zaupno« je možno kupiti v vseh knjigarnah. Čeravno je cena obeh knjig zaradi obsežnosti in številnih objavljenih dokumentov, nekoliko večja, se nakup splača. Gre namreč za izjemno dragocen dokument iz dni našega velikega osvobodilnega boja in revolucije.

alističnem družbenem sistemu, je predsednik občinskega odbora ZRVS Vinko USTAR opisal notranjo in zunanjo politično situacijo, ki narekuje potrebo po dobri organiziranosti splošne ljudske obrambe (SLO), varnosti in družbene samozaščite, v katero so vključene vse obrambne strukture na področju SFR Jugoslavije, v republikah in pokrajinah, v regijah in občinah. S tem v zvezi je tov. USTAR nanizal naloge RVS, ter pojasnil vlogo ZRVS, njen pomen in oblike (način) delovanja v pogojih nove organiziranosti na principih uvajanja delegatskega sistema glede na obstoječe stanje in razmere v tej občini.

V organizacijskem poročilu, ki ga je podal sekretar tega odbora, je bila kronološko po posameznih področjih dela, zajeta vsa dejavnost, večje akcije, ter stanje in problematika ZRVS v letih od 1974—1978.

Konferenca je bila zelo dobro pripravljena, saj so vsi delegati in gostje tokrat prvič prejeli ves dokumentacijski material že vnaprej, s čemer je časovno bil skrajšan in olajšan potek konference, le-to pa je pripomoglo k vsebinski in temeljiti razpravi vseh obravnavanih vprašanj. Razen tega so tovariši iz odbora delegatom in gostom pripravili slikovni prikaz štiriletne dejavnosti ZRVS v občini, v mandatu 1974—1978, s precej obsežnimi elaborati — poročili o delu, z dokumentacijskim materialom za vsako leto posebej. Na vpogled so delegatom bila tudi družbena priznanja, ki jih je ta organizacija, za svojo uspešno dejavnost bila deležna v tem obdobju, to pa so: Srednja plaketa JLA iz leta 1975, srebrna plaketa Strelske zveze Slovenije, pisмено priznanje (diploma) tabornikov in planincev, pokali, razpoložljiva strokovna literatura in revije in drugi eksponati. Vse to je z lepo dekorirano dvorano z emblemom (grbom) in praporom ZRVS ter geslom »VEČ POTU V MIRU, MANJ KRVI V VOJNI«, dajalo celovit pregled razvejane dejavnosti.

Prva volilna občinska konferenca Zveze rezervnih vojaških starešin

V Trbovljah, so dne 3. aprila 1978, rezervni vojaški starešine (RVS), v sejni dvorani skupščine občine Trbovlje, opravili svojo prvo volilno občinsko konferenco ZRVS, sicer deseto po vrsti od ustanovne skupščine ZROJ (Zveze rezervnih oficirjev Jugoslavije), v letu 1952, kasneje preimenovana v ZROP

in pred leti v ZRVS Jugoslavije. Na konferenci je dosednji občinski odbor ZRVS Trbovlje, svojim petinštiridesetim delegatom posredoval poročila o delu odbora in ZRVS, v preteklem štiriletnem mandatnem obdobju. V svojem uvodnem referatu o vlogi in pomenu ZRVS v našem samoupravnem soci-

Dne 3. aprila 1978 je potekala v dvorani skupščine občine Trbovlje konferenca Zveze rezervnih vojaških starešin, katero so pozdravili tudi pionirji.

nosti in skladje te organizacije, ki je označevalo prisotnost RVS (rezervnih vojaških starešin) v vseh dejavnih obrambnih struktur v občini.

Na splošno je v razpravi bilo ugotovljeno, da je ZRVS v okviru SZDL kot frontne organizacija zelo pomembna, njih dejavnost vsestranska, raznovrstna, pestra in uspešna na vseh področjih dela, še zlasti na področjih družbenih dejavnosti, ter da je bilo povsod čutiti odgovoren pristop vseh RVS in organizacij ZRVS k izvrševanju nalog in realizaciji sprejetih obsežnih načrtov dela. Le-to so poudarili tudi gostje, predstavniki vodstev, predsednik občinske konf. SZDL Trbovlje, Drago SOTLAR, predsednik skupščine občine in sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito, Janez OCEPEK in drugi, še posebej pa sekretar republ. odbora ZRVS Slovenije Bojan FERTIN. Delu konference so med drugimi, kot gostje prisostvovali še: polkovnik Danijel LEPIN, član predsedstva in predsednik kadrovske komisije RO ZRVS Slovenije, predstavnik ZZB NOV, občin. sveta zveze sindikatov Slovenije, strelcev, društva TVD Partizan, planinskega društva, ZSES in drugi.

Po obravnavanih poročilih, so delegatje razpravljali še o novih pravilih, letnem načrtu dela za leto 1978 in štiriletnem programu dela za mandatno obdobje 1978—1982, s finančnimi proračuni potreb ter o PRAVILNIKU nošenja, čuvanja in uporabe prapora ZRVS in le-te potrdili in jih soglasno sprejeli.

Po opravljenih javnih volitvah (izvoljeno je bilo novo vodstvo z vsemi organi, ter delegata za republ. konferenco ZRVS Slovenije), so bili odposlani pozdravni telegrami tov. TITU s čestitkami za njegov 86. rojstni dan, Zveznemu odboru ZRVS Jugoslavije in VIII. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Rezervni vojaške starešine Trbovelj, so med potekom konference pozdravili tudi pionirji osnovne šole Trbovlje, se

jim zahvalili za njihovo vsestransko pomoč in sodelovanje, ter jim čestitali k njihovim doseženim uspehom.

Ob zaključku konference so RVS Trbovelj sklenili, da se bodo tudi v prihodnje prizadevali, da bodo sprejeti načrti dela ob danih smernicah z resolucijo VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in XI. kongresa

Zveze komunistov Jugoslavije v celoti realizirani in cilji uresničeni.

Za predsednika občinske konference ZRVS, je bil znova izvoljen Vinko USTAR, ki je kot kandidat predlagan za delegata na VII. konferenci ZRVS Jugoslavije.

Rudi Matko

Kadrovske vesti

V času od 1. marca do 31. marca 1978 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Gabrijel Vinko — vozač, Ivančičevič Jozo — vozač, Hercog Franc — kovinar, Jovič Milan — vozač, Minič Đorđe — vozač, Podlesnik Alojz — vozač, Bojič Ibrahim — vozač, Pilavdžič Sadik — vozač, Markovič Jože — vozač, Grujič Milan — vozač, Jovič Nikola — vozač, Klaneček Jože — vozač, Vejzovič Zuhdija — vozač, Stepanovič Filip — vozač, Turanovič Ismet — pripravnik, Rabihič Mesud — vozač.

Odšli:

Černelič Jože, kopač — upokojen; Funkelj Mirko, kopač — upokojen; Gorenc Stanko, kopač — upokojen; Gričar Alojz, kopač — upokojen; Leskovšek Ivan, kopač — upokojen; Mesec Alojz, kopač — upokojen; Meserko Jože, kopač — upokojen; Šergan Karel, kopač — upokojen; Škof Franc, kopač — upokojen; Velše Anton, kopač — upokojen; Ilič Dragoslav, vozač — samovoljna prekinitev; Gabrijel Vinko, vozač — sporazumna prekinitev; Suljič Ibrahim, vozač — discipl. odpust; Pevec Karel, kopač — invalidsko upokojen; Trailovič Tomislav, vozač — samovoljna

prekinitev; Funkelj Alojz, kopač — upokojen; Kamber Ahmet, vozač — samovoljna prekinitev; Filipovič Toma, vozač — samovoljna prekinitev; Bevc Stojan, kopač — discipl. odpust.

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Balaban Ranko — kopaški pomočnik, Slapšak Marjan — vozač, Bajda Marjan — vozač, Lesar Marjan — vozač.

Odšli:

Balažič Drago, kopač — na poklic. rehabilit.; Bočko Ivan, kopač — upokojen; Čebin Maks, kopač — upokojen; Jakš Ivan, kopač — upokojen; Zupančič Jože, mizar — upokojen; Železnik Alojz, električar — upokojen; Žagar Ivan, kopač — upokojen; Češek Franc, kopač — upokojen; Sulejmanović Alija, kovinar — v JLA.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Hudi Danilo — strojni inženir, Malič Zoran — učnik.

Odšli:

Kreže Stanislav, kopač — upokojen; Kodič Nurija, vozač — v zapor; Žibret Viktor, kopač — upokojen; Talovič Abdulah, vozač — sporazumna prekinitev; Golčnik Bernard, kopač — sporazumna prekinitev; Tekav-

čič Edvard, kopač — sporazumna prekinitev; Praznik Branko, zavirač — v zapor; Kreča Marjan, vozač — samovoljna prekinitev; Dolanc Franc, strež. dozir. sita — invalidsko upokojen; Karahasanovič Husejin, vozač — samovoljna prekinitev; Hodžič Rašid, vozač — samovoljna prekinitev; Karahasanovič Vahid, vozač — samovoljna prekinitev; Kržišnik Lidija, ekonomski tehnik — redna odpoved.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Zakšek Božo — spenjalec voz, Ostanek Dušan — spenjalec voz.

Odšli:

Šimunič Juro, strojnik — upokojen; Ravnikar Pold, pralka premoga — upokojena; Avflič Stanko, strežaj zvrčalca — samovoljna prekinitev; Tomažič Magda, vzrорčev. prem. — upokojena; Lončar Veselin, spenjalec voz — sporazumna prekinitev.

TOZD RUDARSKO GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Smajlovič Enver — vozač, Kralj Janez — kopač, Novak Alojz — vozač, Osmanovič Galib — vozač, Hribar Ivan — vozač, Jozič Branko — vozač, Milosavljevič Dragutin — pomoč. kopača, Lukič Aca — vozač, Pečič Čedo — vozač, Eju-povič Fadil — kopaš. pomoč., Bilajac Đeval — vozač, Jakovljevič Sijan — vozač, Pejič Pejo — vozač, Jozanovič Ivo — kopač, Hodžič Halil — kopač, Bolšec Tomo — vozač, Sandič Rade — kopač, Veselčič Juro — vozač, Selimovič Huso — vozač, Dudek Franjo — vozač, Fazlić Safet — kopač, Delić Ismet — vozač, Vodeb Branko — vozač, Crepulja Marjan — vozač; Kristič Alojz — vozač, Srdič Milenko — vozač, Cvjetič Petko — vozač, Pavošev Marjan — kovinar, Juko Ivan — vozač, Šešič Adil — vozač, Seremet Stanko — vozač, Milošević Živko — vozač, Odžič Ratko — vozač, Verber

Darko — vozač, Memič Hasan — vozač, Ibrahimovič Kemal — vozač, Mahmutovič Šahbaz — vozač, Halilovič Husein — vozač, Sadikovič Ahmet — vozač, Mehič Ilijaz — vozač.

Odšli:

Povirk Filip, kopač — upokojen; Končar Janez, kopaški pomoč. — upokojen; Sme Alojz, kopač — upokojen; Gole Franc, kopač — upokojen; Ceglar Alfonz, kopač — upokojen; Sorko Ernest, motorovodja — upokojen; Kramberger Ludvik, vozač — sporazumna prekinitev; Duranovič Hrusto, šofer — samovoljna prekinitev; Vene Ludvik, kopač — samovoljna prekinitev; Zupanek Martin, kopač — upokojen; Mujkanovič Omer, vozač — umrl; Špec Josip, kopač — sporazumna prekinitev; Matič Nedeljko, vozač — sporazumna sprekinitev; Arsenič Drago, zidar — samovoljna prekinitev; Turnšek Viktor, kopač — samovoljna prekinitev; Kosmač Jože, kopač — umrl; Lokar Alojz, kopač — upokojen.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE TRBOVLJE

Sprejeti:

Gorišek Bojan — kovinar, Tunjič Petra — snažilka, Pikš Vanda — snažilka.

Odšli:

Lipovšek Marija, snažilka — upokojena.

TOZD GRAMAT

Odšli:

Lenarčič Ivan, soboslikar — upokojen.

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Odšli:

Mimič Rade, kopač — samovoljna prekinitev; Kreže Ernest, kopač — upokojen.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Sprejeti:

Artnak Janez — diplomirani inženir elektrotehnike.

Marija Vidmar

EKSPLOZIJA V ALEKSINCU

V ponedeljek, 3. aprila je ob 20,30 v jami Morava v rudniku Aleksinac, eksplozirala metan in to na delovišču v južnem revirju, v globini 530 m. V nesreči so takoj izgubili življenje štirje rudarji, 26 rudarjev pa je bilo deloma hudo, deloma lažje ranjenih. Od teh jih je kasneje umrlo še sedem v raznih bolnišnicah; tako je bilo skupno vseh žrtev te rudarske nesreče 11 rudarjev.

Inšpekcijski in drugi organi so takoj uvedli preiskavo, da bi ugotovili kaj je bil vzrok nesreče. Mnogi premogovniki in drugi delovni kolektivi ter posamezniki so takoj ponudili pomoč kolektivu rudarsko industrijskega kombinata v Aleksincu. Družinam pokojnih rudarjev so nudili prvo denarno in drugo pomoč oziroma podporo.

Delavci REK Zasavje smo izrazili tako kolektivu, kakor tudi družinam ponesrečenih rudarjev globoko sožalje, posebej pa so poslali sožalje še delavci TOZD Rudnik premoga Zagorje in skupščina občine Zagorje, ki je z občino Aleksinac pobratimsko povezana.

Pokojnim rudarjem so ob pogrebu izkazali vso čast in priznanje za njihovo požrtvovalno delo.

Prvomajska nagradna križanka

									CELINA NA ZAHODU		SOSS		ANOLIČNA IGRA NA SREČO						NAČRTOVALE O GOBRODAŠA NA NIA		BRAZDA BALINA		ACE-TILEN		POL O-VEK POLBIK VGETSKI MITO (LORIJI)		AZIJSKI POLOSEL		GALIJ	
					ARABSKI KNEZ		OKUSNO OBLEČEN MOSKI		ZLATO JABOLKO		ONASSIS		ČE-BELJA TIVOLDA		PREPAINIR SODOBNE K. VIGLAVI		JUGOSL. NARODNA ARMIJA		KESKOSL. SAH. VELE. PIZDITEL		MNE. SAL. NA VODA		GOZJN. SADEJ. SONENA VRA		OKONČINA		LAHKOPAL. MINERAL. ZA ELEK. TRODE		ALHA KARLIN	
					ORGAN P. SAL. CILH		ITAL. TOLJE DELSKO SREJ. S. DE. S. ONIERNI TRAJATE. VICA. P. S. GREGORICA PUBLIKISTA. (MARGOLLA)		PRELIV MED. EV. ROP. IN MALO. AZIJO		DRŽAVNA DLA - GAJNA		LJUŠK. IME ZA RUTABETO		TITAN		PUGAV-SKA PLANOTA V ČILV		ANTE KOVAČIČ		KLEMENČIĆ IGNAC		NARODNI HEROS IZ ZAGORJA PLACILO PO UČINKU		GORSKI KANTON SVIČI		BUTENIJI OBRATV GRADBENEH PODJETJU		SLOV. PE-SNIK BALAD (ANTON)	
PREDPO-NA IRSKIH PRILIMOV				PATRIZLINA SLOV. IG. BALK. (TINA)		ZIMSKA PADAVINA OSŠIP ZAKLINE		KRELOVA LEC JAMA. NE OPRAM. GUINNESS		STARESI TERMO-VALEC V RSTA. CIGARET		OSVEŽIL. NA PIZACA		VPAD. FRENHAK. STAGO. ME. PIZACIJA		STAMPEKA. M. KRAA		PESTNEB		GORA V SVIČI GRUDEN		KNEŠT. UREŠAR. ITAL. FILM. REZISER. NITORIG. B.								
JUTAN. ROD. FRAN. GOZI		DALJESE. OSPODISE		ŠIRAHON. DRAGO. CENIH. PREDHET		LJUB. TOVAR. NA. KRA. (LJUB. V. KRA.)		FLANE. SNIK. ID. STO. L. GUILLAS. HEDSA.		OLODJE. ZA. PRI. CURBITTEN. VIJAKOV		PTICA. PEVKA		CINK		PREŽIHON. ROMAN. O. BOJU. ZA. SVOBODO. ŽEVALEC		KALOID. V. ČASTU. VITEZOV. SPREM. ŽEVALEC		ALJISA. KOS. ČICA. KAMSTON										
DEL. POBOJE		DEL. NOSU		IZUMI-TELJ. KREATOR		RILKE		VZKLIK		ŽENSKO IME		VELIKA AFRIŠKA PTICA		VEK		DOMAČA ŽIVAL. IZ. KOPU. KOPITAR. JEV. OPISNO. NARODNO. SLOVJE		VRTH. NEC		BED. TI. DEC		LEGENDAN. NI. AMER. OFIC. IZ. 2. SVET. VOJNE		STARO. BERMAN. SKI. NAROD		STARO. EGIPT. PISA. TELJ				

**PRVOMAJSKA NAGRADNA
KRIZANKA**

Med reševalce s pravilnimi rešitvami prvomajske nagradne križanke, objavljene v tej številki glasila Srečno, bomo z žrebom razdelili tri knjižne nagrade.

Izrezek iz časopisa z rešitvijo pošljite na naslov:

REK ZASAVJE, Uredništvo glasila Srečno, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo, do vključno 7. maja 1978.

ZAHVALA

V tragični rudarski nesreči sem izgubil očeta.

Tedaj sem bil v letih, ko se mora človek odločiti za svoj življenjski cilj — poklic. Obljubo, ki ste mi jo dali ob nesreči niste prelomili. Pomagali ste mi, da sem dosegel to, kar sem si želel — in to je poklic mizarja.

Za vso pomoč, ki ste mi jo dali za časa šolanja se vam prisrčno zahvaljujem!

Tovariški pozdrav!
Ivo Krmelj

**ŠPORTNA TEKMOVANJA
ZA DAN RUDARJEV**

Skupina športnih referentov osnovnih organizacij sindikata pri TOZD in DS SS REKZ, je pripravila urednik šprtne tekmovanja v počastitev letošnjega dneva slovenskih rudarjev, ki ga bomo praznovali kot običajno 3. julija.

Za tekmovanje se je prijavilo 48 ekip, ki bodo tekmovali v malem nogometu, odbojki, šahu, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu, kegljanju in atletiki. Tekmovanja potekajo v aprilu, deloma v Hrastniku deloma v Trbovljah.

7. april svetovni dan zdravja

Svetovna zdravstvena organizacija proslavlja svetovni dan zdravja vsako leto 7. aprila. Letos so posvetili ta praznik visokemu krvnemu pritisku. Ta namreč povzroča v zadnjem času številne glavobole, omotice, vrtoglavice, itd., v marsikakšnem primeru pa se to konča z infarktom. Cilj letošnjega svetovnega dneva zdravja je bil, da bi začeli pravočasno zdraviti čimvečje število bolnikov, za to pa je potrebna osveščenost tako zdravstvenih delavcev, kot tudi vsega prebivalstva.

Strokovnjaki že desetletja govorijo o preventivi, o tako vzgojenih ljudeh, ki ne bodo nasedali zankam bolezni. Letos so o visokem krvnem pritisku pisali po vsem svetu. Gre za to, da se občani seznanijo z nevarnostmi te bolezni, zato naj nasvete, čeprav so nepopularni, le upoštevajo.

Normalni krvni pritisk pri odraslem je 120/80 mm, nekateri trde tudi da 140/80 mm, dejstvo pa je, da krvni pritisk močno niha. Preko dneva je večji, ponoči najmanjši. Vrednost nad 160/95 mm visokega krvnega pritiska pa terja preiskave in zdravljenje. Tisti, ki bolujejo za visokim krvnim pritiskom so izpostavljeni 3 do 5-krat večji nevarnosti, da jih zadene infarkt in 4-krat večji nevarnosti za možgansko kap. Njegov glavni pomen pa je v tem, da pospešuje arteriosklerozo. Ta pa prizadene arterije v vseh organih in tkivih, usodno je za srce, možgane, ledvice, oči, itd. Zatorej, zdravimo se pravočasno!

O PADAVINAH

Mogoče koga zanima. V dneh od 12. do 16. aprila je padlo v Trbovljah dežja in snega 127 litrov na m². Lani ga pa je padlo cel mesec 120 litrov na m². Rudarji pazite na vdore vode, ko to pišem še dežuje.

M. K.

Humor in anekdote

Ko so v začetku aprila ljubljanski televizijski snemali na rudniku Trbovlje prizore za film o štrajku, je neka starejša ženica potožila: »Tak čudn ljudje hodijo tudi po Žabji vasi; še žandarje sem vidla, sem se pa kar za cel dan v cimer zaklenila«.

Zadnjič mi je dejal prijatelj: »Veš kako bi bil vesel, če bi imel dva milijona pufa«. »Ti si ja neumen«, sem dejal »kaj pa misliš, dva milijona, zakaj pa to?« »Ja, ker ga imam sedaj šest milijonov, kupil sem avto«.

Stric Jaka se je peljal po novi avto cesti proti Postojni in sliši v radiu opozorilo: »Pozor, nek voznik vozi avto po napačni strani, pozor, pozor!« »Kaki eden«, se je zakregal stric Jaka, »na stotine jih vozi napačno«.

Je vzkliknil zakonski mož. »Kar je preveč je preveč, vsako leto en otrok, ne maram več osmega otroka. Od danes naprej bom spal v drugi sobi«. »Če misliš, da bo to pomagalo«, je dejala žena »bom postavila pa še jaz svojo posteljo k tvoji«.

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Suštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje.